

ΘΑ ΒΑΛΟΥΝ ΤΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΓΚΡΙΖΟ ΛΥΚΟ ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΕΙ ΤΑ ΠΡΟΒΑΤΑ

ΤΕΜΕΝΑΔΕΣ ΣΤΟΝ ΕΡΝΤΟΓΑΝ

από Γαλλία, ΝΑΤΟ και Ευρώπη

Πολυεθνική, σύστημα εγγυήσεων και αλλαγή συνόρων στο Ουκρανικό και Κυπριακό

ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ - ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ - ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ ΤΣΙΓΑΡΩΝ

Έξαρση με αποκαλυπτικά στοιχεία
και οργανωμένα κυκλώματα

Συνάντηση
Πούτιν - Ζελένσκι:
Η διπλωματική
παγίδα και το αγκάθι
των εγγυήσεων

ΣΕΛΙΔΕΣ 24-25

ΟΙ ΔΑΣΜΟΙ ΤΡΑΜΠ ΩΣ
ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΟ ΟΠΛΟ
Η TSMC, η T.N. και το
μέλλον της στρατιωτικής
βιομηχανίας αιχμής

ΣΕΛΙΔΕΣ 14-15

Ανησυχητική αύξηση
νοσημάτων από
κουνούπια στην
Ευρώπη - Ο κίνδυνος
για την Κύπρο

ΣΕΛΙΔΑ 13

Έξαρση καταγράφει το παράνομο εμπόριο τσιγάρων από τα κατεχόμενα, με τις ενδείξεις να «φωτογραφίζουν» οργανωμένο κύκλωμα που απλώνει τα πλοκάμια του μέχρι το Ηνωμένο Βασίλειο. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Τμήματος Τελωνείων, που παραχώρησε στην τηλεόραση «Σίγμα» και την εφημερίδα «Σημερινή» ο εκπρόσωπος Τύπου, Γιώργος Κωνσταντίνου, οι κατασχέσεις παράνομων καπνικών προϊόντων αυξήθηκαν κατά 650%

“
Αυξήθηκαν κατά 650% οι κατασχέσεις παράνομων καπνικών προϊόντων από το Τελωνείο μέσα σε δύο χρόνια

από το 2022 μέχρι το 2024. Για το 2025, η εικόνα είναι ακόμη πιο ανησυχητική, με τον κ. Κωνσταντίνου ν' αναφέρει ότι οδεύουμε προς χρονιά - ρεκόρ στις κατασχέσεις.

Μεγάλος αριθμός κατασχέσεων αφορά καπνικά προϊόντα (τσιγάρα, καπνοί για στριφτό τσιγάρο, προϊόντα θέρμανσης καπνού) που αγοράστηκαν από τα κατεχόμενα, διακινήθηκαν προς τις ελεύθερες περιοχές και είχαν ως τελικό προορισμό το Ηνωμένο Βασίλειο, τα οποία το Τελωνείο εντόπισε και προχώρησε σε κατάσχεσή τους στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου, τη στιγμή που επρόκειτο να μεταφερθούν προς τη βρετανική αγορά.

ΣΕΛΙΔΕΣ 4-5

Η ομοσπονδία
και το φάντασμα
του Ιουστινιανού

ΣΕΛΙΔΕΣ 2-3

ΑΡΘΡΟ
Πώς θα σωθεί η Κύπρος;
ΣΕΛΙΔΑ 32

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ “

ΣΑΒΒΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ
Αποδοχή ρωσικών αξιώσεων
στην Ουκρανία θα αποθριώσει
τον τουρκικό αναθεωρητισμό

ΣΕΛΙΔΑ 7

ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΥ
Δημοσκοπήσεις ή χειραγώγηση
της κοινής γνώμης

ΣΕΛΙΔΑ 3

ΤΑΣΟΣ ΓΙΑΣΕΜΙΔΗΣ
Φορολογική μεταρρύθμιση
και δημοσιονομική σταθερότητα

ΣΕΛΙΔΑ 21

ΘΕΣΗ “

Πολιτειακός
αυτόχειρας...

Κάποτε επικρατούσε το δόγμα η Ελλάς αποφασίζει και η Κύπρος ακολουθεί. Μετά άλλαξε, και έγινε συναποφασίζουμε. Και στη συνέχεια πήρε νέα μορφή: Η Κύπρος αποφασίζει και η Ελλάς συμπαρίσταται. Τώρα πια είναι η βάση της πολιτικής του εξευμενισμού: Διάκονοι της Άγκυρας. Αμφότερες, Αθήνα και Λευκωσία, ξεπλένουν τα χέρια της αιμοσταγούς Τουρκίας και την παραδίδουν καθαρή διεθνώς. Για να έχει ρόλο ειρηνοποιού στην Ουκρανία και να εδραιώνει τη διπλή διχοτόμηση σε Αιγαίο και Κύπρο.

Συνέχεια στη σελίδα 2

ΟΙ ΣΥΧΝΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΑΝΑΔΕΙΚΝΥΟΥΝ ΤΙΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

Φωτοβολταϊκά σε αδιέξοδο λόγω καθυστέρησης στην αποθήκευση

Ο «κορεσμός» του δικτύου και οι περικοπές

ΣΕΛΙΔΕΣ 22-23

ΘΕΣΗ

Η Τουρκία καλπάζει, διότι διαθέτει ισχύ. Και γεωπολιτική θέση, την οποία γνωρίζει πώς να εκμεταλλευτεί. Ως εκ τούτου, την καλούν οι εταίροι μας στην ΕΕ να συμμετάσχει σε μια πιθανή πολυεθνική στην Ουκρανία. Για να γίνει από εισβολέας και σφαγέας, ειρηνοποιός. Και πώς ενεργούν Κύπρος και Ελλάδα; Της δίνουν άλλοθι συνεχώς. Με κάθε ευκαιρία. Και, στο τέλος, η ΕΕ από στήριγμά μας, που θεωρούσαμε ότι ήταν, θα εξελιχθεί, λόγω των δικών της συμφερόντων και των δικών μας λανθασμένων χειρισμών, σε αξιόλογο πτέρνα. Θα πάρει τη σκυτάλη από την Αθήνα. Και στη λογική της απαλλαγής από τον μπελά του Κυπριακού, θα βάλουν από κοινού τη θηλιά στον λαιμό της Κυπριακής Δημοκρατίας. Για να στηρίξουν τη διάλυσή της.

Έρχεται, μάλιστα, φουρισμός ο Τουφάν Ερχιουρμάν και προειδοποιεί τον Νίκο Χριστοδουλίδη ότι, εάν «εκλεγεί» στη θέση του κατοχικού ηγέτη τον Οκτώβριο, θα πάνε σε συνομιλίες με χρονοδιαγράμματα και

όλα τα συναφή, μεταξύ των οποίων και οι διχοτομικές συγκλίσεις. Για να επιτύχει ο ίδιος και η Άγκυρα, οι οποίες δεν πέτυχαν στο σχέδιο Ανάν. Τι, δηλαδή; Όπως είχε πει ο Ταλάτ και υιοθετεί σήμερα ο Ερχιουρμάν: Στόχος είναι η ένταξη του ψευδοκράτους στη θέση που του ανήκει στη διεθνή κοινότητα! Και τότε, Πρόεδρε, θα βρεθείτε σε μια μέγκεν, που θα την σφίγγουν και Ευρωπαίοι και Αμερικανοί και Ρώσοι. Αλλά, κυρίως, οι ημέτεροι και δη το ΑΚΕΛ. Γιατί όχι και ο ΔΗΣΥ. Εννοείται ότι τον χορό της διχοτόμησης θα σέρνει το Αθηναϊκό Κράτος του Μητσοτάκη. Και να παρακαλείτε, κ. Πρόεδρε, να μην εμπλακεί ο Πλανητάρχης Τραμπ. Διότι, δεν θα δώσει αυτός τη χαριστική βολή. Θα βάλει εσάς να πατήσετε τη σκανδάλη. Και τη στιγμή που θα γίνετε ο πολιτειακός αυτόχειρας, θα σας χειροκροτούν όλοι. Διότι θα σας φορτώσουν την ευθύνη, αφού θα τους βγάλετε από τη δύσκολη θέση. Και αυτά θα γίνουν επί του πτώματος της Κυπριακής Δημοκρατίας...

Η ΣΚΙΑ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

ΔΔΟ ως condominium και το φάντασμα του Ιουστινιανού

«Η Ομπρέλα» της συλλογικής άμυνας ΕΕ, NATO ΚΑΙ ΟΗΕ

ΜΑΡΙΟΣ ΠΟΥΛΛΑΔΟΣ

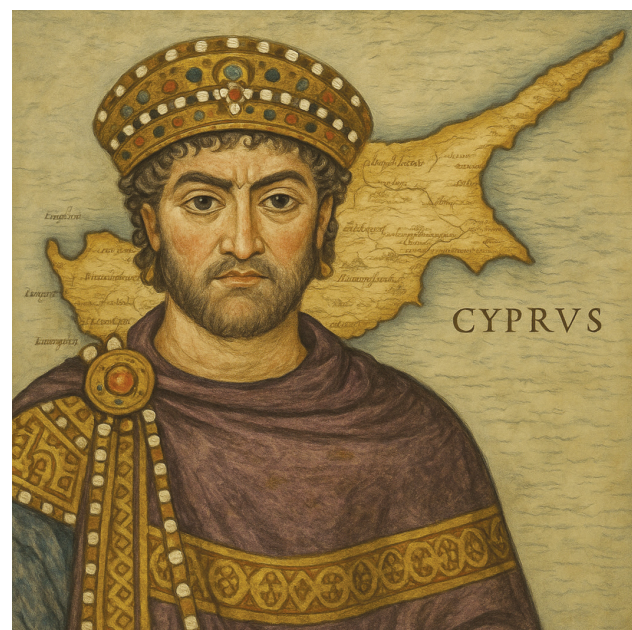
Δύο νέες αφίξεις στη Λευκωσία αναμένονται τις επόμενες εβδομάδες, κουβαλώντας στις αποσκευές τους μάλλον ΜΟΕ και ελπίδες, παρά ουσία. Ο νέος Ειδικός Αντιπρόσωπος του Αντόνιο Γκουτέρες, Κασίμ Ντιανιέ, και η Προσωπική Απεσταλμένη του Γενικού Γραμματέα, Μαρία Άνχελα Ολγκίν Κουεγιάρ, θα βρεθούν στην Κύπρο γι' ακόμη έναν γύρο επαφών γύρω από το Κυπριακό.

Η Ολγκίν Κουεγιάρ αναμένεται την πρώτη εβδομάδα του Σεπτεμβρίου, με αποστολή να προετοιμάσει το έδαφος για την Τριμερή στη Νέα Υόρκη. Θα έχει ξεχωριστές συναντήσεις με τον Πρόεδρο Νίκο Χριστοδουλίδη, τον κατοχικό ηγέτη, Ερσίν Τατάρ, αλλά και τους διαπραγματευτές Μενέλαο Μενελάου και Γκιουνές Ονάρ. Το σχέδιό της περιλαμβάνει και μια κοινή συνάντηση Μενελάου - Ονάρ, σε μια προσπάθεια να καταγραφεί, αν έχει απομείνει κάτι ουσιαστικό από τις συζητήσεις των προηγούμενων Πενταμερών σε Γενεύη και Νέα Υόρκη.

Η ψευδαίσθηση του «νέου βήματος»

Παρά τις διαδοχικές συναντήσεις και τις συνεχείς «προετοιμασίες», το έργο μοιάζει γνωστό και επαναλαμβανόμενο. Μπορεί η τριμερής Χριστοδουλίδη - Τατάρ - Γκουτέρες τον Σεπτέμβριο, στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, να παρουσιάζεται ως προσπάθεια για «νέο βήμα», ενώ στην πραγματικότητα δεν ξεφεύγει από την πεπατημένη. Δηλαδή, συναντήσεις χωρίς αποτέλεσμα και συνομιλίες χωρίς προοπτική, την ώρα που οι Τούρκοι αμφισβητούν τα θαλάσσια κυριαρχικά δικαιώματα της Ελλάδας, απειλούν και προειδοποιούν για τη συμμαχία Ισραήλ-Κύπρου και ασκούν ψυχολογικό πόλεμο με διαρροές περί αποστολής νέων στρατευμάτων στα κατεχόμενα.

Η «είδηση» που προέκυψε τον Ιούλιο στη Νέα Υόρκη ήταν η πρόθεση για άλλη μια άτυπη πενταμερή διάσκεψη πριν από το τέλος του έτους. Η εν λόγω συνάντηση αναμένεται να τοποθετηθεί μετά τις παράνομες «εκλογές» στα

κατεχόμενα, προγραμματισμένες για τις 19 Οκτωβρίου. Αναλυτές βλέπουν αλλαγή φρουράς στην ηγεσία του ψευδοκράτους, με τον Ερχιουρμάν να πλασάρεται άτυπα από την Άγκυρα ως το εναλλακτικό-διαλλακτικό χαρτί προκειμένου να κερδίσει περισσότερο χρόνο παγιοποίησης τετελεσμένων.

Το χρονοδιάγραμμα που παρουσιάζεται ως «ένδειξη ζωτανού διαλόγου» στην πραγματικότητα αποκαλύπτει το αντίθετο: ένα πρόβλημα που παραμένει στάσιμο, μια διαδικασία που ανακυκλώνεται χωρίς καμία ουσιαστική πρόοδο, με την ε/κ πλευρά να επιμένει σε Διζωνική Δικονομική Ομοσπονδία και τους Τούρκους να δουλεύουν για 2 κράτη.

Προβληματισμοί στη σκιά του Ουκρανικού

Ευρύτερο προβληματισμό προκαλεί το γεγονός πως η συζήτηση στη Νέα Υόρκη θα διεξαχθεί στον απόηχο των εξελίξεων στο Ουκρανικό και των τελευταίων εξελίξεων στη Σύνοδο του Λευκού Οίκου την περασμένη βδομάδα μεταξύ του Ντόναλντ Τραμπ, του Ουκρανού Προέδρου Ζελένκι και της Ομάδας των 7 Ευρωπαίων-NATO.

Καθηγητές Διεθνούς Δικαίου εκφράζουν την εκτίμηση πως μια πιθανή συμφωνία που θα παραχωρεί εδάφη της Ουκρανίας, τα οποία κατακτήθηκαν με τη βία από τη Ρωσία, μπορεί να αποδυναμώσει τον θεμελιώδη κανόνα του Διεθνούς Δικαίου, που απαγορεύει την αλλαγή συνόρων με ένοπλη επίθεση και τη μη αναγνώριση τέτοιων καταστάσεων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την Κύπρο.

Επί της ουσίας μια τέτοια εξέλιξη θα δημιουργούσε επικίνδυνο προηγούμενο, και ειδικά για την Κύπρο υπάρχει φόβος ότι η διε-

θνής κοινότητα θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει το ίδιο επιχείρημα αν αυτό ισχύσει για την Ουκρανία.

Στο πλαίσιο αυτό θα έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και θα διαφανεί κατά πόσον η διεθνής κοινότητα πρέπει να παραμείνει πιστή στο Διεθνές Δίκαιο και να μην αποδεχτεί αλλαγές συνόρων που προκύπτουν από τη χρήση βίας, αλλιώς δημιουργείται επικίνδυνο δεδικασμένο.

Πρόνοιες συλλογικής Άμυνας ΕΕ-ΟΗΕ-NATO

Όπως και στο Κυπριακό, η τεράστια πλέον συζήτηση για την Ουκρανία επικεντρώνεται στα ζητήματα ασφάλειας και εγγυήσεων. Σε αυτό το πλαίσιο αξίζει ν' αναλυθεί το πλέγμα της συλλογικής άμυνας που προσφέρει η ΕΕ, το NATO και ο ΟΗΕ στα κράτη μέλη του.

Ουσιαστικά η ασφάλεια της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής στηρίζεται σε ένα πλέγμα ρητρών συλλογικής άμυνας, που όμως διαφέρουν σε εύρος και δεσμευτικότητα. Από το Άρθρο 42.7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέχρι τα Άρθρα 5 και 6 του NATO και το Άρθρο 51 του Χάρτη του ΟΗΕ, το ερώτημα είναι κοινό: πώς απαντά η διεθνής κοινότητα σε μια ένοπλη επίθεση;

Το «συμβολικό» βάρος της ΕΕ

Η ρήτρα αμοιβαίας άμυνας της ΕΕ (Άρθρο 42.7) προβλέπει ότι, αν ένα κράτος-μέλος δεχθεί ένοπλη επίθεση, τα υπόλοιπα οφείλουν να το συνδράμουν «με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους». Ωστόσο, η διατύπωση αφήνει περιθώρια, καθώς η όποια βοήθεια δεν περιορίζεται σε στρατιωτικά μέσα, ενώ γίνεται ρητή αναφορά στον «ιδιαιτέρω χαρακτήρα» ουδέ-

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Έτος 46ο – 1η Έκδοση 3 Φεβρουαρίου 1976
Εκδότης και Συνιδρυτής: Κώστας Ν. Χατζηκωστής
Διατελέσας Διευθύνων Σύμβουλος: Άντης Χατζηκωστής (2002-2010)

Διευθυντής Εκδοτικού Οίκου Δίας: Χρύσανθος Τσουρούλλης
Βοηθός Αρχισυντάκτης: Ανδρέας Κόκκινος
Advertising Specialist: Καρολίνα Νεοκλέους
Λειτουργός Εμπορικού: Ελισάβετ Ηρακλέους
Brand Manager: Σωτήρης Κυριάκου
Δημιουργικό: Χάρης Κασιόμης
Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ
Κεντρικό Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 22580580,
Φαξ: 22580518

Εμπορικό Τμήμα: 22580513, 22580491, 22580487, Φαξ: 22580455
Ιστοσελίδα: www.simerini.com

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: sintaxi@simerini.com

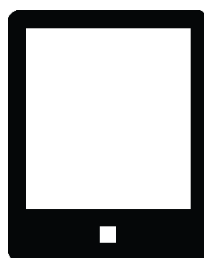
Λεωφόρος Άντη Χατζηκωστή 31 και Αρχαγγέλου Γωνία, 2059 Στρόβολος, Λευκωσία.

Εκτύπωση: MILKRO DIGITAL CYPRUS LTD

Διανομή: Kronos Public Ltd

Copyright © Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

PDF EDITION
ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΗ «Σ» ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ
SMARTPHONES
ΚΑΙ TABLETS

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

Για έγκυρη και αξιόπιστη ενημέρωση στο
www.simerini.com.cy

τερων κρατών-μελών, όπως η Αυστρία ή η Ιρλανδία. Επιπλέον, το κείμενο υπογραμμίζει ότι για όλες χώρες είναι μέλη του ΝΑΤΟ, η Συμμαχία παραμένει το βασικό φόρουμ συλλογικής άμυνας.

Το «σκληρό» πλαίσιο του ΝΑΤΟ

Η πολυσυζητημένη ρήτρα του ΝΑΤΟ (Άρθρο 5) είναι σαφώς πιο δεσμευτική, αν και διαθέτει έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα. Επίθεση σε ένα μέλος θεωρείται επίθεση σε όλα, και κάθε χώρα δεσμεύεται να βοηθήσει, «περιλαμβανομένης της χρήσης ένοπλης βίας». Αυτό που έχει σημασία είναι πως δεν προσδιορίζεται αυτόματα και υποχρεωτικά η στρατιωτική επέμβαση, καθώς αφήνεται περιθώριο επιλογής σε κάθε κράτος-μέλος. Οστόσο, η δέσμευση αλληλεγγύης είναι σαφής. Το Άρθρο 6 προσδιορίζει αυστηρά τα γεωγραφικά όρια: Ευρώπη, Βόρεια Αμερική, Τουρκία, Μεσόγειος και Βόρειος Ατλαντικός μέχρι τον Τροπικό του Καρκίνου. Υπενθυμίζεται ότι ιστορικά το Άρθρο 5 έχει ενεργοποιηθεί μία και μοναδική φορά - μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου.

Το θεμελιακό άρθρο 51 του ΟΗΕ

Σε πιο γενικό επίπεδο, το Άρθρο 51 του Χάρτη του ΟΗΕ θεμελιώνει το δικαίωμα ατομικής και συλλογικής αυτοάμυνας για κάθε κράτος-μέλος, μέχρι το Συμβούλιο Ασφαλείας ν' αναλάβει δράση. Πρόκειται για μια διάταξη-ομπρέλα, που δεν επιβάλλει υποχρέωση συνδρομής, αλλά αναγνωρίζει το δικαίωμα. Κάθε μέτρο πρέπει να αναφέρεται αμέσως στον ΟΗΕ και να λήγει όταν το Συμβούλιο Ασφαλείας επιβάλει τις δικές του αποφάσεις.

Condominium - Η άγνωστη «ΔΔΟ» του 7ου αιώνα

Με την Τουρκία να προωθεί τα νεο-οθωμανικά της οράματα σε Μέση Ανατολή και Ανατολική Μεσόγειο, η Κύπρος βρίσκεται εδώ και χρόνια υπό την απειλή τουρκικής επικυριαρχίας, την ώρα, μάλιστα, που η Ελλάδα δείχνει απροθυμία να εμπλακεί περαιτέρω στο Κυπριακό. Οι εκάστοτε πολιτικές ηγεσίες εμμένουν στη Διζωνική Δικονομική Ομοσπονδία, αγνοώντας τις φωνές όσων κατά καιρούς προειδοποιούν για τους μακροπρόθεσμους κινδύνους που εγκυμονεί μια τέτοια «διευθέτηση» για τον Κυπριακό Ελληνισμό. Οι Τούρκοι αναζητούν αναγνώριση διπλής ισότητας κυριαρχίας στο νησί και για όσους νομίζουν πως η συνταγή αυτή είναι πρόσφατη, είναι γιατί αγνοούν ιστορικά δεδομένα.

Υπενθυμίζεται ότι η Κύπρος του 7ου και 8ου αιώνα βρέθηκε στο επίκεντρο μιας μοναδικής γεωπολιτικής πραγματικότητας: μοιράστηκε ανάμεσα στη

Βυζαντινή και την Αραβική κυριαρχία, αποτελώντας ουσιαστικά ένα «κοινό έδαφος» - το λεγόμενο condominium.

Στην πρώτη μεσαιωνική περίοδο, οι σχέσεις των Μουσουλμάνων με τους Μελκίτες, στο πλαίσιο της βυζαντινής διπλωματίας, πέρασαν από ένα στάδιο «συνεργασίας και συνύπαρξης». Συγκεκριμένα, ο Αυτοκράτορας Ιουστινιανός Β' και ο Χαλίφης το 688 επέβαλαν κοινή φορολογία και ελεύθερη πρόσβαση σε λιμάνια, καθιστώντας το νησί μια «ουδέτερη ζώνη» μεταξύ Βυζαντίου και χαλιφάτου.

Αυτή η ιστορία συχνά παρουσιάζεται ρομαντικά. Η Κύπρος, λένε, υπήρξε «γέφυρα» πολιτισμών, ένα «μέσο έδαφος», όπου Βυζαντινοί και Άραβες συνυπήρξαν ειρηνικά. Η πραγματικότητα, όμως, είναι λιγότερο ιδανική.

Μετά τις πρώτες αραβικές επιδρομές, η Κύπρος αναγκάστηκε ουσιαστικά να δεχτεί τη συγκεκριμένη παράδοση συμφωνία: μοιρασμένους φόρους, μοιρασμένη εξουσία, μόνιμη αβεβαιότητα. Το λεγόμενο condominium δεν ήταν ένδειξη ισότητας, αλλά παραδοχή αδυναμίας. Ούτε οι Βυζαντινοί μπορούσαν να επιβληθούν πλήρως, ούτε οι Άραβες να κατακτήσουν ολοκληρωτικά. Το αποτέλεσμα ήταν ένα νησί σε καθεστώς ομηρείας. Αυτό με το οποίο κινδυνεύει και σήμερα.

Από ουδέτερη ζώνη σε εμπροσθοφυλακή

Οι Κύπριοι πλήρωναν διπλά, ζούσαν με την απειλή νέων επιθέσεων, γνώρισαν βίαιες μετακινήσεις πληθυσμών. Η Εκκλησία κράτησε κάποιο κύρος, όχι από πραγματική αυτονομία, αλλά γιατί οι δύο ηγεμονίες χρειαζόνταν έναν θεσμό-προβιά για να καλύπτουν την αδυναμία τους να ελέγξουν την καθημερινότητα.

Μπορεί η οικονομία να μην κατέρρευσε, τα νομίσματα να κυκλοφορούσαν, το εμπόριο να συνέχισε και εκκλησίες να χτίζονταν, ωστόσο αυτή η «ανθεκτικότητα» ήταν περισσότερο αποτέλεσμα ανάγκης παρά ευημερίας. Το νησί έμαθε να επιβιώνει όχι στο πλαίσιο της ελευθερίας, αλλά υπό τον ζυγό της ανάγκης να ζήσει κάτω από δύο αφεντικά ταυτόχρονα.

Επομένως η Κύπρος του condominium, της Διζωνικής Ομοσπονδίας της τότε εποχής, δεν ήταν «ουδέτερη ζώνη ειρήνης», αλλά μια κοινωνία που πάλευε να σταθεί όρθια ενώ γύρω της συγκρούονταν δύο αυτοκρατορίες. Η συνύπαρξη δεν ήταν επιλογή των Κυπρίων, αλλά το αποτέλεσμα ξένων συμφωνιών. Σήμερα η Κύπρος δεν μπορεί ν' αποτελέσει «ουδέτερη ζώνη» ή αλλιώς «buffer zone» μεταξύ Δύσης και Ανατολής, καθώς το γεωπολιτικό μέτωπο μετακινήθηκε και η Κύπρος θα πρέπει ν' αποτελέσει χρήσιμη εμπροσθοφυλακή της επόμενης φάσης της Μέσης Ανατολής με προεκτάσεις στο Αραβικό Κόλπο και Ασία.

ΔΡΟΜΟΙ ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΥ

Δημοσκοπήσεις ή χειραγώγηση της κοινής γνώμης

Η εξοικείωση πλέον των πολιτών με τις δημοσκοπήσεις καθώς επίσης και η εμπορική υπερπροβολή (βλ. υπερκατανάλωση) τους από τα τηλεοπτικά μέσα είναι περισσότερο από εμφανής. Όταν πλησιάζουν εκλογές, τα τηλεοπτικά κανάλια κατακλύζονται, σε μεγάλη χρονική πυκνότητα, από πολύχρωμες μπάρες και πίτες.

Η υπερπαραγωγή δημοσκοπήσεων σε συνδυασμό με τα διαφορετικά αποτελέσματα που δίδονται έχει ήδη αρχίσει να παράγει κριτική δυσπιστία ανάμεσα σε ένα μέρος του εκλογικού σώματος, ως προς τον ρόλο της δημοσκοπήσεως σε προεκλογικές περιόδους. Αυτή η δυσπιστία μεταφράζεται ως αμφισβήτηση του κατά πόσον οι δημοσκοπήσεις λειτουργούν για να ενημερώσουν σχετικώς με τις τάσεις του προεκλογικού κλίματος ή αποσκοπούν στο να χειραγωγήσουν την κοινή γνώμη και κατ' επέκτασιν να νοθεύσουν τη συμπεριφορά μέρους του εκλογικού σώματος. Με άλλα λόγια, να καθοριστεί το αποτέλεσμα των εκλογών πριν από τις εκλογές. Αυτή η κριτική δυσπιστία των πολιτών θέτει σοβαρά ερωτήματα για τα όρια των δημοσκοπήσεων, γιατί αναδεικνύει δύο παράγοντες που μπορεί να είναι ριζικώς αναιρέτικοι για ορθολογικές επιλογές ως προς τους υποψηφίους. Ο πρώτος παράγοντας είναι η ψυχολογική δυναμική που παράγει η δημοσκοπήση, ως «εντύπωση» πλέον, και ο δεύτερος παράγοντας, η θεομοποίηση (αφού γίνεται επαναλαμβανόμενη πρακτική) της «πληροφορίας», που παράγει η δημοσκοπήση, ως αυταξία.

Οι δημοσκοπήσεις δεν είναι πλέον ένα εργαλείο για τη διορατική κατανόηση της κοινής γνώμης, αλλά παρατηρούμε ότι έχουν αποκτήσει έναν πολιτικό ρόλο. Παλαιότερα, αν ρωτούσες μερικούς οικοδόμους, δημοσίους υπαλλήλους ή ταξιτζήδες θα έπαιρνες το πραγματικό προεκλογικό κλίμα, σε σημείο που μπορούσες να προβλέψεις το εκλογικό αποτέλεσμα. Αν σήμερα κάνεις την ίδια ερώτηση στους ίδιους ανθρώπους, θα σου απαντήσουν επικαλούμενοι τις δημοσκοπήσεις που βλέπουν συχνά-πυκνά από τα τηλεοπτικά κανάλια. Είναι ξεκάθαρο ότι η προβολή των δημοσκοπήσεων διαμορφώνει πλέον το κλίμα και αυτό δεν είναι άσχετο με όσους θέλουν να

χειραγωγήσουν την κοινή γνώμη προεκλογικώς. Επιπλέον, η υπερπροβολή των δημοσκοπήσεων δημιουργεί ατμόσφαιρα ιζόγου. Ζούμε σε μία χώρα όπου ένα μέρος του εκλογικού σώματος είναι εθισμένο στον ιζόγο. Όπως ακριβώς οι εταιρείες στοιχημάτων καθορίζουν τα ποσά για τα στοιχήματα περισσότερο για μια ομάδα και λιγότερο για την άλλη, διαμορφώνοντας παράσταση νίκης, η οποία επηρεάζει το ποντάρισμα αυτού που στοιχηματίζει, έτσι και η υπερπροβολή των δημοσκοπήσεων δημιουργεί μία εικονική πραγματικότητα που επιδρά ψυχολογικώς στην εκλογική συμπεριφορά.

Πιστεύω ότι η δημοσκοπήση πρέπει να παραμείνει ένα προεκλογικό εργαλείο που να βοηθά στον προβληματισμό και στην κριτική ικανότητα του ψηφοφόρου. Αναγκαία προς αυτήν την κατεύθυνση είναι η κριτική επεξεργασία της πληροφορίας, η οποία βοηθά στην διαφάνεια και περιορίζει τις θεωρίες συνωμοσίας που συνοδεύουν διάφορες δημοσκοπήσεις και αναβαθμίζει τη δημόσια επικοινωνία σε προεκλογικές περιόδους. Είναι επιτακτική πλέον η ανάγκη επαναρρυθμίσεως του θεσμικού πλαισίου των δημοσκοπήσεων. Παραθέτω τα μέτρα διαφάνειας που πιστεύω πως μπορούν να βοηθήσουν: α) Να παρουσιάζεται σε όλους τους πίνακες το αστάθμιστο αποτέλεσμα της μετρήσεως, β) να είναι προσβάσιμες όλες οι ερωτήσεις και απαντήσεις των δημοσιευμένων ερευνών και γ) να δίδεται δημοσίως η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για το δείγμα, για τη διεξαγωγή της έρευνας, για όλες τις σταθμίσεις σχετικά με την πρόθεση ψήφου, καθώς επίσης και για τις εκτιμήσεις της εκλογικής δύναμης των κομμάτων.

Είναι εξαιρετικά επικίνδυνο για τη δημοκρατία, η εξουσία να κερδίζεται ή να χάνεται αναλόγως με την επιδεξιότητα των τεχνασμάτων που δημιουργούν είτε επικοινωνιολόγοι είτε εικονικές πραγματικότητες και ψευδαισθήσεις των δημοσκοπήσεων. Η δυναμική των εντυπώσεων, όπως την βιώνουμε σήμερα στην πολιτική πρακτική, βαθμιαία μετασχηματίζει τον προεκλογικό δημόσιο βίο σε αρένα προπαγανδιστικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης. Επομένως είναι αναγκαία η συνολική επαναρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου των δημοσκοπήσεων, ούτως ώστε υποβολιμαίες και εμπορευσιμες εντυπώσεις να μην μπορούν να καταστούν λειτουργικός παράγοντας του δημοσίου βίου.

**ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ ΕΙΝΑΙ
ΝΑ ΜΗΝ ΠΡΟΚΑΛΕΣΕΙΣ
ΠΥΡΚΑΓΙΑ
ΜΕ ΑΝΑΜΜΕΝΑ ΤΣΙΓΑΡΑ**

ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ ΤΣΙΓΑΡΩΝ

Έξαρση με αποκαλυπτικά στοιχεία και οργανωμένα κυκλώματα

Αυξήθηκαν κατά 650% οι κατασχέσεις παράνομων καπνικών από το Τελωνείο μέσα σε δύο χρόνια

ΜΑΡΙΑ
ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ
karaiskoum@
sigmatv.com

Εξαρση καταγράφει το παράνομο εμπόριο τσιγάρων από τα κατεχόμενα, με τις ενδείξεις να «φωτογραφίζουν» οργανωμένο κύκλωμα που απλώνει τα πλοκάμια του μέχρι το Ηνωμένο Βασίλειο. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Τμήματος Τελωνείων, που παραχώρησε στην τηλεόραση «Σίγμα» και την εφημερίδα «Σημερινή» ο εκπρόσωπος Τύπου, Γιώργος Κωνσταντίνου, οι κατασχέσεις παράνομων καπνικών προϊόντων αυξήθηκαν κατά 650% από το 2022 μέχρι το 2024. Για το 2025, η εικόνα είναι ακόμη πιο ανησυχητική, με τον κ. Κωνσταντίνου να αναφέρει ότι οδεύουμε προς χρονιά - ρεκόρ στις κατασχέσεις.

Μεγάλος αριθμός κατασχέσεων αφορά καπνικά προϊόντα (τσιγάρα, καπνοί για στριφτό τσιγάρο, προϊόντα θέρμανσης καπνού) που αγοράστηκαν από τα κατεχόμενα, διακινήθηκαν προς τις ελεύθερες περιοχές και είχαν ως τελικό προορισμό το Ηνωμένο Βασίλειο, τα οποία το Τελωνείο εντόπισε και προχώρησε σε κατάσχεσή τους στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου, τη στιγμή που επρόκειτο να μεταφερθούν προς τη βρετανική αγορά.

Ειδικότερα, από τον Ιανουάριο μέχρι τις 19 Αυγούστου του 2025, το Τμήμα Τελωνείων κατέγραψε 31 υποθέσεις κατασχέσεων παράνομων καπνικών προϊόντων με προορισμό το Ηνωμένο Βασίλειο.

Οι συγκεκριμένες κατασχέσεις αφορούν:

2.825 κούτες τσιγάρα.

141,2 κιλά καπνό για στριφτό τσιγάρο.

118 κούτες θερμαινόμενα τσιγάρα.

Οι 25 από τις 31 υποθέσεις αφορούν κατασχέσεις που έγιναν από το Τελωνείο στο Αεροδρόμιο Λάρνακας (2.231 κούτες τσιγάρα, 113,1 κιλά καπνό για στριφτό τσιγάρο, 118 κούτες θερμαινόμενα τσιγάρα). Οι υπόλοιπες έξι υποθέσεις αφορούν κατασχέσεις που έγιναν στο Αεροδρόμιο Πάφου (634 κούτες τσιγάρα, 28,1 κιλά καπνό για στριφτό τσιγάρο).

«Όσον αφορά τα καπνικά προϊόντα, τα κατεχόμενα προσφέρουν ένα "ισχυρό πεδίο" για τους λα-

θρέμπους, λόγω της φθηνής τιμής τους. Το Ηνωμένο Βασίλειο είναι η ακριβότερη αγορά καπνικών προϊόντων και υπάρχει μία έξαρση στο λαθρεμπόριο», ανέφερε ο εκπρόσωπος Τύπου του Τμήματος Τελωνείων, Γιώργος Κωνσταντίνου, προσθέτοντας ότι

οι ενδείξεις παραπέμπουν σε οργανωμένο έγκλημα.

Όπως εξήγησε, στο παρελθόν τα άτομα που μετέφεραν λαθραία τα προϊόντα καπνού στο Ηνωμένο Βασίλειο ήταν Τουρκοκύπριοι και Βρετανοί. Στη συνέχεια εντοπίστηκαν και μεμονωμένες περιπτώσεις

Ελληνοκυπρίων. Σήμερα, η πλειονότητα προέρχεται από ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Ρουμανία και η Πολωνία. Διευκρίνισε, ωστόσο, ότι δεν είναι ξεκάθαρο αν πρόκειται για τα ίδια άτομα που μεταφέρουν τα προϊόντα από τα κατεχόμενα στις ελεύθερες περιοχές ή αν φτάνουν στην Κύπρο αποκλειστικά για να τα διοχετεύσουν προς το Ηνωμένο Βασίλειο. Σε κάθε περίπτωση, τα περισσότερα από αυτά τα πρόσωπα έρχονται και αναχωρούν από την Κύπρο την ίδια μέρα.

Παράνομο εμπόριο προς τις ελεύθερες περιοχές

Αυξήθηκαν, επίσης, οι κατασχέσεις του Τελωνείου όσον αφορά το λαθρεμπόριο τσιγάρων που γίνεται με σκοπό να διοχετευτούν στις ελεύθερες περιοχές. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, τα άτομα που εμπλέκονται, σύμφωνα με το Τελωνείο, είναι κυρίως Ελληνοκύπριοι.

«Όσον αφορά το λαθρεμπόριο προϊόντων που γίνεται στις ελεύθερες περιοχές, όπως βλέπουμε τελευταίως, υπάρχει και εκεί ένα οργανωμένο έγκλημα. Δραστηριοποιούνται Ελληνοκύπριοι, οι οποίοι έχουν διασυνδέσεις με Τουρκοκύπριους και προμηθεύονται τα καπνικά προϊόντα και τα διοχετεύουν σε ολόκληρη την Κύπρο, πλέον

οργανωμένα. Πρόσφατα εντοπίσαμε τρία εμπορικά βαν, τα οποία χρησιμοποιούνταν για τη διανομή των καπνικών προϊόντων σε όλη την ελεύθερη Κύπρο», υπέδειξε ο κ. Κωνσταντίνου.

Ο Γιώργος Κωνσταντίνου ανέφερε επίσης ότι το Τελωνείο προχωρεί σε εντοπισμό και κατασχέσεις ναρκωτικών στα οδοφράγματα. Όπως είπε, διακινούνται κυρίως μικρές ποσότητες, οι οποίες δεν παραπέμπουν σε οργανωμένο εμπόριο, αλλά σε προμήθεια για προσωπική χρήση.

Καθημερινές είναι οι υποθέσεις παραβίασης του κανονισμού εμπορίου της Πράσινης Γραμμής που αφορούν τα ζωικά προϊόντα. Διευκρινίζεται ότι, με βάση τον κανονισμό, απαγορεύεται ρητά η διέλευση ζώντων ζώων και ζωικών προϊόντων διαμέσου της Γραμμής.

Το Τελωνείο κατάρχει καθημερινά κυρίως γαλακτοκομικά προϊόντα, με πρώτο το χαλλούμι, αλλά και άλλα ζωικά προϊόντα, από άτομα που επιχειρούν να τα μεταφέρουν παράνομα. Οι συγκεκριμένες κατασχέσεις αφορούν μικρές ποσότητες για προσωπική χρήση και όχι εμπορική διακίνηση.

Ωστόσο, εντός του 2025, υπήρξαν και τέσσερις σημαντικές υποθέσεις εντοπισμού ζώων και ζωικών προϊόντων από τα κατεχό-

Από τον Ιανουάριο μέχρι τις 19 Αυγούστου του 2025, το Τμήμα Τελωνείων κατέγραψε 31 υποθέσεις κατασχέσεων παράνομων καπνικών προϊόντων με προορισμό το Ηνωμένο Βασίλειο

μενα προς τις ελεύθερες περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, και συγκεκριμένα:

13/04: Το Τελωνείο προχώρησε σε κατάσχεση 28 κιλών κοτόπουλου και εντόσθιων ζώων και 300 αβγών από όχημα που επιχείρησε να περάσει από το οδόφραγμα του Αγίου Δομετίου.

15/04: 64 κιλά κοτόπουλου σε όχημα στην Πύλα.

08/05: 44,5 κιλά κατεψυγμένων προϊόντων ψαριών σε όχημα στον Άγιο Δομέτιο.

24/06: Επτά ζωντανά αμνοερίφια άγνωστης προέλευσης σε όχημα κατά μήκος της γραμμής αντιπαράταξης.

Συν τοις άλλοις, στις 25/07 του 2024 κατασχέθηκαν δύο τόνοι νωπού κρέατος σε όχημα στη γραμμή αντιπαράταξης, κατά την προσπάθεια μεταφοράς τους προς τις κατεχόμενες περιοχές.

Υποθέσεις εντοπισμού ναρκωτικών στα σημεία εισόδου της ΚΔ

Σε ό,τι αφορά τα ναρκωτικά, σύμφωνα με το Τελωνείο, αυτά εισάγονται στην Κυπριακή Δημοκρατία από το εξωτερικό. Συγκεκριμένα, εισέρχονται μέσω των αεροδρομίων ή ακόμη και μέσω ταχυδρομικών δεμάτων.

«Φέτος, οι κατασχέσεις ξεπέρασαν τα 250 κιλά κάνναβης, ενώ καταγράφηκε και μια περίπτωση με 8,7 κιλά κοκαΐνης», ανέφερε ο Γιώργος Κωνσταντίνου.

Ειδικότερα:

Μία υπόθεση επιβάτιδας στο Αεροδρόμιο Λάρνακας με 8,7 κιλά κοκαΐνης στις αποσκευές της.

16 συνολικά υποθέσεις κάνναβης, στο σύνολο 250,1 κιλά. Οι εννέα ήταν σε αποσκευές επιβατών (200,8 κιλά), εκ των οποίων οι επτά από επιβάτες στο Αεροδρόμιο Λάρνακας (160 κιλά) και οι δύο στο Αεροδρόμιο Πάφου (40,8 κιλά). Σε τέσσερις άλλες υποθέσεις βρέθηκαν συνολικά 7,68 κιλά σε ταχυδρομικά δέματα. Οι υπόλοιπες τρεις υποθέσεις (41,6 κιλά) σε δέματα εταιρειών ταχυμεταφορών.

«Με βάση τις κατασχέσεις του Τελωνείου και της Υπηρεσίας Καταπολέμησης Ναρκωτικών, η κύρια ναρκωτική ουσία που εισάγεται στην Κυπριακή Δημοκρατία, παραδοσιακά και τα τελευταία χρόνια, είναι η κάνναβη. Η κύρια πηγή είναι μέσω επιβατών που μεταφέρουν τα ναρκωτικά στις αποσκευές τους. Για τις ναρκωτικές ουσίες, αρμόδια Υπηρεσία είναι η Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών. Το Τμήμα Τελωνείων έχει στις προτεραιότητές του τον εντοπισμό και την αποτροπή της εισαγωγής των ναρκωτικών στα σημεία εισόδου της Κυπριακής Δημοκρατίας, γι' αυτό είμαστε σε μία πάρα πολύ καλή συνεργασία με την ΥΚΑΝ και, μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών που κάνουμε, προσπαθούμε να μειώσουμε αυτήν την προσφορά ναρκωτικών ουσιών που περνά στην κοινωνία», σημείωσε ο εκπρόσωπος Τύπου του Τμήματος Τελωνείων, Γιώργος

“

Δεν είναι ξεκάθαρο αν πρόκειται για τα ίδια άτομα που μεταφέρουν τα προϊόντα από τα κατεχόμενα στις ελεύθερες περιοχές ή αν φτάνουν στην Κύπρο αποκλειστικά για να τα διχοχετεύσουν προς το Ηνωμένο Βασίλειο

Κωνσταντίνου.

Εντόπισαν 126.600 «laughing gas» στη Λεμεσό

Πρόσφατα (29/07), σε έλεγχο που έγινε σε εμπορευματοκιβώτιο με ομαδοποιημένο φορτίο από την Ελλάδα, οι Τελωνειακές Αρχές εντόπισαν και προχώρησαν σε κατάσχεση 129.600 τεμαχίων (φιαλίδια) υποξειδίου του αζώτου (laughing gas / αέριο γέλιου).

«Στις τουριστικές περιοχές, κυρίως στην Αγία Νάπα είναι

γνωστό ως “laughing gas” και είναι μία ψυχοτρόπος ουσία που προκαλεί ευφορία σε αυτόν που θα την εισπνεύσει. Η ποσότητα που εντοπίσαμε είναι τεράστια για τα δεδομένα της Κύπρου και αυτό μας είχε προκαλέσει την υποψία ότι ενδεχομένως να μην προορίζεται για νόμιμη χρήση και γι' αυτό και κατασχέθηκαν. Είναι ακόμη σε εξέλιξη η διερεύνηση της υπόθεσης για να δούμε κατά πόσον θα προοριζόταν για παράνομους σκοπούς», είπε ο Γιώργος Κωνσταντίνου.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Σκαρφίζονται και για Ουκρανία την... ΔΔΟ;

“
ΛΑΖΑΡΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΣ

ΑΘΗΝΑ και Λευκωσία ανησυχούν μήπως η έκβαση της «κοσμοϊστορικής» συνάντησης Ντόναλντ Τραμπ των ΗΠΑ και Βλαδίσλαβ Πούτιν της Ρωσίας στην Αλάσκα, 15.8.2025, οδηγήσει στην αποδοχή και νομιμοποίηση των εδαφικών μέχρι τούδε «τετελεσμένων» της συνεχιζόμενης από 24.2.2022 ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Επειδή κάτι τέτοιο, εκτιμάται ως μέγας κίνδυνος για αντίστοιχη πιθανότητα νομιμοποίησης των «τετελεσμένων» της συνεχιζόμενης από 20.7.1974 τουρκικής εισβολής και κατοχής των βορείων εδαφών της Κυπριακής Δημοκρατίας, γράφουν οι καλά πληροφορημένοι έγκυροι δημοσιογράφοι.

ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ, χρήσιμος ίσως είναι, να υπενθυμιστεί ότι: Αμέσως μετά την ολέθρια για τον Ελληνισμό τουρκική εισβολή στην Κύπρο, Αθήνα και Λευκωσία σύρθηκαν στον «αδήριτο ρεαλισμό» των συννομιστών αναζήτησης «οδυνήρου συμβιβασμού» με τους Τούρκους. Με την μεσολάβηση του Κλαρκ Κλίφορντ, απεσταλμένου του Τζιμ Κάρτερ, τότε Προέδρου των ΗΠΑ, το 1977, αποδέχθηκαν κιόλας να διαπραγματευθούν μόνο την τουρκική απαίτηση για «λύση» Διζωνικής Δικονομικής Ομοσπονδίας (ΔΔΟ) στην Κύπρο.

- Η ΔΔΟ, με την πάροδο των ετών, κατέστη η μόνιμη πολιτική Αθηνών και Λευκωσίας. Η διαδικασία πολύχρονων «δικονομικών» συνομιλιών, υπό την αιγίδα του εκάστοτε Γ.Γρ. του ΟΗΕ και με «αρχιμάγειρους» των σχεδίων την Βρετανία και τις ΗΠΑ, από 1977 έως 2002, παρήγαγε το διζωνικό μόρφωμα «δύο ισοτίμων συνιστώμενων κρατιδίων κοινού κράτους» του Σχεδίου Ανάν. Το απέρριψε με το Δημοψήφισμα της 24ης Απρ. 2004 ο λαός. Διότι πείστηκε πως αποτελούσε «λύση» μετατροπής ολόκληρης της Κύπρου σε προτεκτοράτο της Τουρκίας. Χωρίς, έκτοτε, Αθήνα και Λευκωσία να σχεδιάζουν αλλαγή πλεύσης, παρ' ότι πέτυχαν την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με αποτέλεσμα να συνεχίζεται για 51 ο έτος η τουρκική κατοχή και να εντείνεται η τουρκική απειλή κατά της Ελλάδας.

- Ως εκ τούτου, δεν αναμένεται πως Αθήνα και Λευκωσία θα... συμβουλευθούν την Ουκρανία να αναγράψει την πολιτική διζωνικού συμβιβασμού με την Ρωσία.

ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ, επίσης χρήσιμος, ίσως να είναι και οι συνειρμοί επί κάποιων κρίσιμων σημείων ιστορικών γεγονότων, που, τηρουμένων των διαφορών, οδηγούν σε

συμπεράσματα τα οποία παρέχουν ερμηνείες και βοηθούν τις προβλέψεις για τα πιθανώς επερχόμενα. Με θεμελιώδες πάντοτε κριτήριο των τεκταινομένων εκάστης συγκυρίας, τον εκάστοτε διαμορφούμενο συσχετισμό ισχύος ανάμεσα στις εμπλεκόμενες δυνάμεις και τις επιδιώξεις της καθεμιάς. Επί τούτου προσφέρονται και τ' ακόλουθα τρία παραδείγματα:

1. Στρατηγικό «προγεφύρωμα» της Τουρκίας, το οποίο αξιοποιεί με υποκίνηση της Βρετανίας από τη δεκαετία του 1950 στην Κύπρο, είναι η τουρκική μειονότητα του 18% της

της επεκτατικής της στρατηγικής. Ενάντιον όχι μόνο της Ελλάδας, αλλά και άλλων γειτονικών της εδαφών. Οραματιζόμενη την επιβολή νεο-οθωμανικής ηγεμονίας στην περιοχή. Για να καταστεί και μεγάλη δύναμη στην παγκόσμια σκακιέρα...

2. Στρατηγικό «προγεφύρωμα» του Χίτλερ το 1938 κατά της Τσεχοσλοβακίας χρησιμοποιήθηκε η γερμανόφωνη μειονότητα στη Σουδητία. Πέτυχε να τσεπώσει ο Γερμανός δικτάτορας τον Κατευνασμό που του προσέφεραν, με τη Συμφωνία του Μονάχου, 30.9.1938, Βρετανία και Γαλλία.

“

Ηλίου φαεινότερον είναι ότι οι κανόνες του διεθνούς δικαίου παρακάμπτονται. Εάν έχεις το δίκιο με το μέρος σου, αλλά στερείσαι την ισχύ να το περιφρουρήσεις, καταντά γράμμα κενό. Οι ισχυρότεροι προχωρούν κι επιβάλλουν την θέλησή τους, όσο και όπου τους επιτρέπει η δύναμή τους. Και οι ανίσχυροι υποχωρούν και υποτάσσονται όσο τους επιβάλλει η αδυναμία τους

νήσου. Από τότε και η έναρξη υλοποίησης της τουρκικής στρατηγικής «Επανάκτησης Κύπρου». Οι ίδιοι την ονόμασαν «επανάκτηση», επειδή κατά την τουρκική νοοτροπία, από 1571-1878 η ελληνική μεγαλόνησος ήταν σκλαβωμένη από τους Οθωμανούς. Όσα κέρδη αποταμίευσε από το 1959 φέτα-φέτα στο Κυπριακό η Τουρκία, με αποκορύφωμα το αιμώδες επιδρομικό επίτευγμά της του 1974, θωπευόμενη συνάμα από τις μεγάλες δυνάμεις, την ώθησαν στην περαιτέρω ανάπτυξη

Το επίτευγμά του αύξησε τη βουλιμία του. Έξι μήνες αργότερα, η ναζιστική Γερμανία κατάπιε ολόκληρη την Τσεχοσλοβακία. Και μετά από άλλους έξι μήνες, την 1.9.1939, εισέβαλε στην Πολωνία. Πυροδοτώντας έτσι την έναρξη του Β' Παγκ. Πολέμου.

3. Στρατηγικό «προγεφύρωμα» του Πούτιν στην Ουκρανία, η μειονότητα ρωσόφωνων στο Ντονμπάς. Η ρωσική εισβολή από τον Φεβρουάριο 2022 στην Ουκρανία, προσομοιάζουσα με

τουρκική στρατηγική «Επανάκτησης Ουκρανίας» με όραμα μιας «νεο-σοβιετικής» ρωσοκρατίας και θυμίζοντας το χιλιετικό παράδειγμα της Σουδητίας 1938, παρήγαγε διεθνώς αντιδράσεις και φόβους ότι οι περιστάσεις μοιάζουν πλέον με προεόρτια ενός Γ' Παγκ. Πολέμου. Αυτός φαίνεται να είναι και ο κύριος λόγος που περνάει από το μυαλό πολλών πως η Αλάσκα των Τραμπ - Πούτιν της 15ης Αυγούστου 2025, φοβίζει όπως το Μόναχο των Χίτλερ - Τσάμπερλεν και Νταλαντιέ της 30ης Σεπτεμβρίου 1938...

ΒΕΒΑΙΩΣ αυτοί οι συνειρμοί εξαιτίας περιστάσεων, που τείνουν να φαίνονται όμοιες με τις παρουσιαζόμενες ως αντίστοιχες του παρελθόντος, δεν προσεχφλούν κιόλας ότι και οι σημερινοί πρωταγωνιστές του παρόντος, είναι «ίδιοι κι απαράλλακτοι» με τους ιστανούς. Ούτε και προδικάζουν βεβαιότητες πως προβλέπονται εντελώς όμοιες αποφάσεις χρήσης της ισχύος που έκαστος διαθέτει.

- Ωστόσο, οι φόβοι εντείνονται απ' όσα ευρύτερα συμβαίνουν φρικτά στην υφήλιο των πολλαπλασιαζόμενων πολεμικών συγκρούσεων. Με ατελείωτες εκατόμβες θυμάτων. Ιδίως στη Μέση Ανατολή και στην Αφρική. Με εκτραχυνόμενες απειλές και νέων συρράξεων: Υποτροπιάζουσες επιβουλές. Ραγδαίοι επανεξοπλισμοί. Θηριώδης ζουγκλοποίηση του παγκοσμίου συστήματος. Όπου οι δυνατότεροι, όλο και βουλιμικότεροι, δείχνονται «πλειόνων ορεγόμενοι».

- Ηλίου φαεινότερον είναι ότι οι κανόνες του διεθνούς δικαίου παρακάμπτονται. Εάν έχεις το δίκιο

με το μέρος σου, αλλά στερείσαι την ισχύ να το περιφρουρήσεις, καταντά γράμμα κενό. Οι ισχυρότεροι προχωρούν κι επιβάλλουν την θέλησή τους, όσο και όπου τους επιτρέπει η δύναμή τους. Και οι ανίσχυροι υποχωρούν και υποτάσσονται όσο τους επιβάλλει η αδυναμία τους. Ανέκαθεν και παντοτινός κανόνας στην ανθρωπότητα. Όσο η φύση του ανθρώπου παραμένει ίδια, «έως αν η αυτή φύσις ανθρώπων η»...

- Εξ ου και ο ΟΗΕ περιέπεσε πλέον σε ρόλο ανήμπορου θεατή. Μοιάζοντας περισσότερο με την λομπονημένη σε κάποιο τάφο της Γενεύης του 1946 Κοινωνία των Εθνών (ΚιΕ), όταν ήδη έπνεε τα λοίσθια, παραμονές του Β' Παγκ. Πολέμου.

ΕΠΙΦΟΒΟ γι' αυτούς τους λόγους και για περισσότερες αιτίες, φαίνεται το ερώτημα τι τέχεται η επιούσα στο άμεσο μέλλον. Για τον Ελληνισμό, εμάς εδώ, συν τοις άλλοις ήδη δημοσιεύτηκε κι η απόφαση της Τουρκίας να υπερδιπλασιάσει τις δυνάμεις των κατοχικών της στρατευμάτων. Αξιοποιώντας προφανώς αποδοτικότερα το «αβύθιστο αεροπλανοφόρο», φοβούμενη και την εγγύς ισραηλινή απειλή που προκάλεσε και αισθάνεται η ίδια.

- ΕΝΑΣ επιπλέον λόγος, τούτο, για το κατεπείγον καθήκον Αθηνών και Λευκωσίας: Γρηγορούσες και ου ραθυμούσες, προς τάχιστη, ραγδαία ενδυνάμωση και πειστικά επαρκή προπαρασκευή όλων των Συντελεστών Εθνικής Ισχύος. Πρωτευόντως, των ενόπλων δυνάμεων και της αξιόπιστης επίδειξης αποφασιστικότητας Αποτροπής.

Αποδοχή ρωσικών αξιώσεων στην Ουκρανία θα αποθηριώσει τον τουρκικό αναθεωρητισμό

“
ΣΑΒΒΑΣ
ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

Οι καταιγιστικές εξελίξεις στο Ουκρανικό και οι προσπάθειες για τον τερματισμό του πολέμου και πιθανή υπογραφή συνθήκης ειρήνης μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας θα επηρεάσουν αμεσότητα την Ελλάδα και την Κύπρο. Ας θυμηθούμε μερικά γεγονότα. Σε ομιλία του στο Μόναχο, το 2017, ο Ρώσος Πρόεδρος Πούτιν είχε κατηγορήσει ΗΠΑ και Ευρώπη ότι παρασπώνδισαν όσον αφορά υποσχέσεις Αμερικανών και Ευρωπαίων ηγετών, τη δεκαετία του '90, ότι το ΝΑΤΟ δεν θα επεκτεινόταν προς Ανατολάς.

Επ' αυτού υπάρχει διαβεβαίωση του Αμερικανού τότε ΥΠΕΞ, Τζέιμς Μπίκερ, στον Πρόεδρο της ΕΣΣΔ, Μιχαήλ Γκορμπατόφ, πως το ΝΑΤΟ δεν θα επεκτεινόταν «ούτε μία ίντσα προς Ανατολάς». Η διαβεβαίωση δόθηκε σε συνάντησή τους στις 9 Φεβρουαρίου 1990, σύμφωνα με αποχαρακτηρισμένα αμερικανικά, σοβιετικά, γερμανικά, βρετανικά και γαλλικά έγγραφα, τα οποία δημοσιοποιήθηκαν από το National Security Archive στο Πανεπιστήμιο Τζορτζ Τσάιλντς των ΗΠΑ.

Ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Μπους επίσης διαβεβαίωσε τον Γκορμπατόφ στη Μάλτα (1989) ότι το ΝΑΤΟ δεν θα επεκτεινόταν προς Ανατολάς. Την ίδια διαβεβαίωση έδωσε και ο Γερμανός ΥΠΕΞ, Γκένσερ, ξανά ο Μπους στον Γκορμπατόφ, η Βρετανίδα Πρωθυπουργός Θάισερ και όλοι οι Δυτικοί ΥΠΕΞ.

Ας κάνουμε ένα ιστορικό άλμα: Ο Πρόεδρος Τραμπ συναντήθηκε (15.8.2025) στην Αλάσκα με τον Ρώσο ομολόγό του, Πούτιν. Μετά την όντως ιστορική, υπό

τις περιστάσεις και τις εξελίξεις, συνάντησή τους, δηλώσεις και των δύο ηγετών είναι επιβεβαιωτικές μιας ωμής και κυνικής real politik των δύο μεγάλων δυνάμεων. Ο Τραμπ, ανατρέποντας τη γνωστή θέση για την ένταξη της Ουκρανίας στο ΝΑΤΟ, ξεκαθάρισε:

«Ο Πρόεδρος Ζελένσκι της Ουκρανίας μπορεί να τερματίσει τον πόλεμο με τη Ρωσία σχεδόν αμέσως, αν το θέλει, ή μπορεί να συνεχίσει τον πόλεμο. Να θυμάστε πως άρχισε. Δεν υπάρχει περίπτωση ν' ανακτηθεί η Κριμαία που δόθηκε από τον Ομπάμα (πριν από 12 χρόνια, χωρίς να πέσει ούτε τουφεκιά!), και να υπάρξει ένταξη στο ΝΑΤΟ για την Ουκρανία. Μερικά πράγματα δεν αλλάζουν ποτέ». Πρόσθεσε τρία θαυμαστικά και πληκτρολόγησε όλη την

γάστριο και κατηγορούσε τη Δύση ότι αυτή ευθυνόταν για τον πόλεμο. Η συνάντηση Τραμπ-Πούτιν στην Αλάσκα έχει επιβεβαιώσει ξανά ότι στις διεθνείς σχέσεις επιβάλλεται ο ισχυρός και αυτός θέτει τους όρους μιας ειρήνης ή μιας συμφωνίας.

Οι ΗΠΑ και οι Ευρωπαίοι συζητούν παροχή ισχυρών εγγυήσεων στην Ουκρανία, στη βάση του άρθρου 5 της Συμμαχίας, ώστε ν' αποφευχθεί ή και ν' αποτραπεί μελλοντική νέα επίθεση της Ρωσίας εναντίον της χώρας ή και χωρών-μελών του ΝΑΤΟ. Ο δόξεν... διεθνής παρίας και καταζητούμενος για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, Πούτιν, βρέθηκε με τιμές, επισημότητα, κανονικότητα και κόκκινα χαλιά σε αμερικανικό έδαφος. Τώρα συζητά

επιστροφή της Κριμαίας, την οποία ο Τραμπ ήδη εκχώρησε στη Ρωσία. Αναμένεται προσεχώς τριμερής συνάντηση Τραμπ, Πούτιν και Ζελένσκι, για πιθανή εκχειρία και ενδεχόμενη υπογραφή συμφωνίας ειρήνης.

Τρέμει κάθε Έλληνας στην ιδέα, ο επιχειρηματίας Τραμπ να διερωτηθεί αίφνης γιατί τα ελληνοτουρκικά και το Κυπριακό είναι ανεπίλυτα για δεκαετίες. Και να αποφασίσει να τα... λύσει με τον γνωστό απρόβλεπτο, αλλοπρόσαλλο και επικίνδυνο τρόπο. Εάν ρωσικές αξιώσεις για κατοχή ουκρανικών εδαφών γίνουν αποδεκτές, τότε δημιουργείται εφιαλτικό προηγούμενο για την Κύπρο. Είναι γνωστές οι φιλικές σχέσεις Τραμπ-Ερντογάν. Η Τουρκία κατέχει το 37% κυπριακού ευρωπαϊκού εδάφους.

Ενώ ΗΠΑ και Ευρωπαίοι είναι πρόθυμοι να προσφέρουν σιδηρές εγγυήσεις ασφαλείας στην Ουκρανία έναντι του ρωσικού επεκτατισμού, η Κύπρος ουδεμία εγγύηση εισπράττει έναντι του αδιότακτου τουρκικού αναθεωρητισμού. Ο Γάλλος Πρόεδρος, Μακρόν, εισηγήθηκε και άλλοι εταίροι μας υποστήριξαν όπως η Τουρκία συμπεριληφθεί στις εγγυήσεις ασφαλείας στην Ουκρανία! Πάλι ο αιμοσταγής και κατακτητής Ατίλας ανταμείβεται, ενώ Αθήνα και Λευκωσία είναι βροντερά απούσες από το μεγάλο παζάρι των συμφερόντων.

Αθήνα και Λευκωσία έχουν ταχθεί «με τη σωστή πλευρά της Ιστορίας», δηλ. με τους Αμερικανούς και Ευρωπαίους και εναντίον της Ρωσίας. Ικανοποίηση του ρωσικού αναθεωρητισμού, ανάλωμα της Ουκρανίας, θα αποθρασύνει τον τουρκικό αναθεωρητισμό στην Κύπρο και στο Αιγαίο. Ποιος θα τον συγκρατήσει; Ο Κύπριος Πρόεδρος και κόμματα επιμένουν γελοiwδώς

σε συνομιλίες για λύση «από εκεί που μείναμε στο Crans Montana».

Ως εάν να μην έχει συμβεί τίποτε στον πλανήτη από τότε και ως εάν η συνάντηση της Αλάσκας και οι εντεύθεν σαρωτικές γεωπολιτικές εξελίξεις να μη μας αφορούν! Η κυνική πολιτική που ακολουθείται στην επίλυση του Ουκρανικού δεν αποκλείεται να ακολουθηθεί στο Κυπριακό, στα Ελληνοτουρκικά, στο Μεσανατολικό ή και σε άλλες συγκρούσεις.

Ο Τραμπ ασκεί μιαν «επιχειρηματική διπλωματία», που παραβιάζει θεμελιώδεις κανόνες των διεθνών και διακρατικών σχέσεων. Εστιάζει σε μιαν αδιότακτη συναλλακτική πρακτική, σε πλήρη παραγνώριση του Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου και του ΟΗΕ. Ο Πούτιν το είπε ξεκάθαρα: Είναι «επαγγελματίες» και εννοούσε όχι μόνο της διπλωματίας (ειδικά ο Ρώσος Πρόεδρος) αλλά και επιχειρηματίες. Αμερικανοί και Ρώσοι σκέφτονται πρώτα τα επιχειρηματικά κέρδη, τις πολεμικές βιομηχανίες τους και τις σπάνιες γαίες της Ουκρανίας και όχι την εδαφική ακεραιότητα και ανεξαρτησία της. Ή, χειρότερα, το Διεθνές Δίκαιο.

Η ελληνική και κυπριακή διπλωματία δίνουν την εικόνα απλού παρατηρητή των τεκταινόμενων. Οι γεωπολιτικές εξελίξεις, που ήδη δρομολογήθηκαν, επιβάλλουν στην Αθήνα και στη Λευκωσία αναζήτηση, αναθερμανση και σύμπτυξη και νέων συμμαχιών ως διασφάλιση έναντι μιας Τουρκίας που, ακόμα μια φορά, θα καρπωθεί κέρδη και οφέλη επειδή θεωρείται από τους πρωταγωνιστές ως αναγκαία και χρήσιμη συμμετοχος σε εγγυήσεις ασφαλείας στην Ουκρανία. Στο μεταξύ, Ελλάδα και Κύπρος αν αναλύσουν αν ωφελήθηκαν, και πόσο, από την επιλογή της «σωστής πλευράς της Ιστορίας»...

Τρέμει κάθε Έλληνας στην ιδέα, ο επιχειρηματίας Τραμπ να διερωτηθεί αίφνης γιατί τα Ελληνοτουρκικά και το Κυπριακό είναι ανεπίλυτα για δεκαετίες. Και να αποφασίσει να τα... λύσει με τον γνωστό απρόβλεπτο, αλλοπρόσαλλο και επικίνδυνο τρόπο. Εάν ρωσικές αξιώσεις για κατοχή ουκρανικών εδαφών γίνουν αποδεκτές, τότε δημιουργείται εφιαλτικό προηγούμενο για την Κύπρο

πρόταση «να υπάρξει ένταξη στο ΝΑΤΟ», με κεφαλαία γράμματα. Την ίδια θέση, ότι η Ουκρανία δεν θα ενταχθεί στο ΝΑΤΟ, επανέλαβε και ο ΓΓ της Συμμαχίας, Ρούτε.

Ποιο ήταν το κύριο επιχείρημα του Πούτιν, όταν τον Φεβρουάριο του 2022 αποφάσισε την εισβολή στην Ουκρανία; Η Μόσχα δεν επιθυμούσε επ' ουδενί ένταξη της Ουκρανίας στο ΝΑΤΟ, παρουσία της Συμμαχίας στο μαλακό της υπο-

με Αμερικανούς και Ευρωπαίους για το μέλλον μιας Ουκρανίας, που ενδέχεται να είναι ο προάγγελος μιας οιονεί νέας Γιάλλιας για έναν νέο διαμοιρασμό του κόσμου και σφαίρες επιρροής.

Ο Ουκρανός Πρόεδρος δεν συζητούσε παραχώρηση εδαφών έναντι τερματισμού του πολέμου. Τώρα είναι έτοιμος, είπε, να συζητήσει με τον Πούτιν εδαφικές αναπροσαρμογές, αλλά απαιτεί

ΘΑ ΒΑΛΟΥΝ ΤΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΓΚΡΙΖΟ ΛΥΚΟ ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΕΙ ΤΑ ΠΡΟΒΑΤΑ

Τεμενάδες στον Ερντογάν από Γαλλία, NATO και Ευρώπη

Πολυεθνική, σύστημα εγγυήσεων και αλλαγή συνόρων στο Ουκρανικό και Κυπριακό

ΓΙΑΝΝΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ,
Δρ των Διεθνών
Σχέσεων

Η Τουρκία κατάφερε να βρίσκεται ξανά στο διεθνές επίκεντρο και μάλιστα στο Ουκρανικό, με την Ευρώπη και τη Γαλλία να είναι έτοιμες να την αναβαθμίσουν στρατηγικά, στη λογική ενός σχεδίου διπλωματικών τεμενάδων, ενώ η ίδια η Άγκυρα θέτει όρους. Ότι, δηλαδή, για να συμμετάσχει στην οποιαδήποτε ειρηνευτική διαδικασία, με άλλα λόγια, για να στείλει στρατό, θα πρέπει: 1) Να έχει τον έλεγχο και 2) να σχετίζεται αυτόν τον έλεγχο με τον αποκλεισμό της παρουσίας χωρών που δεν ήταν ουδέτερες στον πόλεμο της Ουκρανίας. Πρόκειται για μια θέση, η οποία προσεγγίζει εκείνη της Μόσχας και τίθεται ως διπλωματικός εκβιασμός προς τους Ευρωπαίους. Γιατί; Διότι η Ρωσία διευκρινίζει ότι δεν θα δεχθεί ευρωπαϊκές δυνάμεις, και δη του NATO, εντός του εδάφους της Ουκρανίας. Θέτει εκτός κάδρου τη Γαλλία, τη Βρετανία, τη Γερμανία, την Πολωνία κλπ. Αρπάζει τη θέση αυτή η Τουρκία και υποστηρίζει ότι, εφόσον αυτές οι NATOϊκές χώρες δεν ανήκουν στο ουδέτερο στρατόπεδο, μόνο η ίδια θα ήταν δυνατό να συμμετέχει σε πολυεθνική δύναμη, αφού, κατά τον ισχυρισμό της, δεν ήταν εχθρική ούτε έναντι των μεν ούτε έναντι των δε. Ήταν όπως και στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ο επιτρεπτός ουδέτερος, που προσδοκά και διεκδικεί οφέλη.

Η «Γαλάζια Πατρίδα» και το «σάντουιτς του Αιγαίου»

Υπό αυτές τις συνθήκες: Πρώτο, η Γαλλία τονίζει διά του Μακρόν ότι η Τουρκία θα πρέπει να κληθεί στη συμμετοχή του συστήματος ασφαλείας στην Ουκρανία, το οποίο, όμως, είναι συναφές με το ευρύτερο ευρωπαϊκό. Αυτό που ονομάζεται νέα αρχιτεκτονική. Τι σημαίνει το κάλεσμα Μακρόν: Α) Για τον σχηματισμό πολυεθνικής δύναμης χρειάζονται γύρω στις 100 χιλιάδες στρατού επί του εδάφους. Οι ΗΠΑ δηλώνουν ότι δεν θα στείλουν. Και δεν είναι βέβαιο ποιες άλλες χώρες της ΕΕ

έχουν πρόθεση να συμμετάσχουν. Συνεπώς, η Τουρκία κρίνεται ως αναγκαία. Όμως, εκμεταλλευόμενος την ανάγκη των Ευρωπαίων, ο Ερντογάν αξιώνει ηγετικό ρόλο και αποκλεισμό των λοιπών Ευρωπαίων, όπως και η Ρωσία. Δηλαδή αυτός θα είναι εντός της Ουκρανίας με άλλες ουδέτερες χώρες, όπως π.χ. η Ινδία ή άλλα κράτη, για να γίνει κυρίαρχος του παιχνιδιού και να θέσει την ανάσχεση της όποιας νέας ρωσικής απειλής κάτω από τη δική του εξάρτηση. De facto, θα έχει κυρίαρχο ρόλο στη νέα ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική άμυνας και ασφαλείας. Ήδη, η Γαλλία τονίζει ότι εφόσον η Τουρκία έχει θαλάσσια σύνορα με τη Ρωσία και την Ουκρανία, ο δικός της στόλος, δηλαδή της Τουρκίας, ως NATOϊκή δύναμη που είναι, έχει ρόλο να διαδραματίσει στη Μαύρη Θάλασσα. Κάτι τέτοιο έχει συζητηθεί και

στη Βορειοατλαντική Συμμαχία. Εκτός των άλλων, το πέρασμα της Κωνσταντινούπολης και των Δαρδανελίων είναι ιδιαίτερος σημαντικός για την ασφάλεια των

“
Πώς κερδίζει έδαφος η Τουρκία σε βάρος Κύπρου - Ελλάδας;

Δυτικών, καθώς και για εμπορικούς και άλλους λόγους ναυσιπλοΐας. Επί τούτου θα πρέπει να επισημανθούν τα εξής σημεία: α) Εφόσον η Κριμαία θεωρείται χαμένη για την Ουκρανία, υπάρχει νέα ΑΟΖ,

την οποία μοιράζονται σε μεγάλο βαθμό Τουρκία και Ρωσία. β) Η Άγκυρα νομιμοποιεί τον ρόλο της στη Μαύρη Θάλασσα στην έννοια της «Γαλάζιας Πατρίδας» μέσω του NATO και της ΕΕ. γ) Εφόσον εδραιώνεται από τη Μαύρη Θάλασσα ως τα Δαρδανέλλια και εφόσον ισχυροποιείται στην Ανατολική Μεσόγειο, λόγω της ελληνικής απουσίας, θα ενισχύσει τις διεκδικήσεις της στο Αιγαίο, το οποίο θα μοιάζει όλο και περισσότερο με τουρκικό «σάντουιτς». Και αυτό συμβαίνει, ειδικώς, με την προσπάθεια της Άγκυρας να ελέγξει τις πύλες του Αιγαίου στα ανατολικά (Κρήτη, Κάρπαθος, Ρόδος) και τα Δαρδανέλλια από πάνω.

Η ειρηνοποιός...

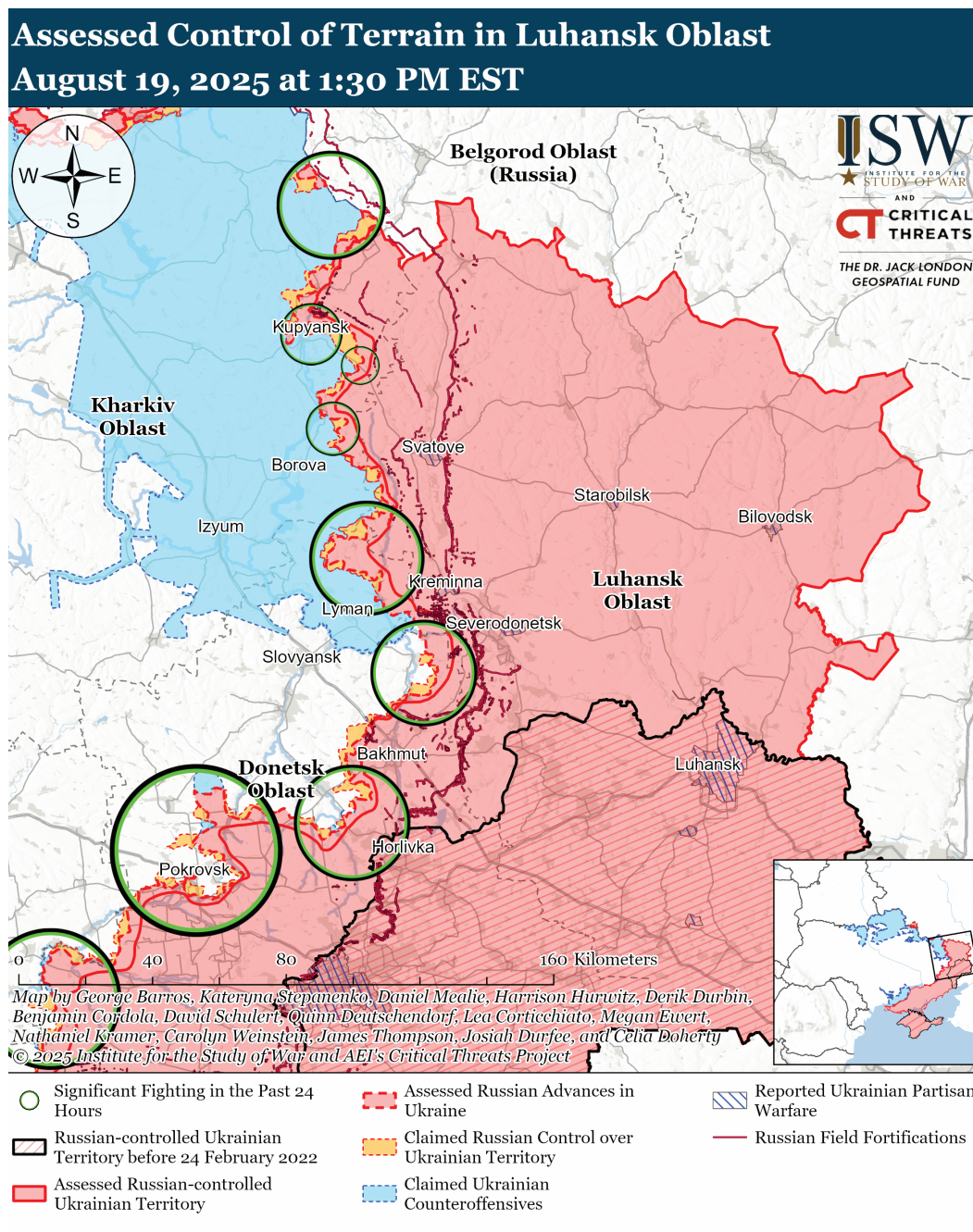
Δεύτερο, η Τουρκία έχει, πλέον, τον ρόλο του μεσάζοντος ειρηνοποιού. Και θα συμμετάσχει με

στρατιωτικές δυνάμεις σε σύστημα εγγυήσεων. Εάν συμμετάσχει στην Ουκρανία, γιατί όχι και στην Κύπρο; Πώς την βλέπουν Ρώσοι, Ευρωπαίοι, Αμερικανοί και Ουκρανοί; Ως εισβολέα ή ως ειρηνοποιό; Ως το δεύτερο φυσικά. Και συμβαίνει αυτό για δυο λόγους: Αφενός γιατί αυτό είναι που εξυπηρετεί τα συμφέροντά τους και, αφετέρου, διότι εισπράττει διαρκώς συγχωροχάρτι από την Αθήνα και τη Λευκωσία. Δεν ακούστηκε καμία επίσημη τοποθέτηση από τους ημετέρους στην ακόλουθη βάση: Πώς είναι δυνατόν να συμμετέχει η Τουρκία ως ειρηνοποιός στην Ουκρανία, όταν κατέχει εδάφη της Κυπριακής Δημοκρατίας και της ΕΕ;

Αναβάθμιση και αλλαγή συνόρων

Συνεπώς, τα όσα συμβαίνουν στην Ουκρανία έχουν σχέση με το Κυπριακό σε διάφορα επίπεδα: Η τουρκική αναβάθμιση σε γεωπολιτικό και στρατηγικό επίπεδο στην Ευρώπη και δη στη νέα αρχιτεκτονική ασφαλείας, είναι συναφής με την Ουκρανία και την ανάσχεση της όποιας ρωσικής απειλής, αλλά και με τις βιομηχανίες και δη τις πολεμικές είτε εντός είτε εκτός “safe”. Υπό αυτές τις συνθήκες ενισχύεται ο λόγος της Τουρκίας εντός της ΕΕ, ανεξαρτήτως εάν είναι ή όχι πλήρες κράτος μέλος. Η ΕΕ θα είναι ευάλωτη και εξαρτημένη από την Άγκυρα; Πώς θα την πιέσει; Θα πιέσει η ΕΕ την Τουρκία ή η Άγκυρα τις Βρυξέλλες;

Ποια θα είναι η θέση της Κυπριακής Δημοκρατίας στο θέμα της αλλαγής συνόρων; Το θέμα εδώ έχει και νομική και πολιτική και γεωπολιτική και διπλωματική πτυχή. Επί τη βάση του Διεθνούς Δικαίου δεν επιτρέπεται η αλλαγή συνόρων ή η προσάρτηση κρατών ή η απώλεια εδαφών με τη χρήση και τη βία των όπλων. Και αυτό τεκμαίρεται από το άρθρο 2, παρ. 4 του Χάρτη των Ην. Εθνών από την Τελική Πράξη του Ελσίνκι του 1975 περί του απαραβίαστου των συνόρων και από το άρθρο 4 της Συνθήκης της ΕΕ, που σεβεται την ακεραιότητα των κρατών μελών της και δεν επιτρέπει μάλιστα την αποστολή στρατού εντός εδάφους μέλους της. Η μοναδική περίπτωση αλλαγής συνόρων είναι η ειρηνική συμφωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων... ακόμη και αν αυτή είναι προϊόν πολέμου. Συναφώς, υπάρχει το παράδειγμα της Τσεχοσλοβακίας με το βελούδινο διαζύγιο και

της Πολωνίας με τη Γερμανία μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, καθώς και της Γιουγκοσλαβίας, η οποία τεμαχίστηκε αναιμάκτως στην αποχώρηση της Σλοβενίας και του Μαυροβουνίου και αιματηρώς στην περίπτωση της Κροατίας, της Βοσνίας και του Κοσσυφοπεδίου, του οποίου το ζήτημα από νομικής απόψεως ακόμη εκκρεμεί.

“
Τι μπορούν να πράξουν
Λευκωσία
και Αθήνα

Κοσσυφοπέδιο,
Κύπρος, Κριμαία

Το Κοσσυφοπέδιο παρουσιάζει ενδιαφέρον, διότι: Α) Η Κυπριακή Δημοκρατία, η Ελλάδα και η Ισπανία για ευνόητους λόγους δεν προχώρησαν στην όποια αναγνώρισή του για να μη γίνει επίκληση ανάλογης, παρότι δεν είναι ίδιες, περίπτωσης στη Χώρα των Βάσκων, στην Καταλονία, τη Θράκη και στην κατεχόμενη Κύπρο. Β) Γίνεται επίκληση από τη Ρωσία στην εξής βάση: Πώς είναι δυνατόν ν’ αναγνωρίζουν οι Ευρωπαίοι και οι ΗΠΑ το Κοσσυφοπέδιο, που ήταν αυτόνομη επαρχία της Σερβίας, και να μην αναγνωρίζουν την προσάρτηση της Κριμαίας, που επήλθε κατόπιν δημοψηφίσματος επί τη βάση του δικαιώματος της αυτοδιαθέσεως, όπως κατ’ ανάλογο τρόπο συμβαίνει με τις τέσσερις επαρχίες, που κατακρατεί σήμερα η Ρωσία από την Ουκρανία (Ντονέτσκ - Donetsk, Λουγκάνσκ - Luhansk, Χερσώνα - Kherson, Ζαποριζία, Zaporizhzhia);

Κυριαρχία και εγγυήσεις

Από τώρα λοιπόν θα πρέπει να γίνει γνωστό ότι κανένα ουκρανικό μοντέλο δεν μπορεί να εφαρμοστεί στο Κυπριακό, διότι:

Πρώτο, δεν συναινέσαμε στην αλλαγή συνόρων. Εκ των πραγμάτων απορρίπτεται η λογική των δύο κρατών ή η προσάρτηση, διότι δεν θα υπάρξει η δική μας σύμφωνη γνώμη, όπως ενδέχεται να συμβεί στην Ουκρανία. Εδώ γεννιέται το θέμα μιας συγκαλυμμένης αλλαγής συνόρων. Αυτής της ομοσπονδιακής μορφής, που: Α) Θα αφαιρεί το δικαίωμα ψήφου από τους Έλληνες της Κύπρου στον βορρά. Β) Θα παραχωρεί δικαιώματα πρωτογενούς δικαίου, όπως είναι το κατάλοιπο εξουσίας στα ομόσπονδα κρατίδια, που σημαίνει ότι οι όποιες εξουσίες δεν ανήκουν στο κοινό κέντρο, θα ανήκουν στα κρατίδια ως χωριστά κυριαρχικά δικαιώματα. Γ) Δεν θα καθορίζει ρητώς ότι πρόκειται για έναν λαό και για μια πηγή εξουσίας και όχι όπως σήμερα προνοούν οι συμφωνίες Αναστασιάδη - Ερογλου, ότι: Η κυριαρχία θα πηγάζει εξίσου από Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους. Αυτά και μόνο τα τρία σημεία θα χρησιμοποιη-

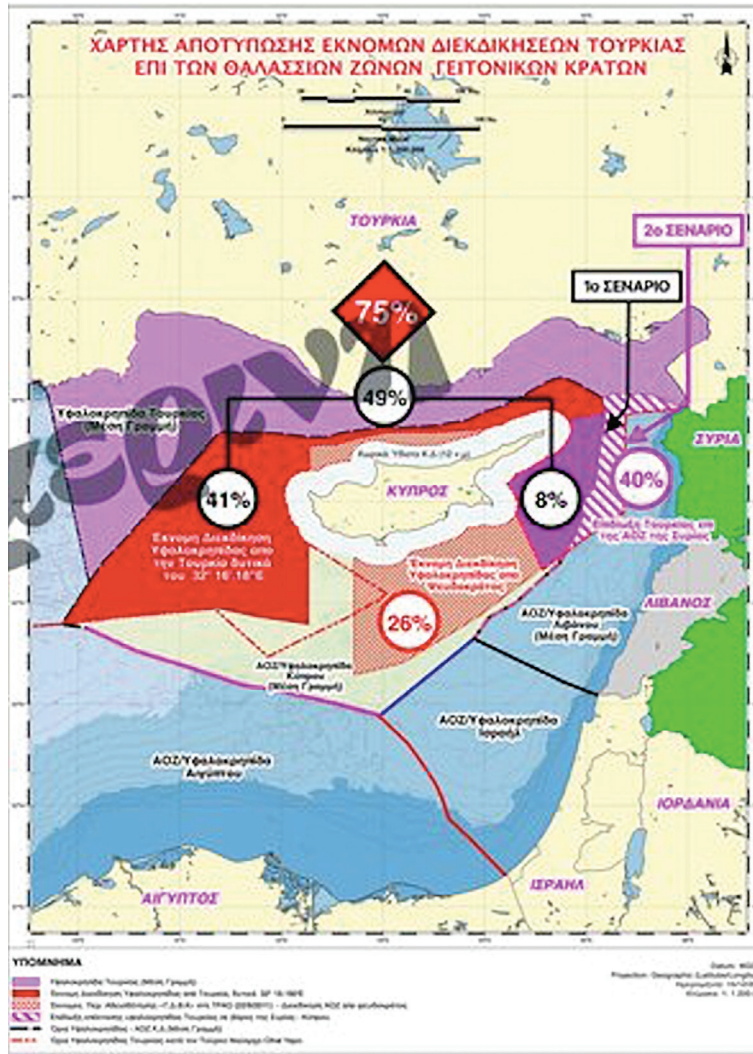
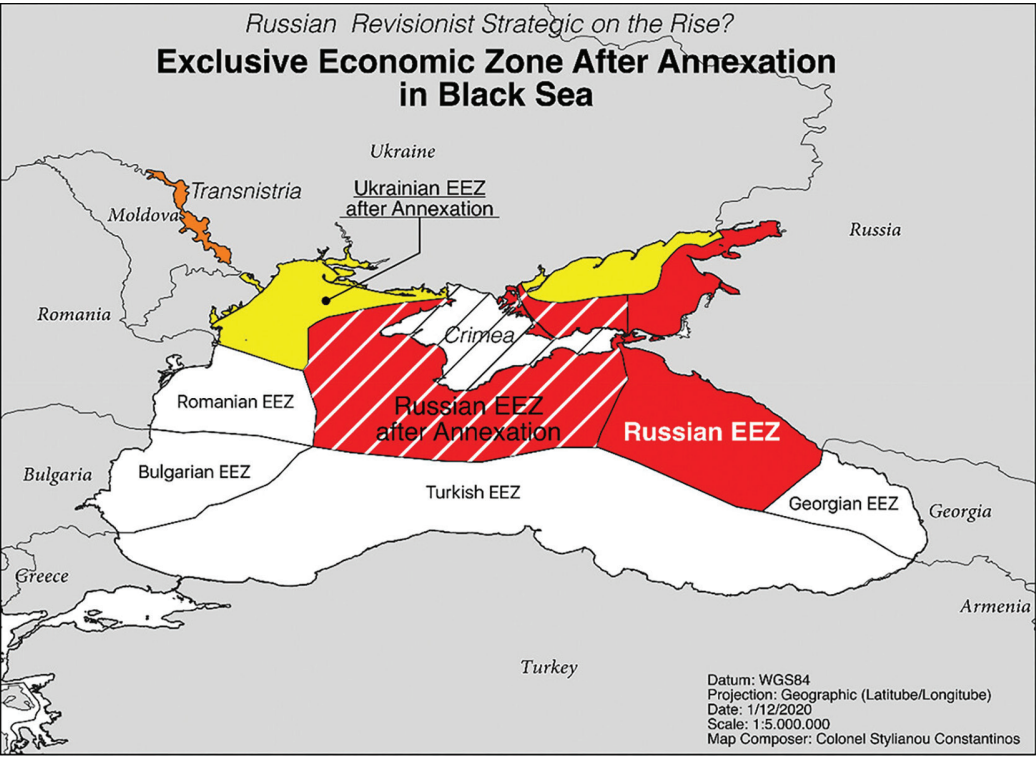
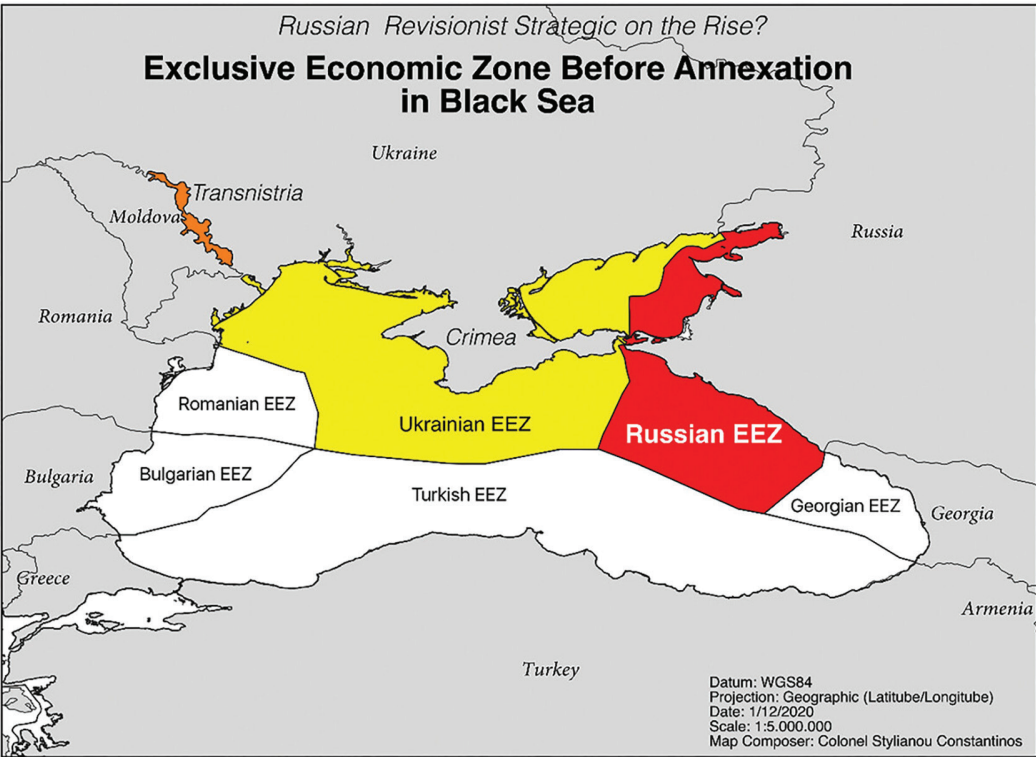
θούν από την Τουρκία για τη χωριστή κυριαρχία και την αλλαγή συνόρων μέσω της ομοσπονδίας, κατόπιν δική μας συναίνεσης. Διότι, εκτός των άλλων: ι) Σήμερα οι νόμιμοι κάτοικοι του βορρά είναι οι πρόσφυγες και οι καπνίζοντες τους. Την επαύριον, με την όποια ομοσπονδία δεν θα είναι κανείς σχεδόν Ελληνοκύπριος, εφόσον δεν θα έχει δικαίωμα ψήφου, όπως οι συγκλίσεις καθορίζουν, για να παραμείνει πληθυσμιακά και διοικητικά ο βορράς εσαεί τουρκικός. Το καθεστώς των Ελληνοκυπρίων στον βορρά θα είναι όπως αυτό που έχουν σήμερα στη Γερμανία ή στην Ολλανδία. Χωρίς δικαίωμα ψήφου. Και η ψήφος είναι συμφυής με την πατρίδα, το κράτος, καθώς και με τα σύνορα. Τα διοικητικά, λοιπόν, σύνορα θα μετατραπούν εκ των πραγμάτων σε κρατικά. ιι) Στο Κοσσυφοπέδιο, στην ανατολική Ουκρανία και ειδικώς στην Κριμαία η πλειοψηφία του πληθυσμού ήταν Ρώσοι. Γηγενείς. Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, οι νόμιμοι και γηγενείς κάτοικοι δεν είναι ούτε Τουρκοκύπριοι ούτε έποικοι, αλλά κατά 82% και πλέον Ελληνοκύπριοι. Και αυτό δεν αφορά μόνο τον πληθυσμό αλλά και στην ιδιοκτησία γης.

Δεύτερο, το σύστημα των εγγυήσεων, εάν εφαρμοστεί ορθά στην Ουκρανία, θα αφορά στην ασφάλεια της χώρας, ενώ στη δική μας περίπτωση οι εγγυήσεις ήταν η αφορμή και αιτία της εισβολής και της κατοχής. Δεν μπορεί ο εισβολέας και ο κατακτητής, δηλαδή η Τουρκία, να είναι και εγγυητής στην Κύπρο. Κακώς δεν έχουμε εγείρει ζήτημα πως η χώρα αυτή δεν μπορεί να λάβει μέρος σε ανάλογες αποστολές, διότι παραβιάζει ήδη το Διεθνές και το Κοινοτικό Δίκαιο.

Επί τούτου είναι που θα έπρεπε να τεθεί από την Αθήνα και τη Λευκωσία εντός της ΕΕ, ακόμη και ως μορφή πίεσης, ότι η Τουρκία θα ήταν δυνατό να στείλει στρατό στην Ουκρανία και να λάβει μέρος στην όποια προσπάθεια της νέας αρχιτεκτονικής άμυνας και ασφάλειας, όταν: Α) Θα αρχίσει την αποχώρηση των στρατευμάτων της από την Κύπρο επί τη βάσει χρονοδιαγράμματος. Β) Όχι μόνο αλλαγή συνόρων δεν αποδεχόμαστε, αλλά τονίζουμε ότι η πολιτειακή λύση θα συνιστά συνέχεια της Κυπριακής Δημοκρατίας και της επανενσωμάτωσης των Τουρκοκυπρίων σε αυτήν με πλήρη σεβασμό των αρχών της ΕΕ, από το θέμα της ελεύθερης εγκατάστασης ως αυτά της ιδιοκτησίας και της ψήφου. Με άλλα λόγια, δεν θα πάμε τουρίστες στον βορρά.

Η παρέμβαση του «καουμπόι»...

Γράφονται τα ανωτέρω, τα οποία θα πρέπει να διαβιβαστούν, σαφώς, προς τις ΗΠΑ, διότι αν εμπλακεί ο Πρόεδρος Τραμπ στο Κυπριακό, με τον δικό του καουμπόικο τρόπο, δεν θα διατάσει στην ψύχρα να αλλάξει τα σύνορα στην Κύπρο και στο Αιγαίο, στο μοντέλο της Μαύρης Θάλασσας και της Ουκρανίας...

Οι δυο χάρτες αποτυπώνουν συγκριτικά πώς ήταν η ΑΟΖ της Ουκρανίας και της Ρωσίας πριν από και μετά την κατάκτηση της Κριμαίας από τη Μόσχα. Πλέον κυρίαρχα κράτη είναι στη Μαύρη Θάλασσα η Τουρκία με τη Ρωσία (οι χάρτες είναι από επιστημονικό άρθρο του γράφοντος: Russia revisionist power on the rise?). Ο άλλος έχει ήδη δημοσιευθεί από τη «Σημερινή» και εμφανίζει την αλλαγή της κυπριακής ΑΟΖ σε περίπτωση αποδοχής των τετελεσμένων της εισβολής.

14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1974: Ο ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΑΤΤΙΛΑΣ ΠΛΗΤΤΕΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

«Αττίλας Δύο»

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

ΜΕΡΟΣ Ζ'

Η δεύτερη φάση της εισβολής στις 14 Αυγούστου 1974 ήταν προμελετημένη από τους Τούρκους, οι οποίοι εκμεταλλεύτηκαν την κατάπαυση του πυρός, από τις 22 Ιουλίου μέχρι τις 14 Αυγούστου, για ν' αποβιβάσουν ανενόχλητα στην Κύπρο μεγάλες δυνάμεις στρατού και πολεμικού υλικού, ενώ είχε αρχίσει από τις 25 Ιουλίου στη Γενεύη διάσκεψη, στην οποία συμμετείχαν Ελλάδα, Τουρκία και Βρετανία. Την Ελλάδα αντιπροσώπευσε ο Υπουργός Εξωτερικών Μαύρος, την Τουρκία ο Υπουργός των Εξωτερικών Γκιουνές και τη Βρετανία ο επίσης Υπουργός Εξωτερικών Κάλαχαν. Η διάσκεψη, που συνεχίστηκε μέχρι τις 30 Ιουλίου, σημείωσε κάποια πρόοδο, η οποία επιβεβαιώθηκε και από επίσημο ανακοινωθέν των τριών Υπουργών. Στις 28, όμως, του μήνα η ελληνική πλευρά (Καραμανλής) κατήγγειλε με μήνυμά της στον Ειζεβί τις τουρκικές ενέργειες, αποκρούοντας ταυτόχρονα και πρόταση του Τούρκου Πρωθυπουργού να συναντηθούν, θέτοντάς όρους για να γίνει συνάντησή τους.

Η διάσκεψη επανέλαβε τις εργασίες της με τη συμμετοχή του Γλαύκου Κληρίδη ως εκπροσώπου της ελληνοκυπριακής πλευράς και του Ραούφ Νιενκτάς ως εκπροσώπου της τουρκοκυπριακής πλευράς. Οι τουρκικές, όμως, ενέργειες, που παραβίαζαν την εκεχειρία, είχαν προκαλέσει δυοπιστία και ανησυχίες στην ελληνική Κυβέρνηση, η οποία όφειλε να εξετάσει το ενδεχόμενο νέων εχθροπραξιών, και στις 3, 13 και 14 Αυγούστου ο Καραμανλής συγκάλεσε απανωτές συσκέψεις με τη στρατιωτική ηγεσία και τους αρμόδιους υπουργούς. Κατά τις συσκέψεις αυτές, αναφέρει ο Καραμανλής στην επιστολή του για τον Φάκελο της Κύπρου, «διεπιστώθη η πλήρης αδυναμία στρατιωτικής επεμβάσεως στην Κύπρο, καθώς και ευρύτερης αναμετρήσεως με την Τουρκία».

Τελικά, η διάσκεψη της Γενεύης κατέρρευσε λόγω της τουρκικής αδιαλλαξίας και της φιλοτουρκικής στάσης Κίσινγκερ - Κάλαχαν και χαράματα της 14ης Αυγούστου ο Γκιουνές, με το κωδικό μήνυμα «η

Ο Ευάγγελος Αβέρωφ.

Οι μόνοι που επηρέασαν αρνητικά τον Αβέρωφ ήταν οι τέσσερις ηγέτες των Ενόπλων Δυνάμεων, Μπονάνος, Γαλατσάνος, Αραπάκης και Παπανικολάου, δηλαδή αυτοί που διέταξαν το πραξικόπημα και άφησαν την Κύπρο αφύλακτη, ενώ γνώριζαν ότι η 39η Τουρκική Μεραρχία προετοιμαζόταν από καιρό να εισβάλει στο νησί μας

Αϊσέ πάει για διακοπές», άναβε το πράσινο στον Αττίλα για την έναρξη της δεύτερης φάσης της εισβολής. Η Κύπρος κατήγγειλε την παραβίαση της εκεχειρίας και την έναρξη νέων τουρκικών πολεμικών επιχειρήσεων στην Κύπρο, αλλά οι Τούρκοι εξακολούθησαν να προελαύνουν.

Και το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών εδέσσε στις 16 Αυγούστου να καλέσει τα εμπόλεμα μέρη σε κατάπαυση του πυρός με απόφαση, όπου ανέφερε:

- Ενθαρρύνει τις πλευρές να συμμορφωθούν με όλους τους όρους των προηγούμενων αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν την υποχρέωση, από τη Δημοκρατία της Κύπρου, χωρίς καθυστέρηση, της αποχώρησης του ξένου στρατιωτικού προσωπικού, που βρίσκεται χωρίς να προβλέπεται από τις διεθνείς συμφωνίες
- Ενθαρρύνει τις πλευρές να ξαναρχίσουν, χωρίς καθυστέρηση, σε ατμόσφαιρα εποικοδομητικής συνεργασίας, τις διαπραγματεύσεις που αναφέρονται στην απόφαση 353 (1974), των οποίων η έκβαση δεν θα απειλείτο ή θα ήταν προ-

κατελημμένη από την απόκτηση πλεονεκτημάτων, που θα ερχόταν από στρατιωτική επιχείρηση.

- Αποφασίζει να παρακολουθεί μόνιμα την υπόθεση και να συνέλθει σε οποιαδήποτε στιγμή. Για να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την εξέλιξη της κατάστασης.

Τραγική κατάσταση - Ο συσχετισμός δυνάμεων κατά τον «Αττίλα 2»

Κατά την έναρξη της δεύτερης φάσης της εισβολής, ο συσχετισμός δυνάμεων ήταν:

Έλληνες: Εθνική Φρουρά και ΕΛΔΥΚ με 11.000 περίπου άντρες και ελάχιστα πολεμικά μέσα:

- 11 παλαιά ρωσικά άρματα T-34.
- 70 πυροβόλα.
- Το σύνολο των επιτιθέμενων τουρκικών δυνάμεων ήταν:
- Διοίκηση Σώματος Στρατού.
- 2 Μεραρχίες Πεζικού.
- 3 Ταξιαρχίες Ειδικών Δυνάμεων (Αλεξιπρωτιστών και Καταδρομέων).
- 220 Άρματα.
- 200 Τεθωρακισμένα.
- 120 Πυροβόλα.

Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής.

- Ελικόπτερα.

- Σημαντικός αριθμός αντιαεροπορικών και αντιαρματικών όπλων.

Όπως δείχνουν οι αριθμοί, η κατάσταση ήταν τραγική για την Κύπρο, που αγωνιζόταν σχεδόν άοπλη, με ελάχιστους στρατιώτες, εναντίον του μεγαλύτερου στρατού της Ευρώπης, που, εκτός των άλλων, διέθετε πληθώρα υπερσύγχρονων πολεμικών μέσων. Η Κύπρος καίγονταν, αναμένοντας βοήθεια, που, δυστυχώς, δεν έμελλε να έρθει. Στην Αθήνα, πολιτικοστρατιωτικές συσκέψεις επί συσκέψεων, για την αποστολή βοήθειας, δεν έφεραν κανένα αποτέλεσμα. Σ' ερωτήσεις του Καραμανλή για την ετοιμασία ισχυρής Μεραρχίας, οι ηγέτες των ενόπλων δυνάμεων ήταν αρνητικοί. Όλοι επικαλούνταν την απόσταση Ελλάδας - Κύπρου και το πλεονέκτημα των Τούρκων, που είχαν ήδη αποβιβάσει ισχυρές δυνάμεις πεζικού, αρμάτων-τεθωρακισμένων και πυροβολικού. Χαρακτηριστική είναι η αναφορά του Υπουργού Άμυνας, Ε. Αβέρωφ, για τη σύσκεψή του με τους Αρχηγούς των Ενόπλων Δυνάμεων στις 13 Αυγούστου: «Ο Αρχηγός Ενόπλων Δυνάμεων (στρατηγός Μπονάνος) δήλωσε ότι η, υπό τον στρατηγό Καραγιάννη, Εθνική Φρουρά ήταν ανέφικτο να προτάξει αποτελεσματική άμυνα, λόγω υπερτέρων εν παντί τουρκικών δυνάμεων. Άμυνα μέχρις εσχάτων ουδέν ουσιαστικών όφελος θα απέφερε, αλλά αντιθέτως θα προεκάλεε άσκοπον θυσίαν προσωπικού, δεδομένου ότι, αι εν Κύπρω τουρκικά στρατιωτικά δυνάμεις έχουν δυνατότητα επιτεύξεως ανι-

κειμενικού σκοπού των, παρά την οποιανδήποτε αντίσταση των εκεί ευρισκομένων ελληνικών δυνάμεων. Εκ παραλλήλου, αποστολή ενισχύσεων τεχνικώς είναι αδύνατο, πλην προσωπικού εφοδιασμένου με ελαφρά όπλα, βοήθεια, όμως, η οποία δεν μεταβάλλει την κατάσταση από πλευράς συγκρίσεως δυνάμεών μας, δεν θα εβελτίωνε...».

Ούτε όμως και αυτή η αποστολή προσωπικού με ελαφρά όπλα δεν αποφασίστηκε και δεν διατάχθηκε από τους στρατιωτικούς ηγέτες, με την ανοχή και την κάλυψη του Υπουργού Άμυνας Ευάγγελου Αβέρωφ. Με τις εκτιμήσεις του Μπονάνου συμφώνησαν και οι αρχηγοί των Τριών Όπλων, οπότε συμπερασματικά διαπιστώθηκε ότι η μόνη στρατιωτική εφικτή ενέργεια για την Εθνική Φρουρά ήταν η υποχωρητική άμυνα με επαφή με τον εχθρό, για την αποτροπή εγκλωβισμού φιλιών δυνάμεων. Σε όλες τις στρατιωτικοπολιτικές συσκέψεις υπό τον Καραμανλή, οι αποφάσεις ήταν το ίδιο τραγικές για την Κύπρο: Καμιά ουσιαστική βοήθεια. Οι ανάξιοι στρατιωτικοί ηγέτες, αυτοί που έκαμαν το πραξικόπημα και ανέτρεψαν τον Μακάριο, δήλωναν τώρα ότι: «Άμυνα στην Κύπρο, έστω και δι' αποστολής ενισχύσεων, θα οδήγει εις άσκοπον θυσίαν ημετέρων μονάδων, πιθανήν εξώθησιν των Τούρκων εις ανάληψιν ευρύτερων επιχειρήσεων καταλήψεως ακόμη και ολοκλήρου της Κύπρου και αμφίβολα διά την τιμήν των όπλων αποτελέσματα, δεδομένου ότι εξόντωσις των δυνάμεών μας δέον να θεωρείται βεβαία...».

Ο Αβέρωφ ανέφερε τότε στους στρατιωτικούς ηγέτες ότι ο Καραμανλής επιθυμούσε να γνωρίζει, εάν και κατά πόσον είναι δυνατή άμυνα στην Κύπρο των ελληνικών δυνάμεων διάρκειας, έστω, 48 ωρών, αλλά και πάλι η απάντηση των στρατιωτικών ηγετών ήταν αρνητική.

Από τα επίσημα έγγραφα και τις καταθέσεις - υπομνήματα στην Επιτροπή της Βουλής για τον Φάκελο της Κύπρου εγείρονται πολλά ερωτήματα για τη στάση του Υπουργού Άμυνας Ε. Αβέρωφ στην τελική απόφαση να μη σταλεί καμιά βοήθεια στην Κύπρο, ενώ η Εθνική Φρουρά έδινε μόνη και αβοήθητη αγώνα μέχρις εσχάτων για την τιμή των όπλων. Συγκεκριμένα:

α) Απέτρεψε την εφαρμογή του σχεδίου δράσης που πρότεινε ο Καραμανλής και δεν ανέλαβαν οι στρατιωτικοί άμεση δράση εναντίον του εισβολέα την αυγή της 14ης Αυγούστου. Στη βάση του σχεδίου που πρότεινε ο Καραμανλής.

β) Απέτρεψε δεύτερη απόφαση του Καραμανλή για τη συγκρότηση και αποστολή Μεραρχίας στην Κύπρο.

γ) Αποδέχθηκε την τακτική που ακολούθησε το ΓΕΕΦ (στρατηγός Ευθύμιος Καραγιάννης), στην αντιμετώπιση της τουρκικής προέλασης, δηλαδή της υποχωρητικής κίνησης με διατήρηση επαφής με τον εχθρό, προς αποφυγήν εγκλωβισμού δυνάμεων, όπως

είχαν προτείνει οι στρατιωτικοί.

Αντίθετα με την επικρατήσασα άποψη, περί πραγματικής αδυναμίας αποστολής δυνάμεων για την ενίσχυση της Εθνικής Φρουράς, υπάρχουν τα ακόλουθα περιστατικά, που καταμαρτυρούν την ύπαρξη τέτοιας δυνατότητας. Τα περιστατικά αυτά είναι:

α) Η αποστολή της στρατιωτικής δύναμης με τα μεταγωγικά «Α/Φ ΝΟΡΑΤΛΑΣ».

β) Η βεβαιωμένη από έγγραφα και μαρτυρίες αποστολή πυρομαχικών στην κρίσιμη αυτή περίοδο με αεροσκάφη της «Ολυμπιακής».

Οι μόνοι που επηρέασαν αρνητικά τον Αβέρωφ ήταν οι τέσσερις ηγέτες των Ενόπλων Δυνάμεων, Μπονάνος, Γαλατσάνος, Αραπάκης και Παπανικολάου, δηλαδή αυτοί που διέταξαν το πραξικόπημα και άφησαν την Κύπρο αφύλακτη, ενώ γνώριζαν ότι η 39η Τουρκική Μεραρχία προετοιμαζόταν από καιρό και περίμενε ν' αδράξει την ευκαιρία για να εισβάλει στο νησί μας. Το αξιοπερίεργο ήταν ότι οι τέσσερις δεν αποστρατεύτηκαν αμέσως. Καλύφθηκαν από τον Αβέρωφ, ο οποίος, ως Υπουργός Άμυνας, απέφυγε να εισηγηθεί στον Πρωθυπουργό Καραμανλή την αποστράτευσή τους, ενώ γνώριζε καλύτερα απ' όλους ότι αυτοί βαρύνονταν για το πραξικόπημα και την επιτυχία της τουρκικής εισβολής. Επίσης

γνώριζε ο κ. Αβέρωφ ότι αυτοί ευθύνονταν για την καθυστέρηση συγκρότησης Μεραρχίας, που είχε διατάξει ο Καραμανλής για να σταλεί στην Κύπρο, μόλις ανέλαβε την πρωθυπουργία. Η Μεραρχία ήταν έτοιμη στην Κρήτη στις 19 Αυγούστου, όταν η επιχείρηση Ατίλλας 2 είχε πια συντελεσθεί με την κατάληψη περίπου 38% κυπριακού εδάφους.

Συμπερασματικά, όπως προκύπτει από τις καταθέσεις στον Φάκελο της Κύπρου και τις αναλύσεις στρατιωτικοπολεμικών αναλυτών, ακεραία την ευθύνη για την τραγωδία της Κύπρου, τόσο για την πρώτη, όσο και τη δεύτερη φάση της εισβολής, φέρουν οι δικτατορικές κυβερνήσεις της Ελλάδας

και ιδιαίτερα οι Αρχηγοί Ενόπλων Δυνάμεων (Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας), διότι:

Διέταξαν την ανατροπή του Μακαρίου, χωρίς να πάρουν κανένα απολύτως μέτρο προστασίας της Κύπρου πριν και μετά την εισβολή. Την άφησαν ανοχύρωτη, εύκολη λεία στον Ατίλλα. Παρέμεναν οι χουντικοί στρατιωτικοί ηγέτες απαθείς και ανάλγητοι, όταν η Εθνική Φρουρά και η κυπριακές κυβερνήσεις Σαμψών και Κληρίδη με αναφορές τους ζητούσαν επείγοντως αποστολή ενισχύσεων, υλικού και αντάρτικων όπλων. Συνειδητά και οι τέσσερις έπεισαν τον Αβέρωφ ότι ήταν ανέφικτη η αποστολή ενισχύσεων και βαρέος πολεμικού υλικού στην Κύπρο

και αυτός, ως Υπουργός Άμυνας, είτε συμφώνησε είτε ανέχθηκε τις θέσεις τους και κάλυψε την κωλυσιεργία τους στην εκτέλεση της εντολής του Καραμανλή στις 3 Αυγούστου για συγκρότηση Μεραρχίας, η οποία άρχισε ήδη να ετοιμάζεται με ευθύνη του στρατηγού Επιτήδειου. Ο Αβέρωφ ενημέρωσε τον Καραμανλή στις 29 Αυγούστου ότι η Μεραρχία ήταν έτοιμη στην Κρήτη. Δηλαδή, όταν ο Ατίλλας 2 είχε ήδη συμπληρώσει το έγκλημά του, με την κατοχή του 38% του κυπριακού εδάφους και τον διωγμό του ενός τρίτου του ελληνικού πληθυσμού από τις πατρογονικές του εστίες.

**Την επόμενη Κυριακή το Τελευταίο Μέρος.*

www.sigmatv.com

PREMIERA
ΔΕΥΤΕΡΑ 1/9 ΣΤΙΣ 11:00
ΚΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΩΡΑ

ON AIR

ΜΕΣΗΜΕΡΙ
ΚΑΙ ΚΑΤΙ

ΜΕ ΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ ΜΙΧΑΛΑΡΟ

www.sigmatv.com

PREMIERA
ΔΕΥΤΕΡΑ 1/9 ΣΤΙΣ 6:45
ΚΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΩΡΑ

ΠΡΩΤΟΣΕΛΙΔΟ

ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟ
ΚΑΙ ΤΗ ΓΑΒΡΙΕΛΛΑ ΖΑΡΤΗΛΑ

Η Κυβέρνηση Μακαρίου και η Χούντα γνώριζαν με λεπτομέρεια για τις τουρκικές προετοιμασίες εισβολής

Ήταν στα σχέδια της Τουρκίας από το 1963, '64, '67

ΦΑΝΟΥΛΑ ΑΡΓΥΡΟΥ,
Ερευνήτρια/
δημοσιογράφος

Η Τουρκία ετοιμαζόταν για εισβολή, για αλλαγή του στάτους Ανεξαρτησίας στην Κύπρο, για επιβολή γεωγραφικής ομοσπονδίας/διχοτόμησης από τη δεκαετία του 1960. Όπως το 1963, '64, '67, ήταν στα σχέδιά της. Στόχος της πάντα η κατάληψη ολόκληρης της Κύπρου βάσει του σχεδίου Δρος Νιχάι Ερίμ.

Το γνώριζαν στο βρετανικό Φόρεϊν Όφισ. Εξ ου και τον Φεβρουάριο του 1964 το Τμήμα Σχεδιασμού του, με επικεφαλής τον Σερ Κρίστιν Τίκελ, μελετούσε πώς να προετοιμάζαν το «έδαφος» 10 χρόνια μπροστά, για εισβολή. Αποκόπτοντας τις σχέσεις Κύπρου/Ελλάδας αφενός, και αφετέρου... χρησιμοποιώντας πέραν του Βρετανικού Βασιλικού Ναυτικού και τον δόν Αμερικανό Στόλο (δηλαδή να έφερναν μέσα και τους Αμερικανούς όπως και έκαναν) για να παρεμποδίζουν βοήθεια από Ελλάδα προς Κύπρο. Για να εισέβαλλε η Τουρκία ανεπιτόχιστη. Και σχέδια υποδοχής ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ στις Βάσεις... Γι' αυτό και η εκδίωξη της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ, που ήταν η ΑΜΥΝΑ της Κύπρου, απαίτηση της Τουρκίας με συμμάχους Λονδίνο και Μόσχα...

Η Τουρκία δεν ετοιμάστηκε για εισβολή στο άψε-οβήσε τον Ιούλιο του 1974. Και η κυπριακή Κυβέρνηση γνώριζε πολύ καλά με κάθε λεπτομέρεια τις τουρκικές προετοιμασίες. Με μόνη διαφορά ότι το 1964 δεν ήταν ακόμα σε θέση εισβολής, προετοιμαζόταν. Το 1974 όμως ήταν, και εισέβαλε με αφορμή το κλίθιο πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974...

Εκείνο που επιτεύχθηκε στις 17 Ιουλίου 1974 και σφράγισε τη μοίρα της Κύπρου ήταν η ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΗ μεταξύ του Τούρκου Πρωθυπουργού Μπουλέντ Ειζεβίτ και της κυβέρνησής του με τη βρετανική κυβέρνηση Χάρολντ Γουίλσον στο 10 Downing Street, για να εισβάλει μόνος του. Καθώς οι Βρετανοί αρνήθηκαν να εισβάλουν μαζί, λόγω των ιδιαιτερών συμφερόντων τους στην Κύπρο (Βάσεις και όχι μόνο). Όμως

Ο Χριστόδουλος Βενιαμίν (πέθανε το 2016).

του υποσχέθηκαν να βοηθήσουν εμποδίζοντας ελληνική βοήθεια να φθάσει στην Κύπρο, όπως και έκαναν, και όπως ήταν και το σχέδιο του Φόρεϊν Όφισ του Φεβρουαρίου 1964 με υπογραφή Σερ Κρίστιν Τίκελ...

Κυπριακή Κυβέρνηση και Χούντα είχαν ενημερωθεί
Συνταγματάρχης G. Stocker - Μια «περίεργη» βρετανική προσέγγιση

Το 1972 στη βρετανική Υπ. Αρμυστία στη Λευκωσία ανέλαβε ως Σύμβουλος επί Αμυντικών Θεμάτων ο Συνταγματάρχης G. Stocker, ο οποίος προέβη σε μια περίεργη ενέργεια ενημερώνοντας το ΓΕΕΦ (Γενικό Επιτελείο Εθνικής Φρουράς) στη Λευκωσία, ότι η Τουρκία προτίθετο να εισβάλει στο νησί.

Στις 27 Μαρτίου 1973 έδωσε λεπτομερείς πληροφορίες για το τουρκικό σχέδιο εισβολής, το οποίο μεταβιβάστηκε στον Αρχηγό Ενόπλων Δυνάμεων στην Αθήνα από τον Αρχηγό του ΓΕΕΦ στη Λευκωσία, Στρατηγό Χαραλαμπίουλο.

Στις 30 Ιουλίου 1973 ο Stocker επανήλθε στο ΓΕΕΦ και έδωσε φωτοτυπία Σχεδίου Εισβολής των Τούρκων, που εξασφάλισε από τον συνάδελφό του στην Άγκυρα.

Στις 5 Αυγούστου 1973, ο Αρχηγός του ΓΕΕΦ στη Λευκωσία ενημέρωσε το Υπ. Εσωτερικών και Άμυνας της Κύπρου. Ο Stocker ζήτησε η επαφή του να κρατηθεί μυστική. Στα συμπεράσματά του ο Stocker τόνισε ότι «οι Μεγάλες Δυνάμεις δεν επρόκειτο να επέμβουν προς παρεμπόδιση ενός αυτού του σχεδίου».

Με την ενημέρωση Stocker είναι πλέον αντιληπτό ότι τόσο η χουντική κυβέρνηση των Αθηνών όσο και η κυβέρνηση Μακαρίου ήταν ενήμερες των τουρκικών προθέσεων με σχέδια και σε τρομερή λεπτομέρεια.

Στις 28 Αυγούστου 1973 και ο Αμερικανός Στρατιωτικός Ακόλουθος της πρεσβείας στη Λευκωσία, Συντ. Whitley, συναντήθηκε με τον Διοικητή της ΕΛΔΥΚ (Ελληνική Δύναμη Κύπρου - βάσει των Συμφωνιών του 1960), για να πει ότι η ελληνική κυβέρνηση δεν τους βοηθούσε, δεν αποκέρυψε τον Γρίβα και τους οπαδούς του, όπως της ζητήθηκε, η Αμερική υποστήριζε μια ανεξάρτητη Κύπρο και ότι οι ενωτικοί Κύπριοι έπρεπε να άλλαζαν το πιστεύω τους αλλιώς θα υπέφεραν.

(Βιβλίο Χρ. Βενιαμίν, πρώην Υπουργού Άμυνας και Εσωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας, «Τα

Δύσκολα Χρόνια - αναμνήσεις μιας ζωής», Τόμος Α').

Σχέδιο Αφροδίτη 3 - Μετά τις πληροφορίες Stocker προς ΓΕΕΦ, βρίσκουμε ότι ετοιμάστηκε το Σχέδιο Αφροδίτη 3 για αντιμετώπιση τουρκικής εισβολής. Αναφορά από το βιβλίο «Πολεμικό Ημερολόγιο 1974 - 286 ΜΤΠ (Μηχανοκίνητο Τάγμα Πεζικού» από σελ. 554).

Γιατί δεν εφαρμόστηκε το σχέδιο αυτό το 1974; Διαβάστε το βιβλίο «Οι άγνωστοι στρατιώτες της ΕΛΔΥΚ, του 211 Τ.Π. και λοιπής Εθνοφρουράς, 1974», Αθανάσιου Χρυσάφη.

Μια εξήγηση για την «περίεργη» ενέργεια του Συνταγματάρχη G. Stocker. Ίσως γιατί ως «εγγυητρια δύναμη» η Βρετανία, η οποία δεν επρόκειτο να επέμβει σε περίπτωση εισβολής, έπρεπε τουλάχιστον να κάνει το «καθήκον» της και να ενημερώσει για τα τουρκικά σχέδια.

1972 - Ρωσικές υποσχέσεις προς Μακάριο

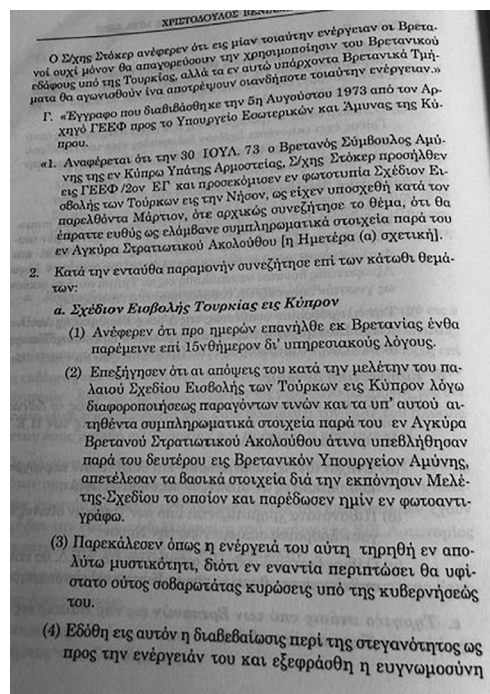
Παράλληλα, το 1972, μια πολύ ενδιαφέρουσα έκθεση από τη βρετανική πρεσβεία στην Αθήνα, ημερ. 14 Φεβρουαρίου 1972, αναφέρεται σε δημοσίευμα της εφημερίδας «Εστία» Αθηνών. Το οποίο έλεγε ότι η εισαγωγή οπλισμού από την Τσεχοσλοβακία στην Κύπρο διοργανώθηκε από τον Μακάριο κατά την επίσκεψή του στη Μόσχα τον περασμένο Ιούνιο. Τα όπλα να εστέλλονταν από Γιουγκοσλαβία. Τρεις Ρώσοι στρατιωτικοί σύμβουλοι στάλθηκαν στην Κύπρο να εκπαιδεύσουν τις ένοπλες δυνάμεις του Λυσοαρίδη στον χειρισμό των τσεχοσλοβακικών

όπλων, ενώ άλλοι Κύπριοι χειριστές όπλων στάλθηκαν στην Πράγα για εκπαίδευση. Όταν έκλεισε η συμφωνία, οι Ρώσοι είπαν στον Μακάριο ότι η Σοβιετική Ένωση μπορούσε να επέμβει σε υποστήριξη της κυβέρνησης της Λευκωσίας αλλά μόνο αν υπήρχε στρατιωτική επέμβαση από έξω, δηλαδή μια τουρκική απόβαση. Σε περίπτωση εσωτερικών ταραχών ο Μακάριος θα έπρεπε να ξεκαθαρίσει με τους αντιπάλους του και να απαλλαγεί από την ελληνική επιρροή με τις δικές του προσπάθειες και με τη βοήθεια των συνεργατών του. Η βοήθεια της Μόσχας περιοριζόταν στα όπλα και στους συμβούλους.

Η «Εστία» επίσης έγραψε πως της «προεδρικής φρουράς» που ο Μακάριος είχε δημιουργήσει υποτίθεται έπρεπε να ηγούνταν οι «Κύπριοι συνταγματάρχες» Αζίνας και Μυριανθόπουλος, πρώην αξιωματικοί του Ελληνικού Στρατού, που βρίσκονταν στην Κύπρο... Τα όπλα κόστισαν ένα εκατομμύριο λίρες. Πληρώθηκαν μέσω συμφωνιών με το Σιδηρούν Παραπέτασμα, και δόθηκαν από την Αρχιεπισκοπή Κύπρου και το Μοναστήρι του Κύκκου (Ο Δρ Βάσος Λυσοαρίδης ήταν ο προσωπικός γιατρός του Μακαρίου και αργότερα ιδρυτής του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ στην Κύπρο).

Η Μόσχα, όμως το 1974, αντιθέτως έδωσε και εκείνη το πράσινο φως στον Ειζεβίτ να εισβάλει, όπως έκανε το Λονδίνο στις 17 Ιουλίου 1974...

Πηγές: Βρετανικό Εθνικό Αρχείο - βιβλίο της γράφουσας «Διζωνική vs Δημοκρατία 1955-2019».

Μία από τις σελίδες του βιβλίου Χριστόδουλου Βενιαμίν για ενημέρωση Στόκερ.

Ανησυχητική αύξηση νοσημάτων από κουνούπια στην Ευρώπη - Ο κίνδυνος για την Κύπρο

Ο Δρ Πέτρος Καραγιάννης μιλά για την έκθεση της Κύπρου σε νέες απειλές

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Η Ευρώπη βρίσκεται αντιμέτωπη με πρωτοφανή αύξηση περιστατικών ασθενειών που μεταδίδονται μέσω κουνουπιών, με τους ειδικούς να κάνουν λόγο για μια «νέα κανονικότητα», σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC). Μέχρι τις 13 Αυγούστου 2025 είχαν καταγραφεί 335 περιστατικά λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου σε οκτώ ευρωπαϊκές χώρες, εκ των οποίων 19 κατέληξαν. Η Ιταλία καταγράφει τον μεγαλύτερο αριθμό μολύνσεων (274), ακολουθεί η Ελλάδα με 35, ενώ κρούσματα αναφέρθηκαν επίσης σε Σερβία, Γαλλία, Ρουμανία, Ουγγαρία, Βουλγαρία και Ισπανία. Παράλληλα, η Γαλλία ανακοίνωσε 111 περιστατικά chikungunya και η Ιταλία επτά. Αν και μέχρι στιγμής στην ηπειρωτική Ευρώπη δεν σημειώθηκαν θάνατοι από τον συγκεκριμένο ιό, παγκοσμίως οι μολύνσεις ξεπερνούν τις 240.000 και οι θάνατοι ανέρχονται στους 90 για το 2025.

Κλιματική αλλαγή και έξαρση κρουσμάτων

Το ECDC αποδίδει την αύξηση των κρουσμάτων σε μια σειρά περιβαλλοντικών και κλιματικών παραγόντων, όπως η άνοδος της θερμοκρασίας, η μεγαλύτερη διάρκεια του καλοκαιριού, οι ήπιοι χειμώνες και οι μεταβολές στα πρότυπα βροχοπτώσεων. Οι αλλαγές αυτές δημιουργούν ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη και εξάπλωση επικίνδυνων ιών που μεταδίδονται από κουνούπια. «Η Ευρώπη περνά σε μια νέα εποχή, όπου η ευρύτερη και πιο έντονη μετάδοση τέτοιων νοσημάτων καθίσταται η νέα κανονικότητα», τόνισε χαρακτηριστικά η διευθύντρια του ECDC, Pamela Rendi-Wagner.

Η εξάπλωση του κουνουπιού τίγρη

Στο επίκεντρο της ανησυχίας βρίσκεται η διάδοση του ασιατικού κουνουπιού τίγρη (Aedes albopictus), το οποίο θεωρείται βασικός φορέας μετάδοσης του chikungunya. Σήμερα έχει εδραιωθεί σε 16 ευρωπαϊκές χώρες και σε 369 περιοχές, όταν πριν από δέκα χρόνια ο αριθμός τους δεν ξεπερνούσε τις 114. Η φετινή

χρονιά κατέγραψε ρεκόρ με 27 τοπικές επιδημίες στην Ευρώπη, ενώ για πρώτη φορά αναφέρθηκε κρούσμα που μεταδόθηκε τοπικά στην Αλσατία της Γαλλίας, γεγονός που δείχνει ότι ο κίνδυνος μετατοπίζεται πλέον σε βορειότερα γεωγραφικά πλάτη.

Οδηγίες του ECDC και μέτρα προστασίας

Μπροστά σε αυτήν την πραγματικότητα, το ECDC εξέδωσε νέες κατευθυντήριες οδηγίες

κουνουπιέρας, την τοποθέτηση οπών στα παράθυρα, τη χρήση ανεμιστήρων ή κλιματιστικών, καθώς και την αποφυγή έκθεσης με μακριά ρούχα, κυρίως τις ώρες που τα κουνούπια είναι πιο δραστήρια. Παρά το γεγονός ότι έχουν ήδη αναπτυχθεί εμβόλια για τον ιό chikungunya, για τον ιό του Δυτικού Νείλου δεν υπάρχει μέχρι στιγμής διαθέσιμο εμβόλιο, κάτι που καθιστά την πρόληψη και την έγκαιρη διάγνωση καθοριστικής σημασίας.

εξάπλωση κουνουπιών-φορέων σε νέες περιοχές, κυρίως σε περιμεσογειακές χώρες».

Σε σχέση με την Κύπρο, τόνισε ότι «η Κύπρος θεωρείται εκτεθειμένη λόγω γεωγραφικής θέσης και κλίματος. Έχουν αναφερθεί μεμονωμένα περιστατικά του ιού του Δυτικού Νείλου (όλα εισαγόμενα), χωρίς εγχώρια κρούσματα chikungunya μέχρι σήμερα».

Όσον αφορά τον μελλοντικό κίνδυνο, δήλωσε ότι «ναι, υπάρχει, καθώς οι κλιματικές συνθήκες και η γεωγραφική θέση ευνοούν την εγκατάσταση και την εξάπλωση κουνουπιών-φορέων. Ο άνθρωπος παράγοντας είναι καθοριστικός εδώ για αποτροπή δημιουργίας εστιών στάσιμων νερών στους κήπους και σε οικόπεδα γύρω από τις κατοικίες τους, όπου θα μπορούσαν να εκκολαφθούν τα κουνούπια».

Για το ασιατικό κουνούπι τίγρη (Aedes albopictus) επισήμανε ότι «έχουν καταγραφεί εστίες του Aedes albopictus σε ορισμένες περιοχές της Κύπρου (κυρίως αστικές και παραθαλάσσιες), με συνεχή επιτήρηση για την εξάπλωσή του».

Σχετικά με τον ρόλο των κλιματικών συνθηκών, υπογράμμισε ότι «οι θερμές και ξηρές συνθήκες με περιόδους βροχοπτώσεων οδηγούν σε στάσιμα νερά και διευκολύνουν

τον πολλαπλασιασμό κουνουπιών όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω».

Σε ερώτηση για τα ολοένα πιο θερμά καλοκαίρια και τους ήπιους χειμώνες, σημείωσε ότι «αυτό συνεπάγεται παράταση της περιόδου κυκλοφορίας κουνουπιών και αυξημένο κίνδυνο μετάδοσης νοσημάτων».

Για τα μέτρα που λαμβάνονται από τις κυπριακές Αρχές, δήλωσε ότι «εφαρμόζεται εντομολογική επιτήρηση, ψεκασμοί, επιδημιολογική παρακολούθηση, ενημέρωση πολιτών και συνεργασία με το ECDC (ίσως εδώ να χρειάζεται η βοήθεια του τμήματος περιβάλλοντος)».

Όσον αφορά το δίκτυο επιτήρησης, εξήγησε ότι «ναι, μέσω του Υπουργείου Υγείας και των δημόσιων εργαστηρίων λειτουργεί δίκτυο επιτήρησης και καταγραφής ύποπτων κρουσμάτων».

Σε σχέση με τις εντομολογικές μελέτες και τους ψεκασμούς, πρόσθεσε ότι «γίνονται τακτικοί έλεγχοι και ψεκασμοί σε περιοχές με υψηλό κίνδυνο, αν και απαιτείται συνεχής αξιολόγηση και συνεργασία με τις τοπικές Αρχές».

Για την προστασία των πολιτών, τόνισε ότι είναι σωστό να γίνεται «χρήση αντικουνουπικών σκευσμάτων, τοποθέτηση οπών, απομάκρυνση στάσιμων νερών, μακριά ρούχα σε περιοχές με κουνούπια, χρήση ανεμιστήρων, ενημέρωση για συμπτώματα».

Σε σχέση με την ενημέρωση, δήλωσε ότι «αν και υπάρχει ενημέρωση, χρειάζονται πιο στοχευμένες καμπάνιες τοπικού χαρακτήρα, κυρίως το καλοκαίρι, καθώς επίσης και η ανάλογη ευαισθησία από το κοινό».

Για τη σημασία της διάγνωσης, επισήμανε ότι «ο έγκαιρος εντοπισμός είναι κρίσιμος για τη σωστή διαχείριση ασθενών και την έγκαιρη ενεργοποίηση μέτρων πρόληψης, καθώς και την αποφυγή περαιτέρω εξάπλωσης με διαδοχικές μεταδόσεις».

Τέλος, για την ετοιμότητα του Συστήματος Υγείας, κατέληξε ότι «το κυπριακό Σύστημα Υγείας διαθέτει σχέδια δράσης και συνεργάζεται με το ECDC, αλλά απαιτείται συνεχής εκπαίδευση και ετοιμότητα».

«Ο έγκαιρος εντοπισμός είναι κρίσιμος για τη σωστή διαχείριση ασθενών και την αποφυγή περαιτέρω εξάπλωσης»

Η εικόνα στην Κύπρο - Τι λέει ο Δρ Πέτρος Καραγιάννης

Η Κύπρος, λόγω γεωγραφικής θέσης και κλιματολογικών συνθηκών, δεν μένει εκτός του χάρτη κινδύνου. Για ν' αποτυπώσουμε καλύτερα την κατάσταση, ζητήσαμε την τοποθέτηση του Καθηγητή Μικροβιολογίας/Μοριακής Ιολογίας, Δρ Πέτρου Καραγιάννη, ο οποίος ανέλυσε τα δεδομένα και απάντησε σε καίρια ερωτήματα.

Αναφορικά με τους λόγους της αύξησης των κρουσμάτων, ο Δρ Καραγιάννης εξήγησε ότι «η αύξηση των κρουσμάτων οφείλεται κυρίως στην κλιματική αλλαγή (υψηλότερες θερμοκρασίες, αλλαγές στην ένταση και συχνότητα των βροχοπτώσεων), την παγκοσμιοποίηση (μετακινήσεις ανθρώπων, ζώων και εμπορευμάτων) και την

Οι δασμοί του Τραμπ ως γεωπολιτικό όπλο

Η Τεχνητή Νοημοσύνη και το μέλλον της στρατιωτικής βιομηχανίας

ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΜΙΧΑΗΛ

Ο Πρόεδρος Τραμπ απέδειξε γι' άλλη μια φορά το επιχειρηματικό του ταλέντο στη γεωπολιτική σκηνή. Οι δασμοί κατά τον τρόπο του Τραμπ στον στρατηγικό τομέα των ημιαγωγών και των τσιπ αποτελούν ένα γεωπολιτικό όπλο για την επίτευξη τεχνολογικής κυριαρχίας. Μια εταιρεία, η TSMC (Taiwan Semiconductor Manufacturing Company), που κατασκευάζει το 90% των πιο προηγμένων τσιπ

τεχνητής νοημοσύνης στον κόσμο, τα οποία χρησιμοποιούνται ευρέως στη στρατιωτική βιομηχανία, κρυσταλλώνει την ανιπαλότητα μεταξύ Κίνας και Ηνωμένων Πολιτειών. Πρόκειται για το κέντρο της 4ης βιομηχανικής επανάστασης, η TSMC είναι η "Μέκκα" των ημιαγωγών.

Στις 6 Αυγούστου 2025, ο Αμερικανός Πρόεδρος ανακοίνωσε την επιβολή επιπλέον φόρου 100% στα τσιπ και τους ημιαγωγούς, με σκοπό να παροτρύνει τις ξένες εταιρείες να μεταφέρουν την παραγωγή τους στις ΗΠΑ. Η TSMC, ο κύριος εξαγωγέας, εξαιρέθηκε από αυτούς τους φόρους. Στην πραγματικότητα, αυτή η εξαίρεση εντάσσεται στο πλαίσιο μιας απειλής που εκτόξευε εναντίον της Ταϊβάν εδώ και αρκετούς μήνες: η εικαζόμενη υπονόμευση της αμερικανικής βιομηχανίας εξαιτίας της συγκέντρωσης της παραγωγής τσιπ

τεχνητής νοημοσύνης στην Ταϊβάν λόγω του ότι η TSMC αποτελεί την παγκόσμιο τροφοδοτή αυτών των τσιπ. Η TSMC εξαιρείται λοιπόν από αυτόν τον επιπλέον φόρο χάρη στην τεράστια επένδυσή της ύψους 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων

στις ΗΠΑ για την κατασκευή τουλάχιστον 2 εργοστασίων.

Όλα αυτά εντάσσονται στο πολιτικό δόγμα που χαρακτηρίζει την πολιτική Τραμπ: «America first». Ο Πρόεδρος Τραμπ, χρησιμοποιώντας τις διαπραγματευτικές του

ικανότητες και την τακτική του εκβιασμού, επιδιώκει τον γνωστό σε όλους στόχο του: να συγκεντρώσει το κεφάλαιο και τη στρατηγική παραγωγή στις Ηνωμένες Πολιτείες, καθώς και να υποστηρίξει και να προστατεύσει την αμερικανική οι-

www.sigmatv.com

ΠΡΕΜΙΕΡΑ
ΔΕΥΤΕΡΑ 1/9 ΣΤΙΣ 9:30
ΚΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΩΡΑ

ΗΡΘΕ ΚΙ ΕΔΕΣΕ

ΜΕ ΤΗ ΓΙΩΤΑ ΔΑΜΙΑΝΟΥ ΚΑΙ
ΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟ

www.sigmatv.com

ΠΡΕΜΙΕΡΑ
ΔΕΥΤΕΡΑ 8/9 ΣΤΙΣ 17:50
ΚΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΩΡΑ

ΧΡΥΣΩΜΑΓΕΙΡΕΜΑΤΑ

ΜΕ ΤΗ ΧΡΥΣΩ ΛΕΦΟΥ

κονομία. Στην πραγματικότητα, εκμεταλλεύεται τη δεσπόζουσα θέση του για να επιβάλει τους όρους του παιχνιδιού. Έτσι, αναγκάζει την TSMC να επενδύσει μαζικά στις ΗΠΑ, ελέγχοντας έτσι τον κεντρικό κόμβο του παγκόσμιου δικτύου κατασκευής προηγμένων τσιπ που χρησιμοποιούνται στη στρατιωτική βιομηχανία (και όχι μόνο). Κατά συνέπεια, εκμεταλλεύεται την οικονομική αλληλεξάρτηση, δηλαδή την παγκόσμια εξάρτηση από την TSMC.

Τι είναι συγκεκριμένα τα τσιπ τεχνητής νοημοσύνης και οι ημιαγωγοί και ποιο είναι το ενδιαφέρον τους; Πρόκειται για εξειδικευμένο υλικό που έχει σχεδιαστεί για να επιταχύνει τις εργασίες αυτόματης μάθησης. Επεξεργάζονται μεγάλες ποσότητες δεδομένων γρήγορα και αποτελεσματικά, επιτρέποντας την επεξεργασία και ανάλυση σε πραγματικό χρόνο. Αυτά τα τσιπ τεχνητής νοημοσύνης αποτελούν σήμερα ένα σημαντικό στρατηγικό στοιχείο στη στρατιωτική βιομηχανία, διότι ακριβώς χάρη στην επεξεργασία τεράστιων ποσοτήτων δεδομένων σε πραγματικό χρόνο αλλάζουν ριζικά τις επιχειρησιακές δυνατότητες των ενόπλων δυνάμεων. Πρόκειται για τσιπ 3 νανομέτρων που επιτρέπουν την αύξηση της ταχύτητας λειτουργίας έως και 10-15% σε σύγκριση με τα πιο «κλασικά» τσιπ 5 νανομέτρων, με ισοδύναμη κατανάλωση ενέργειας. Η TSMC εργάζεται ήδη πάνω στην επόμενη γενιά τεχνολογιών, με τσιπ 2 νανομέτρων που προβλέπονται για το 2026, αποδεικνύοντας τον συνεχή αγώνα για καινοτομία στον τομέα των ημιαγωγών.

Αυτά τα τσιπ τεχνητής νοημοσύνης χρησιμοποιούνται ευρέως στη στρατιωτική βιομηχανία. Αρχικά, βρίσκονται σε αυτόνομα drones (αεροπορικά, χερσαία, θαλάσσια) και σε μη επανδρωμένα συστήματα μάχης, τα οποία μπορούν, για παράδειγμα, να επιλέγουν τα ίδια τους στόχους τους. Χρησιμοποιούνται επίσης στους τομείς της αυτόματης αναγνώρισης, πληροφοριών και επιτήρησης (ISR), μέσω της επεξεργασίας σε πραγματικό χρόνο δεδομένων που προέρχονται από ενσωματωμένες κάμερες, ραντάρ και δορυφόρους, προκειμένου να εντοπίζονται απειλές, κινήσεις στρατευμάτων ή όπλων. Επιπλέον, τα εν λόγω τσιπ τεχνητής νοημοσύνης χρησιμοποιούνται επίσης στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και του ηλεκτρονικού πολέμου, ανιχνεύουν κυβερνοεπιθέσεις σε πραγματικό χρόνο, προβλέπουν κακόβουλες συμπεριφορές και μπορούν ακόμη ν' αναδρούν αυτόματα σε ορισμένες απειλές (έξυπνα τείχη προστασίας, honeypots τεχνητής νοημοσύνης κ.λπ.).

Παράλληλα, αυτά τα τσιπ τεχνητής νοημοσύνης εγείρουν μια πληθώρα στρατηγικών και ηθικών ζητημάτων. Οι ΗΠΑ, η Κίνα, η Ρωσία και η Γαλλία επενδύουν μαζικά σε αυτά τα τσιπ τεχνητής νοημοσύνης, καθώς βρίσκονται στο επίκεντρο της στρατιωτικής τεχνολογικής υπεροχής. Η μικροποίηση (miniaturization) και η αυξανόμενη

ισχύς αυτών των τσιπ καθιστούν δυνατή την ανάπτυξη αυτόνομων θανατηφόρων συστημάτων, γεγονός που αποτελεί πηγή μεγάλων ηθικών και νομικών συζητήσεων. Εξάλλου, ο ανθρώπινος έλεγχος (ή μη) στη λήψη της απόφασης για τη δολοφονία παραμένει ένα πολύ αμφιλεγόμενο θέμα. Σημειωτέον ότι υπάρχει νομικό κενό όσον αφορά τη λογοδοσία στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης και καί' επέκτασιν

μιας άνευ προηγουμένου τεχνολογικής επιτάχυνσης της τεχνητής νοημοσύνης, που αγγίζει: την ανθρώπινη καθημερινότητα, την οικονομία και ιδίως τον στρατό και το πώς θα διεξάγεται ο πόλεμος στο μέλλον, ένα μέλλον που ίσως είναι πιο κοντά απ' ό,τι νομίζουμε.

Και οι δύο πλευρές του Ειρηνικού ακολουθούν την ίδια λογική. Το Πεντάγωνο των ΗΠΑ, σε μία από τις στρατηγικές του εκθέσεις

“

Σε κάθε περίπτωση, αυτά τα τσιπ στη στρατιωτική βιομηχανία είναι εργαλεία τεχνολογικής κυριαρχίας ικανά ν' αλλάξουν τον σύγχρονο πόλεμο, καθώς τροφοδοτούν συστήματα που γίνονται όλο και πιο αυτόνομα, γρήγορα και σύνθετα

στον τομέα των αυτόνομων όπλων.

Σε κάθε περίπτωση, αυτά τα τσιπ στη στρατιωτική βιομηχανία είναι εργαλεία τεχνολογικής κυριαρχίας ικανά ν' αλλάξουν τον σύγχρονο πόλεμο, καθώς τροφοδοτούν συστήματα που γίνονται όλο και πιο αυτόνομα, γρήγορα και σύνθετα. Και χωρίς την TSMC, αυτά τα τσιπ τεχνητής νοημοσύνης που χρησιμοποιούνται στη στρατιωτική βιομηχανία δεν θα υπήρχαν σε αυτό το επίπεδο απόδοσης.

Είναι λοιπόν σαφές ότι αυτή η τεχνική απειλής και πίεσης μέσω των δασμών χρησιμοποιείται από τις ΗΠΑ για σκοπούς υπεροχής, προκειμένου να κυριαρχήσει στην τεχνητή νοημοσύνη. Είναι σαν ο Ντόναλντ Τραμπ να εφαρμόσει κατά γράμμα αυτό που ο Πούτιν είχε προβλέψει το 2017: «Οποιος γίνει ηγέτης της τεχνητής νοημοσύνης, θα είναι κυρίαρχος του κόσμου». Οκτώ χρόνια αργότερα, βρισκόμαστε στο κατώφλι

για το 2023, υποστήριξε ότι η τεχνητή νοημοσύνη εξασφαλίζει ένα απαραίτητο πλεονέκτημα στη λήψη αποφάσεων στο πεδίο της μάχης. Η Κίνα, απ' την άλλη, βάσει ενός εγγράφου του Συμβουλίου των Κρατικών Υποθέσεων, φιλοδοξεί να γίνει η πρώτη δύναμη στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης έως το 2030. Στις ΗΠΑ, οι επενδύσεις είναι τεράστιες: 120 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως, στην Κίνα οι επενδύσεις ανέρχονται σε 90-100 δισεκατομμύρια, ο ανταγωνισμός έχει ξεκινήσει.

Στο επίκεντρο αυτού του ανταγωνισμού βρίσκεται η Ταϊβάν και η περίφημη εταιρεία TSMC, ένα τεχνολογικό «στολίδι», παγκόσμιος ηγέτης στον τομέα των ημιαγωγών που χρησιμοποιούνται σε όλες τις ηλεκτρονικές συσκευές: αυτοκίνητα, κινητά τηλέφωνα, βάσεις δεδομένων, αλλά όλα αυτά απευθύνονται στο ευρύ κοινό. Το πραγματικό διακύβευμα είναι τα τσιπ υψηλής

προστιθέμενης αξίας που κατασκευάζει η εν λόγω εταιρεία, τα οποία χρησιμοποιούνται ευρέως στη στρατιωτική βιομηχανία και από τους γίγαντες της τεχνολογίας: Google, Apple, OpenAI, η οποία λανσάρει την έκδοση 5 του chatgpt ακριβώς χάρη σε αυτά τα προηγμένα ημιαγωγικά. Οι ΗΠΑ και η Κίνα εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από αυτά - καθώς αποτελούν μοχλούς δύναμης που μόνο αυτή η ταϊβανέζικη εταιρεία είναι σε θέση να κατασκευάσει, αντιλαμβανόμενα την ύψιστη σημασία αυτής της εταιρείας για όλον τον πλανήτη.

Το γεωπολιτικό ζήτημα είναι σαφές: η TSMC κατασκευάζει το 90% των πιο προηγμένων τσιπ στον κόσμο, από την Ταϊβάν, μόλις 130 χιλιόμετρα από τις κινεζικές ακτές. Το Πεκίνο διεκδικεί το νησί, ενώ η Ουάσιγκτον δεσμεύεται να το προστατεύσει. Αυτή η συγκέντρωση της παραγωγής λειτουργεί ως ασπίδα για την Ταϊβάν: μια εισβολή ή ένας αποκλεισμός θα έθετε σε κίνδυνο τον παγκόσμιο εφοδιασμό, μια προοπτική απαράδεκτη για τις Ηνωμένες Πολιτείες, που εξαρτώνται από αυτά τα τσιπ τόσο στον πολιτικό όσο και στον στρατιωτικό τομέα. Σε ένα πλαίσιο αντιπαλότητας γύρω από την τεχνητή νοημοσύνη, ιδίως για στρατιωτικές εφαρμογές, θα ήταν αδιανόητο για την Ουάσιγκτον ν' αφήσει το Πεκίνο ν' αποκτήσει ένα τέτοιο πλεονέκτημα. Καθώς οι δύο δυνάμεις αποφεύγουν την άμεση σύγκρουση, οι δασμοί γίνονται στρατηγικό μέσο πίεσης: για να τους αποφύγει, η TSMC θα επενδύσει 100 δισεκατομμύρια δολάρια σε τρία νέα εργοστάσια στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Παράλληλα πρέπει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση της παραμικρής απόπειρας της Κίνας να κάνει κίνηση στην Ταϊβάν, εν όψει της

κατάκτησης αυτής της τεχνολογίας, τα εργοστάσια της εταιρείας χάρη σ' έναν εξ αποστάσεως έλεγχο, μέσα σε μερικά δευτερόλεπτα θα καταστούν άχρηστα, το ίδιο θα συμβεί και στις μηχανές παραγωγής τους.

Η Ουάσιγκτον, με την τέχνη της διαπραγμάτευσης (εκβιασμού), εξασφαλίζει έτσι την πρόσβασή της σε πολύ εξελιγμένα τσιπ, διατηρεί την ηγετική της θέση έναντι της Κίνας, προσφέροντας παράλληλα στην Ταϊβάν μια επιπλέον εγγύηση ασφάλειας. Είναι λοιπόν προφανές ότι οι δασμοί του Τραμπ αποτελούν ένα γεωπολιτικό όπλο.

Λαμβάνοντας υπόψη την ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας της στρατιωτικής βιομηχανίας, σε σύγκριση με την υφιστάμενη άμυνα της Κυπριακής Δημοκρατίας, αυτή φαίνεται να είναι προϊστορική σε σχέση με τα σύγχρονα δεδομένα, όχι μόνο από πλευράς εφαρμογής των σύγχρονων τεχνολογικών εξελίξεων, αλλά και από την μη ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού, αφού η επένδυση και στους δύο προαναφερθέντες συντελεστές είναι ανύπαρκτη. Η ενίσχυση της αποτρεπτικής ισχύος της άμυνάς μας επιβάλλει να επενδύσουμε περισσότερο από το ΑΕΠ μας στην άμυνα, ούτως ώστε να συμβαδίζει η απόκτηση τεχνολογικού εξοπλισμού με το απαραίτητο εξειδικευμένο προσωπικό. Είναι καιρός ν' αποκτήσει η Κυπριακή Δημοκρατία ένα σύγχρονο, πιο προηγμένο αμυντικό σύστημα, που θα συμβαδίζει με τη σημερινή πραγματικότητα και που θα προσφέρει την απαραίτητη αποτρεπτική ισχύ που πρέπει να χαρακτηρίζει κάθε κράτος το οποίο σέβεται τον εαυτό του, ιδίως όταν είναι ημικατεχόμενο και βρίσκεται υπό τη συνεχή απειλή του τουρκικού σοβινισμού.

Όταν η φωτιά πληγώνει την παιδική ψυχή

Η ψυχολογική διάσταση μιας τραγωδίας

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Όταν μια φυσική καταστροφή χτυπά μια κοινότητα, όπως συνέβη πρόσφατα με τη φονική πυρκαγιά στη Λεμεσό, η προσοχή των περισσότερων εστιάζει στις απώλειες ζωών, τις καταστροφές περιουσιών και τις ευθύνες των Αρχών. Ωστόσο, ένα εξίσου κρίσιμο αλλά λιγότερο ορατό πεδίο είναι αυτό των ψυχικών συνεπειών, ειδικά στα παιδιά. Για τα μικρά παιδιά, η φωτιά δεν είναι απλώς ένα φυσικό φαινόμενο, αλλά ένας εφιάλτης, που μπορεί να χαράξει βαθιά τον ψυχισμό τους, είτε βρέθηκαν στο επίκεντρο είτε απλώς εκτέθηκαν έμμεσα στις εικόνες, στους ήχους και στα συναισθήματα του περιβάλλοντος.

Η ψυχολόγος και προσωποκεντρική ψυχοθεραπεύτρια, Ράνια Μιχαηλίδου, μιλώντας στη «Σημερινή», εξηγεί πώς ένα γεγονός όπως η πυρκαγιά προκαλεί έντονο σοκ, ειδικά όταν οι άνθρωποι βρέθηκαν άμεσα στην περιοχή, έπρεπε να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους ή απειλήθηκαν να χάσουν τα πάντα. Ακόμη και όσοι δεν ήταν φυσικά παρόντες, ενεργοποιούνται ψυχολογικά, βιώνοντας άγχος, πανικό και αίσθηση απώλειας ελέγχου. Τα παιδιά, σε τέτοιες συνθήκες, μπορεί να νιώσουν ότι ο κόσμος δεν είναι πια ασφαλής. Οι γονείς συχνά μπαίνουν σε κατάσταση επιβίωσης (fight or flight) και αποσυνδέονται συναισθηματικά για να προστατεύσουν τα παιδιά τους. Το τραύμα ξεκινά από αυτήν την απώλεια σταθερότητας και το ρήγμα στην αίσθηση ασφάλειας.

Πότε ένα παιδί έχει τραυματιστεί ψυχολογικά

Ακόμη κι αν το παιδί δεν προέρχεται από άμεσα πληγείσα οικογένεια, μπορεί να έχει επηρεαστεί βαθιά. Σύμφωνα με την κ. Μιχαηλίδου, ακόμα και η απλή έκθεση στο γεγονός, όπως η θέα των φλογών, οι σειρήνες, η εκκένωση ή το άκουσμα εμπειριών άλλων παιδιών, μπορεί ν' αφήσει τραυματικό αποτύπωμα. Οι γονείς οφείλουν να παρατηρούν σημάδια

όπως εφιάλτες και δυσκολία στον ύπνο, υπερβολική προσκόλληση στους γονείς, παλινδρόμηση σε πιο παιδική συμπεριφορά, όπως η ενοούρηση, απόσυρση από το παιχνίδι ή από φίλους, ευερεθιστότητα ή ξεσπάσματα θυμού, αλλά και σωματικά συμπτώματα χωρίς οργανική αιτία, όπως στομαχόπνος ή πονοκέφαλος. Όλα αυτά μπορεί να μαρτυρούν την ύπαρξη ψυχικού τραύματος.

Πώς να μιλήσουν οι γονείς στα παιδιά

Η σωστή επικοινωνία των γονιών με τα παιδιά τους, μετά από ένα τόσο τραυματικό γεγονός, είναι

«Το τραύμα ξεκινά από την απώλεια σταθερότητας και το ρήγμα στην αίσθηση ασφάλειας»

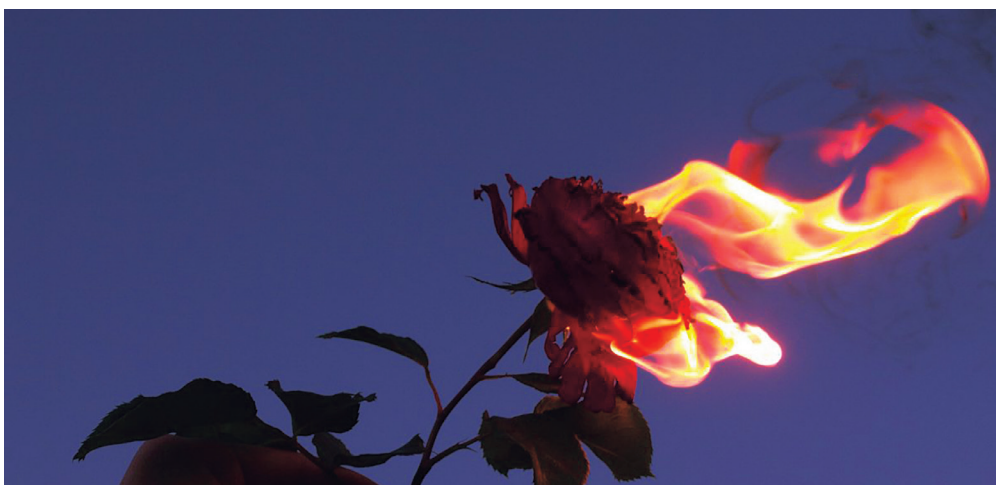
καθοριστική. Η Ράνια Μιχαηλίδου τονίζει πως η επικοινωνία πρέπει να προσαρμόζεται στην ηλικία και στο γνωστικό επίπεδο του παιδιού. Στην προσχολική ηλικία, δηλαδή από 3 έως 6 ετών, χρειάζονται απλές και καθησυχαστικές φράσεις, με έμφαση στην ασφάλεια, όπως: «Είμαστε μαζί, είσαι ασφαλής». Στη σχολική ηλικία, από 7 έως 12 ετών, απαιτείται μια πιο ειλικρινής συζήτηση, με απαντήσεις στις ερωτήσεις που ενδέχεται να έχουν τα παιδιά, δίνοντας χώρο στην έκφραση συναισθημάτων.

Στους εφήβους, η συζήτηση πρέπει να είναι πιο ώριμη, με σεβασμό στην ανάγκη τους για

αναγνώριση των φόβων τους, για αυτονομία και για αληθινό διάλογο. Δεν λέμε ψέματα στα παιδιά, ούτε υποβαθμίζουμε την κατάσταση. Δεν χρειάζεται να τα τρομάσουμε, αλλά να τα ενημερώσουμε με ειλικρίνεια και ενσυναίσθηση. Μια δημιουργική πρόταση που βοηθά ιδιαίτερα είναι να χρησιμοποιηθεί η φαντασία. Μπορούμε να προτρέψουμε τα παιδιά να φανταστούν πώς θα ήθελαν να είναι ξανά ο χώρος γύρω τους, να ζωγραφίσουμε μαζί τους, ν' αλλάξουμε χρώματα στον χώρο ή να δημιουργήσουμε εσωτερικές εικόνες ελπίδας. Η φαντασία λειτουργεί θεραπευτικά.

Όταν το παιδί έχει χάσει το σπίτι ή αγαπημένο πρόσωπο

Για τα παιδιά που έχουν βιώσει απώλεια σπιτιού ή ακόμη και αγαπημένου προσώπου, υπάρχουν συγκεκριμένα βήματα που μπορούν να συμβάλουν στην ψυχική αποκατάσταση. Όπως επισημαίνει η κ. Μιχαηλίδου, αυτό που χρειάζονται πρώτα είναι ένα ασφαλές περιβάλλον και μια καθημερινή ρουτίνα, η συναισθηματική παρουσία των γονιών -ακόμη κι αν είναι δακρυσομένο- καθώς και υποστήριξη από ειδικούς ψυχικής υγείας, κατά προτίμηση με εμπειρία στο παιδικό τραύμα.

Οι εκφραστικές δραστηριότητες, όπως η ζωγραφική, το παιχνίδι και η αφήγηση ιστοριών, είναι επίσης ιδιαίτερα χρήσιμες. Μια απλή αλλά αποτελεσματική άσκηση είναι να ζητηθεί από τα παιδιά να ζωγραφίσουν τους φόβους και τις ανασφάλειές τους, ώστε να επέλθει συναισθηματική αποφόρτιση και να γίνει κατανοητό το τραύμα που έχουν βιώσει.

Ενοχές, φόβος και πρόληψη

Δεν είναι σπάνιο τα παιδιά να νιώθουν ενοχές ή φόβο ότι μπορεί να ξανασυμβεί κάτι παρόμοιο. Η κ. Μιχαηλίδου το επιβεβαιώνει, λέγοντας πως είναι φυσιολογικό να νιώθουν ενοχές του τύπου «γιατί σώθηκα εγώ;», ή και φόβο επανάληψης του συμβάντος. Οι γονείς σε αυτές τις περιπτώσεις οφείλουν να ακούν ενεργητικά και χωρίς κριτική, να λένε φράσεις όπως «καταλαβαίνω ότι φοβάσαι», να ενημερώνουν ρεαλιστικά και καθησυχαστικά, και να προσφέρουν στο παιδί μια πρακτική αίσθηση ελέγχου, για παράδειγμα μιλώντας για σχέδια εκκένωσης ή μέτρα πρόληψης.

«Ακόμη κι ένα παιδί που δεν βίωσε άμεσα την πυρκαγιά, μπορεί να είναι βαθιά τραυματισμένο»

Ο ρόλος του σχολείου και των ειδικών

Ο ρόλος των σχολείων στη διαχείριση του τραύματος είναι καθοριστικός. Όπως σημειώνει η ειδικός, τα σχολεία οφείλουν να συμβάλουν ουσιαστικά, ξεκινώντας από την εκπαίδευση των δασκάλων στην αναγνώριση ψυχολογικών συμπτωμάτων. Χρειάζονται ομαδικές συζητήσεις, παιχνίδια και δημιουργία χώρων για έκφραση των παιδιών, αλλά και συστηματική συνεργασία με ειδικούς, όπως ψυχολόγοι. Δεν αρκεί μια απλή συζήτηση. Απαιτούνται συστηματικές παρεμβάσεις σε βάθος χρόνου. Ιδανικά, σε κάθε σχολείο θα έπρεπε να υπάρχει ψυχολόγος, ο οποίος θα αξιολογήσει ποια παιδιά έχουν επηρεαστεί, θα υποστηρίξει τους δασκάλους και τους γονείς, και θα προσφέρει στοχευμένη συμβουλευτική ή παραπομπή όπου χρειάζεται.

Τι να αποφεύγουν οι γονείς

Η κ. Μιχαηλίδου επισημαίνει και τι πρέπει να αποφεύγουν οι γονείς σε τέτοιες καταστάσεις. Συγκεκριμένα, να μην αποκρύπτουν την αλήθεια, να μην εκδηλώνουν πανικό μπροστά στο παιδί, να μην το πιέζουν να μιλήσει αν δεν είναι έτοιμο, να μην υποτιμούν τα συναισθηματά του με φράσεις όπως «έλα μωρέ, πέρασε», και να μην το

εκθέτουν σε σοκαριστικές εικόνες από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Η ευθύνη των ΜΜΕ

Ο ρόλος των ΜΜΕ, σύμφωνα με την ειδική, είναι κρίσιμος, αφού η συνεχής έκθεση σε εικόνες καταστροφής εντείνει το άγχος. Οι γονείς καλούνται να περιορίζουν την παρακολούθηση ειδήσεων, να βλέπουν μαζί με το παιδί και να εξηγούν αυτά που προβάλλονται, επιλέγοντας πάντοτε αξιόπιστες και ισορροπημένες πηγές ενημέρωσης.

Μετατραυματικό στρες και επιστροφή στη ρουτίνα

Το μετατραυματικό στρες (PTSD) μπορεί να εμφανιστεί στα παιδιά ακόμη και μήνες μετά το τραυματικό γεγονός. Η ειδικός περιγράφει συμπτώματα όπως flashbacks ή έντονους εφιάλτες, αποφυγή παρόμοιων καταστάσεων, υπερεπαγρύπνηση που εκδηλώνεται με φόβο ή πανικό, καθώς και σημαντικές αλλαγές στη διάθεση ή τη συμπεριφορά του παιδιού. Η διάγνωση, διευκρινίζει, μπορεί να γίνει μόνο από παιδοψυχίατρο ή ψυχολόγο με κατάρτιση στο τραύμα.

Η επιστροφή στη ρουτίνα δεν είναι απλώς χρήσιμη, αλλά και θεραπευτική. Η ρουτίνα προσφέρει αίσθηση κανονικότητας, συναισθηματική ασφάλεια και ενισχύει την ανθεκτικότητα. Η επιστροφή στο σχολείο, τις δραστηριότητες και τις παρέες λειτουργεί ως ένα ηχηρό μήνυμα: «Η ζωή συνεχίζεται».

Το μήνυμα στους γονείς

Το τελικό μήνυμα της ψυχολόγου προς τους γονείς είναι συγκινητικό μέσα στην απλότητά του. Όπως λέει: «Δεν χρειάζεται να είστε τέλειοι. Χρειάζεται να είστε παρόντες. Τα παιδιά σας χρειάζονται έναν γονιό που θα τα βλέπει, θα τα ακούει και θα τα αγαπά. Και εσείς, με τη σειρά σας, χρειάζεστε στήριξη. Η φροντίδα του δικού σας ψυχισμού είναι αναγκαία για να μπορέσετε να σταθείτε δίπλα στα παιδιά σας».

“ Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Λίγες μόλις μέρες μετά τη φονική πυρκαγιά, οι κάτοικοι του Ύψωνα έζησαν στιγμές τρόμου, καθώς εκρήξεις και πυκνοί καπνοί τύλιξαν εργοστάσιο, με τις φλόγες να το κατακαίνε και την Πυροσβεστική να δίνει μάχη για κατάσβεση.

Να στοιχηματίζουμε και σ' αυτά

Νέες ευκαιρίες παρουσιάζονται για τις εταιρείες που ασχολούνται με τον τζόγο στην Κύπρο, να εμπλουτίσουν τα στοιχηματικά τους προγράμματα. Τις ευκαιρίες προσφέρουν διάφορα διαδραματιζόμενα στην πολιτική σκηνή του τόπου, αλλά και σε άλλες δραστηριότητες του δημόσιου βίου. Μαζί με τα στοιχήματα για την μάππαν, τους απιάρους και διάφορα άλλα, οι μερακλήδες του τζόγου θα μπορούσαν να στοιχηματίσουν και στα εξής:

* Ποιους Υπουργούς και Υφυπουργούς θα στείλει στίπ τους ο Πρόεδρος, κατά τον αναμενόμενο ανασχηματισμό;

* Πόσοι από τους νέους Υπουργούς που θα διοριστούν, δεν θα έχουν οποιαδήποτε σχέση με κόμματα;

* Ποια κόμματα θα μείνουν «έξω του νυμφώνος» στις Βουλευτικές του 2026;

* Θα μείνει υπό τη στέγη του ΑΚΕΛ η Ειρήνη Χαραλαμπίδου, ή θα κάνει άλμα προς το «Άλμα»;

* Σε ποιο γήπεδο θα γίνουν τα πρώτα επεισόδια κατά το νέο παγκύπριο ποδοσφαιρικό πρωτάθλημα, αφού επιτρέπεται η μετακίνηση φιλάθλων, παρά την αντίθετη άποψη της Αστυνομίας;

* Πότε θα γίνει η πρώτη απεργία των εκπαιδευτικών επειδή

δεν θα ικανοποιηθούν όλα τα αιτήματά τους;

* Ποιο θα είναι το επόμενο έγκλημα που θα σχεδιαστεί μέσα από τις Κεντρικές Φυλακές;

* Πόσα τειτραγωνικά χιλιόμετρα θα κάψει η επόμενη μεγάλη πυρκαγιά;

* Πόσες περιοχές θα μείνουν χωρίς ρεύμα, λόγω διακοπών, αυτήν την εβδομάδα;

* Θα ολοκληρωθεί ή όχι η περίφημη ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου-Κρήτης; (Το στοιχήμα αυτό δεν αφήνει πολλά λεφτά, διότι την απάντηση την ξέρουν όλοι).

* Πάτε στοιχήμα ότι δεν θα τιμωρηθεί κανένας για τους αερόσακους takata;

Θα ήταν πράγματι ενδιαφέρον και πρωτοποριακό αν βρισκόταν κάποιο μπουκίκο που να προσφέρει τις πιο πάνω επιλογές στοιχήματος στους τζογαδόρους, για να δοκιμάσουν και εκεί την τύχη τους. Άλλωστε, είναι γνωστό ότι η τύχη έπαιζε πάντοτε ιδιάζοντα και καθοριστικό ρόλο στη μικρομεγαλονησίδα μας, αφού, κατά κανόνα, τα αφήνουμε όλα στην τύχη. Είναι γι' αυτόν τον λόγο που ακούγεται όλο και συχνότερα η φράση... «από καθαρή τύχη ζούμε»!

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

Τελικά ποιοι είναι «οι απέναντι»;

Πολύ συχνά οι αντιπαράθεσεις μεταξύ των κομμάτων είναι τόσο φπαχτές, τόσο παρατραβηγμένες, τόσο ψεύτικες, που προκαλούν θυμηδία. Συνήθως τσακώνονται περί όνου σκιάς και αυτό θα το βλέπουμε όλο και πιο έντονα καθώς θα πλησιάζουμε προς την πενέκκα του 2026.

Ένα τέτοιο κραυγαλέο παράδειγμα ήταν ο τελευταίος καβγάς μεταξύ του ΑΚΕΛ και του ΔΗΣΥ, με αφορμή ομιλία της Αννίτας Δημητρίου κατά τα αποκαλυπτήρια ανδριάντων των ηρωομαρτύρων Τάσου Ισαάκ και Σολωμού Σολωμού στο Παραλίμνι, στην οποία, μεταξύ άλλων, ανέφερε ότι «δεν είναι μεταξύ μας που πρέπει να υπάρχει διχόνοια αλλά με τους απέναντι».

Το ΑΚΕΛ... μουγιάστηκε αμέσως με αυτήν την αναφορά, την οποία ερμήνευσε ως στρεφόμενη κατά των Τουρκοκυπρίων και όχι κατά της τουρκικής κατοχής. Η Πρόεδρος του ΔΗΣΥ, όμως, ήταν ξεκάθαρο από το πλήρες κείμενο της ομιλίας της, ότι εννοούσε την κατοχική Τουρκία και όχι τους Τουρκοκυπρίους.

Η Εξέκία Παπαϊωάννου, ωστόσο, αποφάσισε να «χτίσει» πάνω στη δική της ερμηνεία και εξέδωσε μια μακροσκελή ανακοίνωση, στην οποία, μεταξύ άλλων, ανέφερε πως «είναι τραγικό, ότι χρειάζε-

ται να υποδειχθεί στην Πρόεδρο του ΔΗΣΥ ότι εχθρός μας είναι η κατοχή και η διχοτόμηση, όχι οι Τουρκοκύπριοι συμπατριώτες μας, που είναι μέρος του κυπριακού λαού».

Ο εκπρόσωπος του ΔΗΣΥ, σε απάντησή του, διευκρίνισε ότι οι «απέναντι», στους οποίους αναφέρθηκε η Πρόεδρος του κόμματος, «είναι οι δολοφόνοι, ο κατοχικός στρατός και η Τουρκία».

Το ΑΚΕΛ, όμως, δεν πείσθηκε και μάλιστα κάλεσε τον ΔΗΣΥ, εν μέσω των μαύρων επετείων, να μην επιχειρεί να ανοίξει συζήτηση για το παρελθόν, γιατί «τρίβεται στην βέρκαν της ιστορικής μνήμης»!

Εντάξει, η λαϊκή φράση είναι «(η τσούρα) τρίβεται στην βέρκαν του βοσκού», αλλά ο κ. Κουκουμάς το ανέβασε σε άλλο επίπεδο,

αντικαθιστώντας την τσούραν με την ιστορική μνήμη!

Τελικά, «απέναντι» βρέθηκαν... το ΑΚΕΛ και ο ΔΗΣΥ, όσο και αν η γενική αίσθηση που επικρατεί είναι πως τα δυο κόμματα έχουν περίπου ταυτοσημες θέσεις στο Κυπριακό. Αλλά είπαμε, πάμε σε εκλογές και πρέπει να εμφανίζονται όσο πιο «απέναντι» γίνεται.

Αυτή η επίπλαστη αντιπαράθεση μου θύμισε μια παλαιότερη κωμική σειρά της κρατικής τηλεόρασης, με τίτλο «Οι Απέναντι», με ήρωες τους ιδιοκτήτες δύο γειτονικών ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, ενός εστιατορίου πολυτελείας και ενός σουβλατζίδικου. Στο κομματικό σκηνικό δεν έχουμε, βεβαίως, σεφ και σουβλιτζήδες, αλλά το αποτέλεσμα είναι εξίσου... κωμικό!

ΜΠΟΞΕΡ

Το «μακρύ χέρι του νόμου»... κάνει αιταξίες

Μα τι γίνεται, κύριε Αρναούτση, με τους αστυνομικούς μας; Δεν πρόλαβε να κοπάσει ο σάλος με την περίφημη ερωτική συνεύρεση σε περιπολικό της Αστυνομίας μεταξύ αστυνομικού και αστυνομίκινας και είχαμε καταγγελία εις βάρος αστυνομικού για σεξουαλική παρενόχληση και άσεμνη επίθεση εναντίον γυναίκας συναδέλφου του. Ο αστυνομικός συνελήφθη, ετέθη υπό κράτηση για δύο μέρες και ετέθη και σε διαθεσιμότητα.

Ε, μα γι' αυτό περνούν χειροπέδες σε αιτακούντες αστυφύλακες. Για να μάθουν να μην... απλώνουν τα ξερά τους σε συναδέλφισσές τους. Το «μακρύ χέρι του νόμου» φαίνεται ότι προχωρεί ανεξέλεγκτο σε σημεία που δεν πρέπει.

Αλλά, εκτός από σεξουαλικές παρενοχλήσεις, κάποια μέλη του αστυνομικού σώματος απλώνουν το «μακρύ χέρι» και για να βαράνε γυναίκες. Τον περασμένο Ιούλιο συνελήφθη και ετέθη σε διαθεσιμότητα αστυνομικός για παρενοχλητική παρακολούθηση, απειλές και άσκηση βίας κατά της πρώην συντρόφου του.

Είναι, όμως, και κάποιες γυναίκες αστυνομικοί, που δεν φαίνεται να επιδεικνύουν την πρέπουσα συμπεριφορά προς το κοινό. Όπως στην περίπτωση πολίτη, ο οποίος τηλεφώνησε στο 112 για να αναφέρει πυρκαγιά που εντόπισε τον

Δεκαπενταύγουστο λίγο έξω από το δάσος Πάφου, για να πάρει την απάντηση από την κυρία που ήταν στην άλλη γραμμή «εν τζι είμαι εγώ πον' να την σβήσω»! Χωρίς να ενδιαφερθεί να ρωτήσει ούτε πού ακριβώς ήταν η φωτιά, ούτε να ζητήσει άλλη πληροφορία.

Ανάμειξη αστυνομικών είχαμε, βεβαίως, και σε πολύ σοβαρότερες υποθέσεις. Τον Φεβρουάριο μέλος της Αστυνομίας τέθηκε σε διαθεσιμότητα επειδή φέρεται να είχε επικοινωνία με δολοφονηθέντα, που ήταν γνωστός ως «Δημητρίου».

Τον περασμένο Ιανουάριο είχαν τεθεί σε διαθεσιμότητα έξι αστυνομικοί, τέσσερεις για την απόδραση Ρουμάνου από το Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας, ένας για υπόθεση διαφθοράς και ένας μετά από καταγγελία γυναίκας για επίθεση.

Αυτά μόνο τον φεινό χρόνο.

Παλαιότερα, σε διαθεσιμότητα τέθηκαν αστυνομικοί για διάφορα σοβαρά αδικήματα, όπως εμπορία προσώπων, ξέπλυμα βρόμικου χρήματος, συνεργασία με τον υπόκοσμο και τα λοιπά.

Εντάξει, είναι αναμενόμενο σε ένα σώμα με κάπου 5.500 μέλη να υπάρχουν και σάπια μήλα. Το θέμα είναι ότι κάποιοι επίορκοι αστυνομικοί, όσο λίγοι και να είναι, επιφέρουν σοβαρή φθορά στη γενικότερη εικόνα της Αστυνομίας και υπονομεύουν το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών.

Ελπίζουμε, αφαιρώντας τις διαθεσιμότητες, τα υπόλοιπα όργανα της τάξεως να είναι... διαθέσιμα για την αποτελεσματική πάταξη της εγκληματικότητας, που βρίσκεται εκτός ελέγχου!

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

Η ομάδα που ένωσε την Πάφο!

Είναι πραγματικά απίστευτο αυτό που συμβαίνει με την ποδοσφαιρική ομάδα της Πάφου. Η μέχρι στιγμής ευρωπαϊκή της πορεία είναι εκπληκτική. Κατάφερε να βγάλει εκτός Τσάμπιονς Λιγκ μεγάλα ονόματα του ποδοσφαίρου, όπως η Μακάμπι Τελ Αβίβ και η Ντιναμό Κιέβου, ενώ ο τελευταίος της άθλος ήταν η εκκωφαντική νίκη της, εκτός έδρας, επί του περίφημου Ερυθρού Αστέρα Βελιγραδίου, ο οποίος είχε να ηττηθεί στο γήπεδό του, σε ευρωπαϊκή διοργάνωση, εδώ και εννιά χρόνια! Και το έκανε η «μικρή Σταχτοπούτα», Πάφος. Απομένει ο επαναληπτικός στο στάδιο «Αλφα Μέγα» της Λεμεσού, την ερχόμενη Τρίτη, και αν η παφίτικη ομάδα καταφέρει να προκριθεί στην επόμενη φάση, τη League Phase, της κορυφαίας ευρωπαϊκής διασυλλογικής διοργάνωσης, τότε θα μιλάμε για ένα πρωτοφανές ποδοσφαιρικό θαύμα.

Η θριαμβευτική πορεία της Πάφου τα τελευταία δύο χρόνια (κύπελλο, πρωτάθλημα και ευρωπαϊκές επιτυχίες) οδήγησε και σε κάτι άλλο αξιοσημείωτο. Ένωσε τους Παφίτες! Ξαφνικά όλη η Πάφος βρέθηκε να κυριαρχείται από έναν πρωτόγνωρο ενθουσιασμό, να επικρατεί παντού μια ατμόσφαιρα χαράς και αγαλλίασης, ένα αίσθημα παφίτικης υπερηφάνειας να δια-

χέεται στην πόλη, να μαζεύονται κατά χιλιάδες, οικογενειακώς, στο γήπεδο για να γιορτάσουν τις επιτυχίες της ομάδας τους, όταν τα προηγούμενα χρόνια μόλις μερικές εκατοντάδες την ακολουθούσαν.

Στον επαναληπτικό με την Ντιναμό Κιέβου, μετακινήθηκαν προς τη Λεμεσό επτά χιλιάδες Παφίτες! Στον μεθαιριανό επαναληπτικό με τον Ερυθρό Αστέρα, ίσως οδεύσουν προς τη Λεμεσό ακόμη περισσότεροι.

Όμως, όλη αυτή η επιτυχημένη πορεία δεν ήρθε τυχαία. Οι Ρώσοι ιδιοκτήτες έθεσαν το σωστό πλαίσιο. Δεν είναι μόνον ο υψηλός προϋπολογισμός της ομάδας. Είναι η συνετή διαχείριση, η δημιουργία της κατάλληλης βάσης για πρωταθλητισμό, οι υποδομές, οι μελετημένες μετεγγραφές, το θε-

τικό κλίμα, αλλά πάνω απ' όλα η επιλογή του σωστού προπονητή. Ο Ισπανός Χουάν Κάρλος Καρσέδο βρίσκεται στο τιμόνι της Πάφου τα τελευταία δύο χρόνια. Οι ιδιοκτήτες του έδειξαν εμπιστοσύνη και δεν ακολούθησαν την... παραδοσιακή κυπριακή τακτική, να διώχνεις τον προπονητή μετά την πρώτη ήττα.

Και είναι ένας προπονητής σεμνός, ταπεινός, που μιλά μόνο στο γήπεδο. Που δεν θριαμβολογεί για τις επιτυχίες του, αλλά παραμένει προσγειωμένος. Μελετά προσεκτικά τον κάθε αντίπαλο και εφαρμόζει την ανάλογη στρατηγική. Χωρίς να φοβάται το «βαρύ» όνομα της άλλης ομάδας.

Θα έλεγα ότι ο Καρσέδο αποτελεί το καλύτερο παράδειγμα προς μίμηση από τους... πολίτικούς μας!

ΜΠΟΞΕΡ

Σώστε τις παπουτισοσυζιές μας!

Απευθύνομαι σήμερα στους απανταχού της Κύπρου λάτρεις του παπουτισοδόκου και τους δίνω την ακόλουθη συμβουλή: Φάτε όσα περισσότερα παπουτισοδόκα μπορείτε (έστω και με τις γνωστές πεπτικές συνέπειες), διότι του χρόνου ίσως να μη βρίσκετε το καλοκαιρινό αυτό φρούτο ούτε για δείγμα!

Το κυπριακό παπουτισοδόκο αντιμετωπίζει πραγματική υπαρκτή απειλή. Οι παπουτισοσυζιές μας καταστρέφονται με ταχύτατους ρυθμούς από ένα έντομο που είναι γνωστό ως ψευδόκοκκος του φραγκόδοκου και κατ'άγεται από το Μεξικό. Είχε εμφανιστεί για πρώτη φορά στο νησί μας το 2016, στην επαρχία Αμμοχώστου, και από τότε εξαπλώθηκε σχεδόν σε όλες τις ελεύθερες περιοχές. Μέσα σε μόλις 2-3 χρόνια από την προσβολή τους, οι παπουτισοσυζιές ξηραίνονται ολοκληρωτικά.

Καλούμε το αρμόδιο Υπουργείο Γεωργίας να βρει επειγόντως τους τρόπους να λύσει το... ακανθώδες (κυριολεκτικά) αυτό πρόβλημα και να σώσει τις παπουτισοσυζιές μας.

Οι περισσότεροι δεν έχουν υπ' όψιν τους τις πολλαπλές ιδιότητες του παπουτισοδόκου. Το γνωρίζουν μόνον ως φρούτο. Αλλά, με την ανάλογη επεξεργασία, από τα παπουτισοδόκα μπορούν να παραχθούν ζιβανία, λάδι, ξίδι, κρασί, χυμός, τροφή για ζώα, μέχρι και βιοκαύσιμα! Αυτό το

τελευταίο προϊόν δεν έχει ακόμη αξιοποιηθεί στην Κύπρο, αλλά στο Μεξικό εφαρμόζεται ήδη ένα πιλοτικό πρόγραμμα που παρέχει βιοαέριο από παπουτισοδόκα. Τα παπουτισοδόκα πολλαπλασιάζονται και αναμειγνύονται με κοπριά, και στη συνέχεια αφήνονται να αποσυντεθούν, παράγοντας μεθάνιο. Το φυσικό αέριο που παράγεται χρησιμοποιείται ως καύσιμο και παράγει αρκετό ηλεκτρισμό για 300 κατοικίες, στη μισή τιμή σε σχέση με το ηλεκτρικό δίκτυο.

Να σώσουμε, λοιπόν, τις υφιστάμενες παπουτισοσυζιές μας και την ίδια ώρα να προγραμματίσουμε να γεμίσουμε τα βουνά και τους κάμπους μας με φυτείες παπουτισοσυζιάς. Αντί για γιγαντιαία φωτοβολταϊκά πάρκα σε γεωργικές εκτάσεις, για παραγωγή ενέργειας,

να την παράγουμε από... παπουτισοσυζιές πάρκα!

Αστε που θα υπάρχει ακόμη ένα σπουδαίο πλεονέκτημα. Οι παπουτισοσυζιές θα παρεμποδίζουν και την εξάπλωση των πυρκαγιών!

Επανερχομαι, όμως, στο θέμα της παραγωγής ενέργειας από τα παπουτισοδόκα. Από τη μια, πρόκειται για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, που δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον. Από την άλλη, δεν χρειάζεται να κάτσουμε να περιμένουμε πότε θα βγάλουμε (αν θα βγάλουμε) φυσικό αέριο από την ΑΟΖ μας για παραγωγή ενέργειας. Θα την υποκαταστήσουμε με τα... ενεργειακά παπουτισοδόκα.

Και το σημαντικότερο; Οι Τούρκοι δεν θα βρίσκουν έρεισμα να απειλούν... τις παπουτισοσυζιές μας!

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

ART AERI “ Λευτέρης Οικονόμου

Ο Λευτέρης Οικονόμου γεννήθηκε στο Φρέναρος το 1930, τ ε λ ε ι ώ -

νει εκεί το Δημοτικό και στη συνέχεια πηγαίνει στην πόλη για να φοιτήσει στο Γυμνάσιο Αμμοχώστου, όπου διδάχθηκε τέχνη για δύο χρόνια από τον Τηλέμαχο Κάνθο. Ανήκει στη δεύτερη γενιά της νεότερης κυπριακής τέχνης. Μαθητής ακόμα βοηθούσε τους γονείς και τα αδέρφια του στα περβόλια, έζησε από κοντά τον μόχθο του αγρότη. Από παιδί έφτιαχνε διάφορες κατασκευές από πηλό και πέτρες. Το 1948 μεταβαίνει στο Λονδίνο, όπου σπουδάζει στο St. Martin's School of Art (1949-1950) και στο Sir John Cass College (1950-1954). Εκπαιδεύεται στο Goldsmith's College School of Art του Πανεπιστημίου του Λονδίνου με πολύ γνωστούς καθηγητές. Μαθήτευσε κοντά στον γλύπτη E. B. Cornall και στον ζωγράφο και χαράκτη Paul Drury. Με την επιστροφή του στην Κύπρο διορίζεται ως καθηγητής Τέχνης και Τεχνικού Σχεδίου στη Μέση Εκπαίδευση και υπηρετεί την παιδεία του τόπου μέχρι την αφυπηρέτησή του το 1990. Διετέλεσε για τρία χρόνια καθηγητής στο Κολέγιο Μόρφου, την τότε Παιδαγωγική Ακαδημία Κύπρου, και ένα χρόνο διοργανωτής και επιθεωρητής στη Μέση Εκπαίδευση. Δίδαξε το μάθημα της Τέχνης σε Σχολές Μέσης Εκπαίδευσης για 37 χρόνια. Το 1964, μαζί με άλλους καλλιτέχνες, ίδρυσαν το Επιμελητήριο Καλών Τεχνών Κύπρου (Ε.ΚΑ.ΤΕ.), του οποίου υπήρξε και πρόεδρος για μια πενταετία. Για μισό αιώνα και πλέον ο «Δάσκαλος», όπως πολλοί συνήθιζαν να τον αποκαλούν, δημιουργούσε αδιάλειπτα το προσωπικό του έργο. Έμεινε πιστός στην εικονική ζωγραφική,

την οποία απέδιδε με έναν δικό του πολυχρωματικό ιμπρεσιονισμό, προσαρμοσμένο στο τοπίο και τη ζωή της Κύπρου. Το έργο του παρουσιάστηκε σε πολλές ατομικές εκθέσεις στην Κύπρο, Ελλάδα και Αγγλία. Σε μια από τις εκθέσεις του στο Λονδίνο η τέως Βασιλομήτωρ Ελισάβετ επέδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα έργα του. Το 1974 έλαβε μέρος στο διεθνές σαλόνι του Biarritz της Γαλλίας και το 1976 στη διεθνή έκθεση χαρακτικής “Intergraphia 76” στο Βερολίνο και στην μπιενάλε του Καΐρου. Τιμήθηκε με σημαντικές διακρίσεις τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Το 1999 τιμήθηκε από τον ΟΠΕΚ, απέσπασε το Βραβείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς «Γιάννος Κρανιδιώτης», και το 2000 από το ΑΚΕΛ με το Βραβείο Πολιτιστικής Προσφοράς «Τεύκρου Ανθία-Θοδόση Πιερδίδη». Τιμήθηκε, επίσης, με το Ετήσιο Κρατικό Χορήγημα, που παραχωρείται σε σημαντικούς εργάτες της Τέχνης και των Γραμμάτων. Ο Λευτέρης Οικονόμου απεβίωσε την 1η Νοεμβρίου 2007, σε ηλικία 77 ετών, από ανακοπή καρδιάς. Άφησε πίσω του ένα ανεκτίμητο έργο, το οποίο περιλαμβάνει σχέδια, ζωγραφικούς πίνακες, γλυπτά και τοιχογραφίες και αντλεί τα θέματά του από τη γενέτειρά του και τους ανθρώπους του τόπου του. Θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους και σπουδαιότερους Κύπριους ζωγράφους. Η ακόλουθη δήλωσή του συνοψίζει τις ευρύτερες του αναζητήσεις και φιλοσοφία: «Δεν δέχομαι ότι η ζωγραφική πρέπει να είναι παγκόσμια. Η τέχνη πρέπει να έχει στοιχεία καθαρώς εθνικά, όχι εθνικιστικά. Πιστεύω πως η ζωγραφική μου είναι ανθρωπιστική, ρεαλιστική, παραδοσιακή. Διαπνέεται από αισιοδοξία και χαρά».

Για περισσότερες πληροφορίες αποιαθείτε στο www.artaeri.com. Μακαρίον 71, Α/σία.

ΕΠΙΤΑΧΥΝΤΕΣ:

Ο δρόμος προς την επιτυχία των startups

Πρόκειται για εντατικά προγράμματα που επιταχύνουν την ανάπτυξη μιας επιχείρησης, προσφέροντας καθοδήγηση

ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΣ
BANEZH*ΕΛΕΝΑ
ΠΟΥΡΗ**

Η έναρξη μιας επιχείρησης είναι συναρπαστική - μέχρι να εμφανιστούν οι πραγματικές προκλήσεις.

Πολλοί ιδρυτές συνειδητοποιούν γρήγορα ότι μια εξαιρετική ιδέα δεν αρκεί. Το δύσκολο κομμάτι είναι να μετατραπεί αυτή η ιδέα σε βιώσιμη επιχείρηση. Πώς μπορείτε να εντοπίσετε τις πιο υποσχόμενες startups όταν λαμβάνετε εκατοντάδες pitches; Πώς αξιολογείτε αν το επιχειρηματικό μοντέλο μιας startup είναι βιώσιμο; Πώς υποστηρίζετε τις εταιρείες του χαρτοφυλακίου σας να επεκταθούν πέρα από την αρχική τους πελατειακή βάση;

Αυτές οι προκλήσεις οδηγούν πολλές startups σε αποτυχία. Ωστόσο, για όσους λάβουν τη σωστή υποστήριξη από νωρίς, οι πιθανότητες επιτυχίας αυξάνονται. Οι επιταχυντές startups διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο. Πρόκειται για εντατικά προγράμματα που επιταχύνουν την ανάπτυξη μιας επιχείρησης, προσφέροντας καθοδήγηση, πρόσβαση σε επενδυτές και επιχειρηματικούς πόρους. Σε αντίθεση με τα incubators, που βοηθούν κυρίως στη διαμόρφωση μιας ιδέας, οι επιταχυντές εστιάζουν στην υλοποίηση, την κλιμάκωση και την ετοιμότητα για επένδυση.

Μεγάλες εταιρείες πέρασαν από προγράμματα επιτάχυνσης πριν εδραιωθούν διεθνώς. Το μοντέλο αυτό δεν αφορά μόνο τη Silicon Valley - οι επιταχυντές startups διαμορφώνουν επιχειρηματικά οικοσυστήματα ανά τον κόσμο. Για μια startup που θέλει ν' αποκτήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, να εξασφαλίσει κεφάλαια και ν' αναπτυχθεί, η συμμετοχή σε έναν επιταχυντή μπορεί να είναι καθοριστικός παράγοντας επιτυχίας.

Πολλοί ιδρυτές υποτιμούν τις προκλήσεις της επιχειρηματικότητας. Ένα εξαιρετικό προϊόν ή υπηρεσία δεν αρκεί, καθώς η σωστή εκτέλεση κάνει τη διαφορά. Η εξεύρεση χρηματοδότησης γίνεται δύσκολη, καθώς οι επενδυτές λαμβάνουν αμέτρητες προτάσεις και οι περισσότερες startups δυσκο-

λεύονται να ξεχωρίσουν. Η έλλειψη επιχειρηματικής εμπειρίας είναι ακόμα ένας λόγος αποτυχίας, καθώς πολλοί ιδρυτές δεν διαθέτουν γνώσεις οικονομικών, marketing και στρατηγικής. Ακόμα και όταν μια startup γνωρίζει αρχική επιτυχία, η ανάπτυξη και η κλιμάκωση απαιτούν διαφορετικές δεξιότητες και πολλές επιχειρήσεις αδυνατούν να προχωρήσουν χωρίς την κατάλληλη καθοδήγηση. Συχνό πρόβλημα είναι και η έλλειψη επενδυτικής ετοιμότητας. Ακόμα και οι πιο υποσχόμενες startups συχνά απορρίπτονται από επενδυτές επειδή δεν παρουσιάζουν σωστά την επιχειρηματική τους πρόταση.

Οι επιταχυντές έχουν σχεδιαστεί για να αντιμετωπίσουν ακριβώς αυτά τα προβλήματα. Οι startups που συμμετέχουν σε προγράμματα επιτάχυνσης συγκεντρώνουν κατά μέσο όρο 1,8 εκατομμύρια δολάρια περισσότερα από εκείνες που δεν συμμετέχουν και έχουν 23% υψηλότερο ποσοστό επιβίωσης, χάρη στην καθοδήγηση και τη στρατηγική υποστήριξη που λαμβάνουν. Οι επενδυτές τεί-

νουν να προτιμούν startups που έχουν περάσει από επιταχυντές, καθώς είναι πιο προετοιμασμένες και αποτελούν λιγότερο ριψοκίνδυνες επενδύσεις.

Το μοντέλο των επιταχυντών εξελίσσεται. Πλέον αναδύεται μια

καθοδηγούμενη επιταχυντές επιλέγουν τις πιο υποσχόμενες startups, αυξάνοντας σημαντικά την πιθανότητα επενδυτικής επιτυχίας. Οι επιταχυντές έχουν μετατραπεί σε ένα αναγκαίο σκαλοπάτι για τις startups που επιδιώκουν ταχεία

επιταχύνοντας τη διαδικασία αξιολόγησης και διασύνδεσης startups με τους κατάλληλους επενδυτές, ενώ τα υβριδικά προγράμματα επιτρέπουν σε startups απ' όλο τον κόσμο να συμμετέχουν.

Δεν χρειάζονται όλες οι startups επιταχυντή, αλλά για όσες επιδιώκουν ταχεία ανάπτυξη, χρηματοδότηση και καθοδήγηση υψηλού επιπέδου, η συμμετοχή τους μπορεί να είναι το κλειδί της επιτυχίας. Σύμφωνα με την τελευταία έκδοση του KPMG Venture Pulse, η επενδυτική τάση έχει αλλάξει, με το ενδιαφέρον των VC να μετατοπίζεται προς πιο ώριμα στάδια ανάπτυξης, αφήνοντας τις early-stage startups να ανταγωνίζονται για χρηματοδότηση.

Το επιχειρηματικό περιβάλλον είναι πιο ανταγωνιστικό από ποτέ. Η ερώτηση είναι: Θα είστε ένας από αυτούς που ξεχωρίζουν;

**Διοικητικός Σύμβουλος, Επικεφαλής Enterprise and Startups και KPMG Startup Innovation Lab (SIL), KPMG*

Κόπρου

***Team Member, Deal Advisory, KPMG Startup Innovation Lab (SIL), KPMG Κόπρου*

Για μια startup που θέλει ν' αποκτήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, να εξασφαλίσει κεφάλαια και ν' αναπτυχθεί, η συμμετοχή σε έναν επιταχυντή μπορεί να είναι καθοριστικός παράγοντας επιτυχίας

νέα γενιά επιταχυντών: οι επενδυτικά καθοδηγούμενοι επιταχυντές (investor-led accelerators). Αυτά τα προγράμματα συνδέουν άμεσα τις startups με επενδυτές που αναζητούν ευκαιρίες, διασφαλίζοντας ότι είναι καλά καθοδηγημένες και οικονομικά προετοιμασμένες για ανάπτυξη.

Σε αντίθεση με τους παραδοσιακούς επιταχυντές, οι επενδυτικά

ανάπτυξη και χρηματοδότηση και γίνονται ολοένα και πιο εξειδικευμένοι, εστιάζοντας σε κλάδους όπως το fintech, το healthtech, η ενέργεια και το adtech, προσφέροντας στοχευμένη καθοδήγηση και επενδυτικές ευκαιρίες. Παράλληλα, μεγάλες εταιρείες συνεργάζονται με επιταχυντές για να αποκτήσουν πρόσβαση σε καινοτόμες τεχνολογίες. Η TN παίζει σημαντικό ρόλο,

ΤΑΣΟΣ
ΓΙΑΣΕΜΙΔΗΣ

Εχουν δημοσιευθεί τα προσχέδια των προτεινόμενων νομοσχεδίων που αφορούν τη λεγόμενη φορολογική μεταρρύθμιση. Οι αντιδράσεις ποικίλλουν και η περίοδος για τη δημόσια διαβούλευση έχει επεκταθεί.

Και' αρχάς είναι σημαντικό να τεθούν οι παράμετροι που πρέπει να διέπουν ένα φορολογικό σύστημα. Σίγουρα δεν αποτελεί αποκλειστικά ένα μέσο εισπραχής εσόδων, αλλά λειτουργεί ως βασικό εργαλείο για την τόνωση της επιχειρηματικότητας, την προσέλκυση επενδύσεων και ως μηχανισμός μέσω του οποίου τα θετικά αποτελέσματα της δημοσιονομικής πολιτικής «μεταφέρονται» στους πολίτες. Παράλληλα, χρησιμεύει στην προώθηση κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων, στη στήριξη των ευάλωτων ομάδων και στην υλοποίηση της πράσινης μετάβασης.

Από την άλλη είναι σημαντικό να διατηρείται η δημοσιονομική σταθερότητα, τα έσοδα του κράτους και να διασφαλίζεται η απλή εφαρμογή του (υπήρξαν βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση τα τελευταία χρόνια με την εφαρμογή του Tax For All), διασφαλίζοντας ότι η μεταχείριση όλων των φορολογουμένων είναι ίση αντιμετωπίζοντας οποιαδήποτε φαινόμενα φοροδιαφυγής. Όταν υπάρχουν τέτοιες μεταρρυθμίσεις, θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη όχι μόνο το παρόν όπου παρουσιάζονται σημαντικοί θετικοί ρυθμοί ανάπτυξης αλλά και το ενδεχόμενο να υπάρξει κάποια επιβράδυνση της οικονομίας.

Τα παραδείγματα των προηγούμενων χρόνων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, οι μειώσεις των συντελεστών θα φέρουν μείωση των κρατικών εσόδων που καλύπτεται εν μέρει από κάποιες αυξήσεις όπως του εταιρικού φόρου, ενώ στην παρουσίαση που έγινε, αναφέρεται ότι, λόγω της μείωσης των φόρων, θα υπάρχει περισσότερη ρευστότητα στην αγορά και θα υπάρχει ένας θετικός πολλαπλασιαστής εσόδων.

Θεωρητικά μπορεί να κρίνεται βάσιμο αλλά έχει πολλά αν. Όταν αυτά τα αν δεν γίνουν πραγματικότητα, τότε δύο λύσεις υπάρχουν, άμεση μείωση των κρατικών δαπανών ή αύξηση των φορολογικών συντελεστών (στην παρουσίαση που έγινε υπάρχουν αναφορές για ειδικό τέλος σε εταιρείες και φόρο ακίνητης ιδιοκτησίας). Ως αντιστάθμισμα θεωρείται η διεύρυνση της φορολογικής βάσης.

Ανταγωνιστικό φορολογικό σύστημα

Η Κύπρος, ως οικονομία με έντονο εξωγενή χαρακτήρα και με έμφαση στις υπηρεσίες, χρειάζε-

ται ένα ανταγωνιστικό φορολογικό σύστημα που να ενθαρρύνει τις επενδύσεις. Παράλληλα, όμως, απαιτείται η προσαρμογή του στις τρέχουσες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες: η τεχνολογική πρόοδος, η κλιματική αλλαγή και οι νέες μορφές εργασίας δημιουργούν μια πραγματικότητα πολύ διαφορετική από αυτήν που επικρατούσε πριν από δύο δεκαετίες, όταν τέθηκαν τα βασικά θεμέλια του σημερινού φορολογικού πλαισίου.

Η ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης δεν είναι μόνο θέμα αυστηρών ελέγχων. Απαιτείται μια συνολική αλλαγή νοοτροπίας, ώστε οι πολίτες ν' αντιλαμβάνονται ότι οι φόροι αποτελούν την κύρια πηγή εσόδων του κράτους και επιστρέφουν με τη μορφή υποδομών, ποιοτικών υπηρεσιών Υγείας και Εκπαίδευσης, αλλά και στήριξης σε κοινωνικές ανάγκες.

Ένα δίκαιο φορολογικό σύστημα πρέπει να εξασφαλίζει ότι ο κάθε φορολογούμενος καταβάλλει όσα πραγματικά του αναλογούν, χωρίς να αφήνονται περιθώρια φοροδιαφυγής. Η σαφής νομοθετική διατύπωση για το τι θεωρείται φορολογητέο εισόδημα είναι κρίσιμη, ώστε να περιοριστούν οι «γκρίζες ζώνες» που επιτρέπουν διαφορετικές ερμηνείες.

Γίνεται επίσης αναφορά ότι ο Έφορος δικαιούται να αναπροσαρμόζει τους μισθούς ατόμων που είναι μέτοχοι εταιρειών. Αυτό επιτίπτει στα αντικαταχρηστικά μέτρα για «εταιρείες κλειστής δομής» (close-structured companies), όπως περιγράφεται στην παρουσίαση

[Δυνατότητα άρσης του εταιρικού πέπλου και φορολόγηση μετόχου ως φυσικού προσώπου που ασκεί επιχείρηση και Δυνατότητα προσαρμογής μισθών σε τιμές ελεύθερης αγοράς (market rate)].

Μεμονωμένα γίνονται σχόλια ότι αυτό αποτελεί παρέμβαση στο επιχειρείν και τις επενδύσεις (παρόλο που το μέτρο ήταν αναμενόμενο σύμφωνα με την παρουσίαση). Όμως, ας δούμε ένα παράδειγμα. Μέτοχος εταιρείας, που είναι και

την ανάπτυξη. Οι επιχειρήσεις και οι επενδυτές αξιολογούν όχι μόνο το ύψος της φορολογίας αλλά και τη σταθερότητα των κανόνων. Οι συνεχείς αλλαγές προκαλούν ανασφάλεια και αποθαρρύνουν μακροπρόθεσμες επενδύσεις.

Ένα πλαίσιο που διευρύνει τη φορολογική βάση, αντί να αυξάνει απλώς τους συντελεστές, είναι πιο δίκαιο και αποτελεσματικό. Παράλληλα, η απλότητα στην εφαρμογή, η διαφάνεια στις διαδικασίες και

τμήματα που χρήζουν βελτίωσης και άλλα που ενδεχομένως να πρέπει ν' αφαιρεθούν, όπως η φορολόγηση της πώλησης / αποπληρωμής μεριδίων των επενδυτικών ταμείων. Τοποθετήσεις που εκμηδενίζουν ή δαιμονοποιούν τα πάντα, ή προ-ορίζονται στο να περάσουμε τις μειώσεις των συντελεστών τώρα και βλέπουμε μετά τα υπόλοιπα, θεωρώ ότι θα πρέπει να επανεξεταστούν.

Ακόμη ένα παράδειγμα είναι η δυνατότητα του Εφόρου μετά από δικαστικό διάταγμα να κλείνει επιχειρήσεις που δε συμμορφώνονται με τις φορολογικές τους υποχρεώσεις (στην Ελλάδα δεν απαιτείται διάταγμα). Αν κάποιος είναι σωστός με τις υποχρεώσεις του δεν έχει κάτι ν' ανησυχεί, αλλά ακόμη και να μην υπάρχει εμπιστοσύνη στον εκάστοτε Έφορο (ο οποίος σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να κάνει κατάχρηση των εξουσιών του, αλλά και σε τέτοια περίπτωση η Βουλή και άλλοι θεσμοί όπως ο Γενικός Ελεγκτής μπορούν να παρέμβουν), δεν θα πρέπει να αφήσουμε τα δικαστήρια να αποφασίσουν.

Η φορολογική μεταρρύθμιση στην Κύπρο το 2025 βρίσκεται σε κομβικό σημείο. Το ζητούμενο δεν είναι απλώς να διαφυλαχθούν τα έσοδα του κράτους, αλλά να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο δίκαιο, διαφανές, απλό και ανταγωνιστικό. Ένα σύστημα που να ενθαρρύνει τις επενδύσεις, να στηρίζει τις οικογένειες, να περιορίζει τις στρεβλώσεις και να συμβάλλει στη μετάβαση προς μια πιο πράσινη και κοινωνικά δίκαιη οικονομία.

Φορολογική μεταρρύθμιση: Δημοσιονομική σταθερότητα και κοινωνικές ισορροπίες

Η μεταχείριση όλων των φορολογουμένων να είναι ίση, αντιμετωπίζοντας οποιαδήποτε φαινόμενα φοροδιαφυγής

Η φορολογική μεταρρύθμιση στην Κύπρο το 2025 βρίσκεται σε κομβικό σημείο. Το ζητούμενο δεν είναι απλώς να διαφυλαχθούν τα έσοδα του κράτους, αλλά να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο δίκαιο, διαφανές, απλό και ανταγωνιστικό

διευθύνων σύμβουλος, βάζει πολύ χαμηλό μισθό και αφήνει τα κέρδη, να τα λαμβάνει ως μέροςισμα τώρα που η έκτακτη εισφορά θα είναι 5% αντί 17%. Οπότε, πέραν των φόρων, χάνονται εισφορές σε ΓεΣΥ και Κοινωνικές Ασφαλίσεις (εξαιρούνται τα μερίσματα), την ώρα που τα δικαιώματα στο ΓεΣΥ παραμένουν τα ίδια. Οπότε δίνεται η δυνατότητα στον Έφορο (με βάση συγκεκριμένα δεδομένα και στατιστικά) να μην αποδέχεται μισθούς κάτω από αυτούς που καθορίζει η αγορά.

Ένα σταθερό φορολογικό σύστημα αποτελεί προϋπόθεση για

η περιορισμένη γραφειοκρατία μειώνουν το διοικητικό κόστος τόσο για το κράτος όσο και για τους φορολογούμενους. Η ψηφιοποίηση των διαδικασιών και η ενίσχυση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης είναι απαραίτητα βήματα προς αυτήν την κατεύθυνση.

Τροποποιήσεις

Φυσικά στα νομοσχέδια υπάρχουν ζητήματα που πρέπει να επανεξεταστούν και να υπάρξουν τροποποιήσεις. Όμως θα πρέπει να υπάρξουν συγκεκριμένες εισηγήσεις επί των νομοσχεδίων ώστε να βρεθούν λύσεις. Υπάρχουν ζη-

Φωτοβολταϊκά σε αδιέξοδο λόγω καθυστέρησης στην αποθήκευση

Ο «κορεσμός» του δικτύου και οι περικοπές

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
panagiotou@sigmalive.com

Σκληρή κριτική δέχονται οι αρμόδιοι για τις περικοπές φωτοβολταϊκών, την ώρα που η πρωτοβουλία για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε όλα τα σπίτια παρουσιάστηκε ως μία από τις σημαντικότερες του τομέα της ενέργειας, με στόχο ν' ανοίξει τον δρόμο για την ενεργειακή ανεξαρτησία της Κύπρου, να μειώσει τα έξοδα ηλεκτρισμού για τα νοικοκυριά και να ενισχύσει τη στροφή στις ανανεώσιμες πηγές.

Οι συχνές διακοπές στην απορρόφηση ενέργειας από οικιακά φωτοβολταϊκά αναδεικνύουν τις αδυναμίες σε στοιχειώδη ζητήματα όπως η δυνατότητα αποθήκευσης ενέργειας. Όλα αυτά, την ώρα που τα φωτοβολταϊκά ως κύρια μορφή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην Κύπρο παρουσιάζουν σταθερή ανάπτυξη.

Σύμφωνα με στοιχεία του ΔΣΜΚ από τα μέσα της δεκαετίας του 2010, η παραγωγή από ΑΠΕ άρχισε να αυξάνεται σταθερά. Το 2014 η συμμετοχή των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή αντιστοιχούσε σε 7%. Τα φωτοβολταϊκά μόνο το 2023 κατέγραψαν αύξηση 48% σε σχέση με το 2022, ενώ οι υπόλοιπες τεχνολογίες παρέμειναν σταθερές. Την ίδια χρονιά, η μέγιστη διείσδυση ΑΠΕ στο σύστημα ηλεκτροπαραγωγής άγγιξε το 63%. Συνολικά, η συμμετοχή τους στην τελική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας ήταν 21,5, έναντι 17,2% το 2022.

Σήμερα, η ισχύς των φωτοβολταϊκών υπολογίζεται ότι έχει ξεπεράσει τα ποσοστά αυτά, ωστόσο, το ζήτημα των περικοπών δυσκολεύει την περαιτέρω αύξηση της χρήσης τους.

Το κόστος

Το εκτιμώμενο κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά στην Κύπρο υπολογίζεται γύρω στα 6 σεντ ανά κιλοβατώρα, ανάλογα με το μέγεθος του έργου, την τεχνολογία που χρησιμοποιείται και τους όρους χρηματοδότησης. Ωστόσο, αυτός ο υπολογισμός δεν αποτυπώνει τις πραγματικές συνθήκες του 2025.

Λόγω των σημαντικών περικοπών στην απορρόφηση ενέργειας, που ξεπερνούν το 45%, το πραγματικό κόστος ανεβαίνει περίπου στα 12 σεντ ανά κιλοβατώρα, καθώς μειώνεται η απόδοση των κεφαλαίων που έχουν επενδυθεί. Επιπλέον, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας χαρακτηρίζονται από χαμηλή ευελιξία και απαιτούν παράλληλες επενδύσεις σε αποθήκευση και υπηρεσίες εξισορρόπησης, οι οποίες αυξάνουν το συνολικό κόστος κατά 1-2 σεντ ανά κιλοβατώρα.

Μύθος ή πραγματικότητα;

Οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας δεν μπορούν ακόμη να καλύψουν το 100% των ενεργειακών αναγκών. Ο ΔΣΜΚ εξηγεί ότι χρειάζονται αποθήκευση και διατήρηση κά-

Αύξηση ΑΠΕ, αλλά με εμπόδια

ποιων συμβατικών μονάδων για λόγους σταθερότητας. Παράλληλα, η τεχνολογική εξέλιξη δημιουργεί ελπίδες ότι στο μέλλον θα μπορεί να καλύπτεται μεγαλύτερο ποσοστό της ζήτησης αποκλειστικά από πράσινη ενέργεια, με τη βοήθεια συστημάτων αποθήκευσης.

Ο ΔΣΜΚ θεωρεί ότι μπορεί να υλοποιηθεί η εγκατάσταση φωτο-

βολταϊκών σε όλη την Κύπρο, αρκεί να δοθεί χρόνος για ανάπτυξη των κατάλληλων υποδομών, συστήματα αποθήκευσης και αναβαθμίσεις του δικτύου. Για τα μικρά οικιακά συστήματα, τονίζει, δεν απαιτούνται μεγάλες παρεμβάσεις, άρα τα έξοδα και οι χρόνοι υλοποίησης παραμένουν περιορισμένα.

Το Υπουργείο Ενέργειας, ωστόσο, κρατά πιο επιφυλακτική στάση. Υπογραμμίζει ότι δεν είναι ρεαλιστικό να εγκατασταθούν φωτοβολταϊκά σε κάθε κτήριο, κυρίως λόγω έλλειψης χώρου ή πολεοδομικών περιορισμών. Παράλληλα, προτείνει εναλλακτικές λύσεις όπως «εικονικά» συστήματα και ενεργειακές κοινότητες.

Έργα με άδεια αλλά χωρίς προοπτική υλοποίησης

Όσον αφορά τα έργα ΑΠΕ, σύμφωνα με τη ΡΑΕΚ βρίσκονται υπό

αξιολόγηση 177 αιτήσεις για φωτοβολταϊκά πάρκα. Επιπρόσθετα, εκατοντάδες έργα διαθέτουν ήδη άδειες, όμως παραμένουν σε εκκρεμότητα λόγω της ανάγκης εξασφάλισης περαιτέρω εγκρίσεων. Πολλά από αυτά τα έργα κινδυνεύουν να μην προχωρήσουν ποτέ εξαιτίας περιορισμών στο δίκτυο, χρηματοδοτικών δυσκολιών και ζητημάτων βιωσιμότητας.

Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα προβλέπει συμμετοχή των ΑΠΕ στο 33% της τελικής κατανάλωσης μέχρι το 2030, ωστόσο η πρόοδος εξαρτάται από την αποθήκευση, τη ζήτηση και την ενίσχυση των δικτύων.

«Μέχρι το 2026 αποθήκευση ενέργειας»

Τις προηγούμενες μέρες ξέσπασε νέο πολιτικό μέτωπο με αφορμή την αποθήκευση ενέργειας. Αφορμή ήταν η έντονη κριτική του

ρwc

Καλό Καλοκαίρι!

Ευχόμαστε σε όλους όμορφες και ξέγνοιαστες στιγμές.

προέδρου της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας και βουλευτή του ΔΗΣΥ, Κυριάκου Χατζηγιάννη, προς την Κυβέρνηση και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις της Αρχής Ηλεκτρισμού, για τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζονται το ζήτημα της αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, με αφορμή τις πρόσφατες διακοπές ρεύματος.

Ο κ. Χατζηγιάννης τόνισε ότι το θέμα της αποθήκευσης είναι κομβικό για την ενεργειακή επάρκεια της χώρας, υποστηρίζοντας παράλληλα πως η Κυβέρνηση παραμένει παθητική και περιμένει, όπως ανέφερε χαρακτηριστικά, το «πράσινο φως» από τους συνδικαλιστές της ΑΗΚ για να λάβει αποφάσεις σχετικά με το ρυθμιστικό πλαίσιο.

Επιπρόσθετα, τόνισε ότι, λόγω των πιέσεων του συνδικαλιστικού κινήματος, μπλοκάρονται αιτήσεις από τον ιδιωτικό τομέα για την παραχώρηση αδειών αποθήκευσης ενέργειας.

Απαντώντας στις δηλώσεις του προέδρου της Επιτροπής, ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος, Κωνσταντίνος Λετυμπιώτης, ανέφερε ότι ήδη έχουν σημειωθεί σημαντικές πρόοδοι στον τομέα και πως έως τον Ιούνιο του 2026 αναμένεται να εγκατασταθεί σύστημα αποθήκευσης ενέργειας, ενσωματωμένο στο δίκτυο, καθώς και υποδομές αποθήκευσης στους δύο ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς της ΑΗΚ.

Παράλληλα, όπως εξήγησε, προωθείται η ανάπτυξη αυτόνομων μονάδων αποθήκευσης από ιδιώτες, η μετατροπή των φωτοβολταϊκών πάρκων σε υβριδικά συστήματα και η εφαρμογή λύσεων αποθήκευσης για νοικοκυριά και μικρές επιχειρήσεις, με στόχο την καλύτερη αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τη σταθερότητα του δικτύου.

«Μονόδρομος η αποθήκευση ενέργειας»

Ο πρόεδρος του ΣΕΑΠΕΚ, Φάνος Καραντώνης, μιλώντας στη «Σ», σκιαγραφεί τις δυσκολίες αλλά και τις ευκαιρίες που παρουσιάζει η ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών και γενικότερα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ).

Όπως τονίζει, οι δυσκολίες πηγάζουν από τον κορεσμό του υφιστάμενου ηλεκτρικού δικτύου, το οποίο, χωρίς άμεσο εκσυγχρονισμό, καθιστά το μέλλον της ενέργειας στη χώρα αβέβαιο.

Συγκεκριμένα, ανέφερε ότι το πρόβλημα με την ενέργεια στη χώρα μας δεν είναι πλέον θέμα χωρητικότητας του δικτύου, αλλά ανισορροπίας μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης. Όπως εξήγησε, οι περικοπές είναι απότοκο της διοίκησης και του τρόπου με τον οποίο καταναλώνουμε την ενέργεια. Τόνισε, επίσης, ότι παράγουμε παραπάνω απ' ό,τι χρειαζόμαστε και σε άλλες χρονικές περιόδους που δεν χρειαζόμαστε ενέργεια.

Παράλληλα, υπογραμμίζει ότι η αποθήκευση ενέργειας μέσω μπαταριών είναι «μονόδρομος» και αποτελεί βασικό παράγοντα

για την περαιτέρω ανάπτυξη των ΑΠΕ, καθώς και για τον περιορισμό του κόστους ηλεκτρισμού.

Ωστόσο, σημειώνει ότι η Πολιτεία πρέπει να δώσει τα κατάλληλα κίνητρα. Όπως είπε, αν θέλει το κράτος να συνεχίσει να προωθεί τις ιδέες της πράσινης μετάβασης και των τεχνολογιών ΑΠΕ, πρέπει να ενισχύσει την ιδιοκατανάλωση και να δώσει κίνητρα για την αποθήκευση. Την ίδια ώρα, το νοικοκυριό καλείται να φροντίσει το σύστημά

κατανάλωσης.

Σύμφωνα με ενημέρωση της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων, βασισμένη σε επίσημη ανακοίνωση του Διαχειριστή, ξεκινά η εφαρμογή της περιστασιακής μηδενικής έγχυσης για τα συστήματα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, που λειτουργούν για κάλυψη εσωτερικών αναγκών.

Η νέα αυτή ρύθμιση προκύπτει από την τροποποίηση του νόμου «Περί Προώθησης και

“

Εκπαίδευση πολιτών για σωστή διαχείριση ενέργειας

του να παράγει όσο είναι οι ανάγκες του για να μην του αποκόπτεται η παραγωγή και να ενισχύσει την ιδιοκατανάλωση. Πρότεινε μάλιστα στους πολίτες, αν είναι εφικτό, να βάζουν τις ισχυρές συσκευές τους να δουλεύουν σε ώρες με υψηλή ηλιοφάνεια.

Σε δεύτερη φάση, πρόσθεσε, το κράτος πρέπει να επιδοτήσει την εγκατάσταση μπαταριών που επιτρέπουν στους πολίτες να αποθηκεύσουν την ενέργεια που θα χρειαστούν το απόγευμα ή το βράδυ. Συνεπώς, πρόσθεσε, το νοικοκυριό θα είναι αυτάρκες και αυτή θα πρέπει να είναι η φιλοσοφία.

Τι είναι το «zero export»

Ο Διαχειριστής Συστήματος Διανομής θέτει σε ισχύ τη λειτουργία zero export για τις εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας που χρησιμοποιούνται για ιδιο-

ση θα ενεργοποιείται μόνον όταν το ηλεκτρικό δίκτυο δεν μπορεί να απορροφήσει την επιπλέον ενέργεια, όπως σε περιπτώσεις χαμηλής κατανάλωσης αλλά υψηλής παραγωγής από ΑΠΕ. Με αυτόν τον τρόπο περιορίζονται οι περικοπές, διασφαλίζεται η ισορροπία του συστήματος και αποφεύγονται σοβαρές διαταραχές στη σταθερότητα του δικτύου.

Οι καταναλωτές που θα ενταχθούν στο νέο πλαίσιο θα έχουν τη δυνατότητα ν' αξιοποιούν την ενέργειά τους για τις εσωτερικές τους ανάγκες ή για αποθήκευση, χωρίς να την εγχέουν στο δίκτυο. Επιπλέον, σε περιπτώσεις αναγκαστικών περικοπών, τα συστήματα με περιστασιακή μηδενική έγχυση θα μπαίνουν τελευταία στη σειρά.

Σημειώνεται ότι η περιστασιακή μηδενική έγχυση διαφέρει από τη μόνιμη, καθώς δεν εφαρμόζεται συνεχώς. Η μόνιμη μηδενική έγχυση ισχύει μόνο σε κορεσμένους υποσταθμούς, όπου δεν υπάρχει καμία δυνατότητα διοχέτευσης ενέργειας στο δίκτυο.

Για τη νέα ρύθμιση «zero export», που εξήγγειλε η Κυβέρνηση, ο πρόεδρος του ΣΕΑΠΕΚ εξήγησε ότι σήμερα, την ώρα που δίνει εντολή και περικόπτει την παραγωγή στερεί και το δικαίωμα στον παραγωγό ακόμη και να παράγει για δικές του ανάγκες. Με το «zero export» δίνει το δικαίωμα στον παραγωγό να έχει την επιλογή, την ώρα που δεν χρειάζεται την περίσσια ενέργεια, να παραγάγει όσες είναι οι ανάγκες του νοικοκυριού.

Κλείνοντας, ο κ. Καραντώνης τόνισε ότι η λύση είναι η σωστή διαχείριση της ενέργειας και η εκ-

παίδευση των πολιτών. Πρέπει να επικεντρωθούμε στην αποθήκευση και στη διαχείριση ενέργειας.

Οι προϋποθέσεις για μείωση του κόστους

Η μείωση του κόστους ηλεκτρισμού στην Κύπρο δεν είναι μια αυτόματη διαδικασία, αλλά αποτέλεσμα μιας σειράς διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και τεχνολογικών παρεμβάσεων, που πρέπει να υλοποιηθούν τα επόμενα χρόνια.

Κομβικό στοιχείο αποτελεί η πλήρης λειτουργία μιας ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρισμού, δίνοντας στους καταναλωτές πρόσβαση στη φθηνότερη διαθέσιμη ενέργεια. Παράλληλα, η έλευση του φυσικού αερίου αναμένεται να μειώσει σημαντικά το κόστος λειτουργίας, καθώς θ' αντικαταστήσει τα ακριβότερα εισαγόμενα καύσιμα που χρησιμοποιούνται σήμερα.

Ιδιαίτερη σημασία έχει και ο εκσυγχρονισμός των ηλεκτρικών δικτύων αφού σήμερα οι τεχνικοί περιορισμοί του συστήματος δεν επιτρέπουν την πλήρη απορρόφηση της παραγόμενης πράσινης ενέργειας.

Σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσουν και τα νέα εργαλεία διαχείρισης της ζήτησης, τα οποία μπορούν να καθοδηγήσουν τους καταναλωτές να μετακινούν τη χρήση τους σε ώρες που υπάρχει υψηλή παραγωγή από ΑΠΕ, ενισχύοντας την εξοικονόμηση και την ευελιξία του συστήματος.

Τέλος, η εγκατάσταση συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας αναμένεται ν' αποτελέσει καθοριστικό βήμα, καθώς θα επιτρέψει τη μεγιστοποίηση της αξιοποίησης των ΑΠΕ.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΠΟΥΤΙΝ - ΖΕΛΕΝΣΚΙ

Η διπλωματική παγίδα και το αγκάθι των εγγυήσεων

Ο Πούτιν πλέον βρίσκεται μπροστά σ' ένα μεγάλο δίλημμα

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΗΣ

Η πιθανότητα μιας συνάντησης ανάμεσα στον Βλαντιμίρ Πούτιν και τον Βολοντίμιρ Ζελένσκι μοιάζει με διπλωματική «παγίδα», που απειλεί ν' ανατρέψει ισορροπίες και αφηγήματα τριών και πλέον ετών πολέμου. Ο Ρώσος Πρόεδρος βρίσκεται μπροστά σε ένα δίλημμα, που δύσκολα μπορεί να επιλύσει χωρίς κόστος. Από τη μια, η πίεση του Ντόναλντ Τραμπ τον ωθεί να δεχθεί μιαν απευθείας συνάντηση με τον Ουκρανό ομόλογό του. Από την άλλη, η εικόνα ενός Πούτιν να κάθεται στο ίδιο τραπέζι με εκείνον που συστηματικά παρουσιάζει ως «ανδρείκελο» της Δύσης θα ακύρωνε το βασικό αφήγημα του Κρεμλίνου, ότι η σύγκρουση δεν είναι διμερής, αλλά μέρος μιας

ευρύτερης αντιπαράθεσης με τις Ηνωμένες Πολιτείες και το ΝΑΤΟ. Σε αυτό το πλαίσιο, η συνάντηση, αν τελικά πραγματοποιηθεί, δεν θα είναι απλώς μια ακόμη προσπάθεια για κατάπαυση του πυρός. Θα είναι ένα τεστ προθέσεων, όπου ο Πούτιν θα κληθεί να δείξει αν πράγματι αναζητά συμβιβασμό ή αν συνεχίζει να κερδίζει χρόνο, βάζοντας στο τραπέζι μαξιμαλιστικές απαιτήσεις για να ναρκοθετήσει την όποια διπλωματική προσπάθεια.

Ο συμβολισμός «παγίδα» της συνάντησης Πούτιν - Ζελένσκι

Ο Πούτιν πλέον βρίσκεται μπροστά σ' ένα μεγάλο δίλημμα, αφού μια ενδεχόμενη συνάντηση θα έφερνε τον Ρώσο ηγέτη πρόσωπο με πρόσωπο με τον άνθρωπο που εδώ και τριάντισι χρόνια παρουσιάζει ως «ανδρείκελο της Δύσης» και «παράνομο ηγέτη».

Αναλυτές εξηγούν ότι η αποδοχή μιας τέτοιας συνάντησης θα ερχόταν σε ευθεία αντίθεση με το αφήγημα που ο Πούτιν έχει καλλιεργήσει για να δικαιολογήσει την εισβολή του 2022 στην Ουκρανία, σύμφωνα

με το οποίο ο πόλεμος δεν είναι μια διμερής διαμάχη, αλλά μέρος της σύγκρουσης με τη Δύση, στην οποία το Κίεβο αποτελεί απλώς πιόνι.

Ουσιαστικά, η πίεση του Τραμπ οδηγεί σε αδιέξοδο τον Πούτιν. Αν

οπάθειας αναθεώρησης της τάξης που διαμορφώθηκε μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Η εμπλοκή του με την κυβέρνηση Τραμπ δεν περιορίζεται σε εδαφικές παραχωρήσεις στην Ουκρανία, αλλά αφορά τη συνολική αρχιτεκτονική

της Rand Corporation, Σάμιουελ Τσαράπ, «μια τέτοια συνάντηση θα έδειχνε ότι είναι πραγματικά πρόθυμος να διαπραγματευτεί το τέλος του πολέμου. Δεν νομίζω πως είναι έτοιμος».

Με τις πιέσεις και εντεινόνται από την Ουάσιγκτον και τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, η Μόσχα δείχνει έτοιμη να δώσει νέα διάσταση στην άρνησή της, παρουσιάζοντας τον Ζελένσκι ως «ερασιπλήνη» που δεν αξίζει συνάντηση με τον Πούτιν. Ο πρώην Πρόεδρος Ντμίτρι Μεντβέντεφ και η εκπρόσωπος του ΥΠΕΞ Μαρία Ζαχάροβα εξαπέλυσαν νέες επιθέσεις εναντίον του Ουκρανού ηγέτη, επιχειρώντας να δικαιολογήσουν τη στάση του Κρεμλίνου.

Σύμφωνα με τους αναλυτές, ο Πούτιν πιθανότατα θα συνεχίσει τη γνωστή τακτική του, αποδυναμώνοντας την προοπτική συνάντησης χωρίς να την διαψεύδει ευθέως, όπως έχει πράξει και σε προηγούμενες εκκλήσεις για εκκευρία. Το πιθανότερο είναι να θέσει ως προϋπόθεση τους «μαξιμαλιστικούς όρους» που η Ρωσία είχε παρουσιάσει στην Κωνσταντινούπολη, απαιτώντας

“
Ο Ρώσος ηγέτης αντιμετωπίζει τον πόλεμο ως κομμάτι μιας ευρύτερης προσπάθειας αναθεώρησης της τάξης που διαμορφώθηκε μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου

αρνηθεί, κινδυνεύει να συγκρουστεί με τον Αμερικανό Πρόεδρο, ο οποίος έχει ήδη απειλήσει με νέες κυρώσεις. Από την άλλη, αν καθίσει στο ίδιο τραπέζι με τον Ζελένσκι, θα έχει πολιτικό κόστος εντός της Ρωσίας.

Η αντιπαράθεση γύρω από μια πιθανή συνάντηση Πούτιν - Ζελένσκι ξεπερνά κατά πολύ το πρόσωπο του Ουκρανού Προέδρου. Όπως σημειώνουν αναλυτές, ο Ρώσος ηγέτης αντιμετωπίζει τον πόλεμο ως κομμάτι μιας ευρύτερης προ-

ασφαλείας της Ευρώπης.

Ωστόσο, μια συνάντηση με τον Ουκρανό Πρόεδρο θα μπορούσε να εκθέσει τον Πούτιν. Μέχρι σήμερα έχει προσπαθήσει να ισορροπήσει, εμφανιζόμενος υπέρ της ειρήνης για ν' αποφύγει τις σκληρές κυρώσεις, την ίδια στιγμή που εντείνει τις επιθέσεις στην ανατολική Ουκρανία. Μια σύνοδος με τον Ζελένσκι θα μπορούσε ν' αποκαλύψει αν πράγματι έχει διάθεση για συμβιβασμό ή αν παίζει απλώς για τον χρόνο. Σύμφωνα με τον αναλυτή

αφοπλισμό της Ουκρανίας, ουδετερότητα και εγκατάλειψη κάθε φιλοδοξίας ένταξης στο ΝΑΤΟ.

Το δύσκολο μέρος των διαπραγματεύσεων

Ακόμα όμως και στην περίπτωση που διευθετηθεί τελικά αυτή η συνάντηση, αρχίζει ένα ακόμα δυσκολότερο κομμάτι για το ουκρανικό πρόβλημα. Ειδικοί εξηγούν ότι ακόμα και εάν η συνύπαρξη του Πούτιν και του Ζελένσκι στο ίδιο δωμάτιο είναι από μόνη της ένα σοβαρό επίτευγμα, η επίτευξη εκκευρίας, και πόσω μάλλον μιας μακροχρόνιας ειρήνης που θα αποτρέψει μελλοντική εισβολή, αποτελεί μια διπλωματική πρόκληση χωρίς προηγούμενο για τους εμπλεκόμενους.

Στο τραπέζι βρίσκονται κρίσιμα ερωτήματα, όπως το αν θα «παγώσουν» οι γραμμές του μετώπου σε άλλες περιοχές της Ουκρανίας, τον ρόλο που θα παίξει η Ευρώπη είτε ως διαπραγματευτικό μέρος είτε ως δύναμη εγγύησης της ασφάλειας του Κιέβου, αλλά και οι δεσμεύσεις που θα χρειαστεί να παράσχουν η ΕΕ και οι ΗΠΑ, ώστε να γίνουν αποδεκτές από τον Πούτιν.

Σε κάθε περίπτωση, μια νέα συνάντηση Πούτιν - Ζελένσκι θα σηματοδοτήσει μόνο την έναρξη της πιο σκληρής φάσης των διαπραγματεύσεων, χωρίς καμία εγγύηση επιτυχίας. Ακόμη και ο Τραμπ έχει αναγνωρίσει πως ο τερματισμός του πολέμου είναι δυσκολότερος απ' όσο φανταζόταν, παρότι προεκλογικά ισχυριζόταν ότι θα χρειαζόταν μόλις 24 ώρες για να πετύχει μια συμφωνία. Για τον Αμερικανό Πρόεδρο, μια δι-αρκής ειρηνευτική συμφωνία θ' αποτελούσε διπλωματικό θρίαμβο, που θα σφράγιζε την προεδρική του υστεροφημία.

Πάντως, οι διαπραγματεύσεις που διενεργήθηκαν το προηγούμενο διάστημα καταδεικνύουν ότι οι δύο πλευρές παραμένουν πολύ μακριά από έναν συμβιβασμό. Στην πρότασή του την περασμένη εβδομάδα, ο Πούτιν έθεσε ως όρο την παράδοση ολόκληρου του Ντονμπάς, συμπεριλαμβανομένων περιοχών του Ντονέτσκ που εξακολουθούν να ελέγχονται από τον ουκρανικό στρατό. Το Κίεβο αντί-τεινε ότι το Σύνταγμα δεν επιτρέπει εκχώρηση εδάφους.

Οι πιο καχύποπτοι Ευρωπαίοι εκτιμούν ότι οι απαιτήσεις του Πούτιν διατυπώθηκαν εσκεμμένα, ώστε ν' αναγκάσουν το Κίεβο να τις απορρίψει, μεταφέροντας έτσι την ευθύνη για πιθανή κατάρρευση των διαπραγματεύσεων στην ουκρανική πλευρά και επιτρέποντας στη Μόσχα να συνεχίσει τον πόλεμο χωρίς να δεχθεί πίεση από την Ουάσινγκτον.

Το χάσμα ανάμεσα σε Κίεβο και Μόσχα είναι τόσο μεγάλο, που υπό κανονικές συνθήκες θα έπρεπε να έχει γεφυρωθεί πριν από την οργάνωση μιας τόσο προβλεπόμενης συνάντησης κορυφής. Ο ίδιος ο Τραμπ εμφανίζεται να κινείται αντιφατικά, αφού στην Αλάσκα συ-

ντάχθηκε με τη θέση του Πούτιν ότι δεν χρειάζεται εκκευρία και εγκατέλειψε τις απειλές για νέες κυρώσεις, ενώ λίγες ημέρες αργότερα, στον Λευκό Οίκο, έδωσε στήριξη στην ιδέα μακροπρόθεσμης

ειρηνευτικής συμφωνίας, «αδειάζοντας» τις Δυτικές εγγυήσεις ασφαλείας προς το Κίεβο.

Ο Ρώσος Υπουργός Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ σημείωσε ότι η χώρα του πρέπει να έχει λόγο στον

“

Μια νέα συνάντηση Πούτιν - Ζελένσκι θα σηματοδοτήσει μόνο την έναρξη της πιο σκληρής φάσης των διαπραγματεύσεων

άμυνας της Ουκρανίας.

Σύμφωνα με το τρέχον σχέδιο, ο Αμερικανός Πρόεδρος θέλει πρώτα μια κατ' ιδίαν συνάντηση Πούτιν-Ζελένσκι και στη συνέχεια μια τριμερή σύνοδο, στην οποία θα συμμετάσχει ο ίδιος. Το Κρεμλίνο, ωστόσο, δεν έχει δεσμευθεί γι' αυτό το σχήμα. Η ασάφεια στρατηγικής είναι, κατά ορισμένους ειδικούς, το μεγαλύτερο πρόβλημα. «Η διαδικασία που ξεκίνησε ο Τραμπ είναι ανάποδη», σχολίασε στη Wall Street Journal ο Τζιμ Τάουνσεντ, πρώην ανώτατο στέλεχος του Πενταγώνου επί Ομπάμα, που σήμερα εργάζεται στο Center for a New American Security. «Ελπίζω η δύσκολη δουλειά να γίνει πριν από τη συνάντηση, ώστε οι δύο εχθροί να χρειαστεί απλώς να συμφωνήσουν σε ένα χαρτί και να μη διαπραγματεύονται επί τόπου. Ο διάβολος κρύβεται στις λεπτομέρειες».

Το αγκάθι των εγγυήσεων

Η Μόσχα έστειλε σαφές μήνυμα την Τετάρτη ότι σκοπεύει να έχει ουσιαστικό δικαίωμα βέτο σε οποιαδήποτε ενέργεια ενίσχυσης της Ουκρανίας μετά την επίτευξη

αμερικανικό ρόλο.

Οι εγγυήσεις ασφαλείας από τη Δύση θεωρούνται κρίσιμες για να πειστεί το Κίεβο να συνυπογράψει μια συμφωνία ειρήνης. Ωστόσο, ο Λαβρόφ υπενθύμισε ότι η ρωσική θέση παραμένει αυτή που είχε τεθεί στις αποτυχημένες συνομιλίες του Μαρτίου 2022, ότι δηλαδή η Μόσχα θα διαθέτει δικαίωμα βέτο στις αποφάσεις των άλλων εγγυητών της ουκρανικής ασφαλείας, κάτι που στην πράξη θα καθιστούσε τις εγγυήσεις κενό γράμμα. Προχώρησε μάλιστα ένα βήμα παραπέρα, λέγοντας ότι και η Κίνα θα πρέπει να έχει ισότιμο ρόλο.

Δημοσίευμα του Reuters αναφέρει ότι ο Πούτιν ερμείνει στις προηγούμενες απαιτήσεις του να εγκαταλείψει η Ουκρανία τις φιλοδοξίες της για ένταξη στο ΝΑΤΟ

και να λάβει μια νομικά δεσμευτική εγγύηση από την υπό την ηγεσία των ΗΠΑ στρατιωτική συμμαχία ότι δεν θα επεκταθεί περαιτέρω προς τα ανατολικά. Ζητά επίσης περιορισμούς στον ουκρανικό στρατό και μια συμφωνία ότι κανένα Δυτικό στράτευμα δεν θα αναπτυχθεί στο έδαφος της Ουκρανίας ως μέρος μιας ειρηνευτικής δύναμης.

Η ιδέα αυτών των εγγυήσεων έχει στόχο να κάνει μια συμφωνία ειρήνης πιο σταθερή και πιο ανεκτή για το Κίεβο, το οποίο αντιμετωπίζει τις εδαφικές αξιώσεις του Πούτιν. Ωστόσο, οι δηλώσεις του Λαβρόφ έριξαν βαριά οκιά, δημιουργώντας αμφιβολίες για το κατά πόσον η Μόσχα αποσύρει τώρα τη συναίνεση που θεωρούσε δεδομένη η Ουάσινγκτον ή αν πρόκειται απλώς για παρερμηνεία των προθέσεων του Κρεμλίνου.

Η βάναυση υποκρισία της ελίτ των Βρυξελλών και... ο Ερντογάν σε ρόλο ειρηνοποιού

ΑΠΟΨΗ
ΑΝΔΡΟΥΛΑ
ΓΚΙΟΥΡΩΦ

Κάθε μέρα που περνά από τη συνάντηση Πούτιν-Τραμπ στην Αλάσκα απομακρύνεται το ενδεχόμενο να επιτευχθεί συμφωνία για τον τερματισμό του πολέμου στην Ουκρανία.

Είναι προφανές πως συγκεκριμένες ευρωπαϊκές χώρες με επικεφαλής τη Γαλλία, τη Γερμανία και τη Βρετανία προσπαθούν να υπονομεύσουν τις προσπάθειες του Αμερικανού Προέδρου για τον τερματισμό του πολέμου.

Οι Ευρωπαίοι ηγέτες που συμμετείχαν στη συνάντηση Τραμπ - Ζελένσκι στον Λευκό Οίκο έδειξαν πόσο περιφρονούν τους θεσμούς της Ε.Ε. Γιατί η συμμετοχή τους σε μια τέτοια κορυφαία συνάντηση δεν είχε καμιά θεσμική αντιπροσώπευση. Δεν ήταν αποτέλεσμα μιας απόφασης θεσμικού οργάνου της Ε.Ε. Μόνοι τους αποφάσισαν και από μόνοι τους δρουν.

Όταν η Ρωσία επιμένει πως πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν τα αίτια που προκάλεσαν τη σύγκρουση κάνουν πως δεν ακούνε και επαναλαμβάνουν το αφήγημά τους περί σεβασμού της κυριαρχίας της Ουκρανίας. Δεν τους ενδιαφέρει όμως ο σεβασμός της κυριαρχίας της Κύπρου, που παραβιάζεται από τον ΝΑΤΟϊκό τους εταίρο, την Τουρκία.

Αποκρύπτουν προκλητικά πως όλα ξεκίνησαν όταν οι Δυτικές δυνάμεις ώθησαν την Ουκρανία να κάνει φιλοδυτική «στροφή» με ανατροπή το 2014 της τότε νόμιμης κυβέρνησης Γιανουκόβιτς (και ειδικότερα από την αμερικανική κυβέρνηση Ομπάμα), με σκοπό να ενταχθεί η χώρα στο ΝΑΤΟ και στην Ε.Ε.

Τότε οι Ρώσοι έδρασαν άμεσα και ανάκτησαν χωρίς να χυθεί αίμα την Κριμαία, η οποία έχει πληθυσμό ρωσικής εθνικής συνείδησης σε ποσοστό 90% και ιστορικά ήταν ρωσική.

Δίστασαν να κάνουν το ίδιο όμως στο Ντονμπάς και σε άλλες και' εξοχόν ρωσόφωνες περιοχές, όπως η Οδησσός και το Χάρκοβο, με αποτέλεσμα όχι μόνο να ξεκινήσουν αιματηρές συγκρούσεις με χιλιάδες νεκρούς, αλλά στο τέλος να εξελιχθούν σε έναν ολοκληρωτικό πόλεμο Ρωσίας και Ουκρανίας, ο οποίος διαρκεί περισσότερο από τριάντισι χρόνια.

Αυτές ήταν οι πραγματικές αιτίες του πολέμου: Ότι η Ουκρανία θα μετατρεπόταν σε προκεχωρημένη βάση της Δύσης έξω από την «πύρτα» της Ρωσίας και ότι ταυτόχρονα θα χάνονταν μεγάλες ιστορικές ρωσικές εκτάσεις με ρωσικούς πληθυσμούς.

Αλλάστε είναι το ΝΑΤΟ και η Δύση που έφτασαν στα σύνορα της Ρωσίας και όχι αντίστροφα.

Επί του πρακτέου, αν συναφθεί

συμφωνία ειρήνης και γίνουν δεκτοί οι ρωσικοί όροι σε ό,τι αφορά το εδαφικό, το μόνο που θα έχει κερδίσει η Ρωσία θα είναι το Ντονμπάς και το 70% των περιφερειών της Χερσώνας και της Ζαπορίζια, χωρίς τις ομώνυμες πρωτεύουσες.

Δικαιολογημένα οι Ρώσοι προβληματίζονται με το νέο στρατιωτικό πρόγραμμα της Ε.Ε. υπέρ της Ουκρανίας, ύψους 100 δισ. δολαρίων.

Οι Ουκρανοί θα επανεξοπλιστούν με ένα κολοσσιαίο πρόγραμμα όπλων αξίας 100 δισ. δολαρίων, το οποίο θα το πληρώσουν οι Ευρωπαίοι (φυσικά και οι Κύπριοι).

Θα ανασυνταχθούν, θα αναδιοργανωθούν και θα έχουν ετοιμάσει ένα νέο στράτευμα σε μικρό χρονικό διάστημα, έτοιμο για επίθεση κατά των Ρώσων!

Ποιος θα προστατέψει τότε τους Ρώσους; Αν αντιδράσουν στρατιωτικά, οι Δυτικοί θα πουν ότι αυτοί έχουν επιτεθεί πρώτοι και θα δώσουν το «δικαίωμα» στον εαυτό τους να επιτεθούν.

Ειδικά αν έχουν πετύχει να διαθέτουν στρατιωτική παρουσία σε ουκρανικό έδαφος.

Γιατί αυτό έχει τεθεί ως απαραίτητος όρος: Οι εγγυήσεις να είναι σύμφωνα με το άρθρο 5 του ΝΑΤΟ.

Δηλαδή, μία επίθεση στην Ουκρανία, άσχετα αν είναι πραγματική ή προβοκάτσια, θα θεωρηθεί ως επίθεση κατά του ΝΑΤΟ.

Οι πρόσφατες εξελίξεις στο μέτωπο των διαπραγματεύσεων μεταξύ των ΗΠΑ, της Ουκρανίας και των Ευρωπαίων συμμάχων τους φέρνουν ξανά στο προσκήνιο ένα φαινομενικά «ειρηνευτικό» σχέδιο: την παροχή «εγγυήσεων ασφαλείας» στην Ουκρανία, βάσει του Άρθρου 5 του ΝΑΤΟ. Ωστόσο, πίσω από τη διπλωματική ρητορική και τις επίσημες δηλώσεις, το σχέδιο αυτό αποκαλύπτει μια σειρά από αντιφάσεις, υποκρισίες και γεωπολιτικές παγίδες, ειδικά αν εξεταστεί από την οπτική της Μόσχας.

Πώς θα διασφαλιστεί η Ρωσία; Το ειρηνευτικό σχέδιο στο οποίο φέρεται να συμφωνούν οι Β. Πούτιν και Ν. Τραμπ έχει πολλές τρύπες.

Η παρέμβαση Χριστοδουλίδης και ο «ειρηνοποιός» Ερντογάν

Ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης κατά τη διάρκεια διαδοχικών τηλεδιασκέψεων, στις οποίες συμμετείχε την Τρίτη, έκανε λόγο για πλήρη σεβασμό στην κυριαρχία, ανεξαρτησία και εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας, σημειώνοντας την ιστορική εμπειρία που βιώνει η Κύπρος εδώ και 51 χρόνια υπό παράνομη τουρκική κατοχή.

Κατά την τοποθέτησή του, ο

Αν οι συνομιλίες αποτύχουν και η Ρωσία νιώσει ότι οδηγείται σε στρατηγική παγίδα, τότε δεν αποκλείεται μια νέα φάση του πολέμου – πιο άμεση, πιο αποφασιστική και, ενδεχομένως, πιο φονική

Πρόεδρος Χριστοδουλίδης διαβεβαίωσε ότι η Κυπριακή Δημοκρατία θα συνεχίσει να στέκεται με συνέπεια και αποφασιστικότητα στο πλευρό της Ουκρανίας και του λαού της, στηρίζοντας τον δικαιο αγώνα τους για ελευθερία, ανεξαρτησία και αποκατάσταση της εδαφικής της ακεραιότητας.

Είπε, τέλος, ότι «η Κύπρος, ως κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που βιώνει τις συνέπειες της κατοχής, συνδέει άρρηκτα τη δική της εμπειρία με τον ευρωπαϊκό αγώνα απέναντι σε κάθε πολιτική κατοχής και αναθεωρητισμού, που στρέφεται κατά της ειρήνης, της ασφάλειας και της διεθνούς τάξης».

Δεν ακούσαμε όμως τον Πρόεδρο Χριστοδουλίδη ν' ανιδρά στο κάλεσμα του Γάλλου Προέδρου Μακρόν στον Τούρκο Πρόεδρο να συμμετέχει με στρατό στις εγγυήσεις ασφαλείας στην Ουκρανία. Ούτε και να εκφράζει τη δυσαρέσκεία του γιατί η «μπάντα» των προθύμων δεν κάνει τα ελάχιστα και για την Κύπρο.

Πολύ οξύμωρα σχήματα δημιουργούνται. Η Κύπρος θα εμφανίζεται ως σύμμαχος της Τουρκίας στο Ουκρανικό, ενώ στην Κύπρο θα διεξάγει αντικατοχικό αγώνα. Ποιος θα μας πάρει στα σοβαρά;

Η βάναυση υποκρισία των Ευρωπαίων ηγετών σε βάρος της Κύπρου δεν προβληματίζει τον κ. Χριστοδουλίδη, ο οποίος για πολλοστή φορά αποφεύγει ν' αναφερθεί στα αίτια και στους ενόχους της κυπριακής τραγωδίας. Είναι οι ίδιοι: ΗΠΑ, ΝΑΤΟ και Δύση

που προκάλεσαν την εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο και είναι οι ίδιοι που ώθησαν τη Ρωσία να υπερασπιστεί την ασφάλειά της.

Ο Ερντογάν ήδη εμφανίζεται ως ειρηνοποιός στο Ουκρανικό. Ο Μαρκ Ρούτε ανακοίνωσε πως τον Ιούλιο του 2026 η Τουρκία θα φιλοξενήσει την επόμενη σύνοδο του ΝΑΤΟ. Και ο κ. Χριστοδουλίδης χαριεντίζεται με την «μπάντα» των προθύμων, συμμετέχοντας στις πολεμικές ιαχές τους κατά της Ρωσίας.

Σαφές μήνυμα Λαβρόφ

Σαφές μήνυμα στην Ευρωπαϊκή «Συμμαχία των Προθύμων», περί των εγγυήσεων ασφαλείας, έστειλε ο Ρώσος Υπουργός Εξωτερικών, Σεργκέι Λαβρόφ. Ο επικεφαλής της ρωσικής διπλωματίας διαμήνυσε ότι καμία σοβαρή συζήτηση για την ευρωπαϊκή ασφάλεια δεν μπορεί να διεξαχθεί ερήμην της Ρωσίας. «Είμαι βέβαιος ότι στη Δύση και κυρίως στις ΗΠΑ κατανοούν απόλυτα πως η σοβαρή συζήτηση για τα ζητήματα ασφαλείας χωρίς τη Ρωσική Ομοσπονδία είναι ουτοπία, ένας δρόμος προς το πουθενά», υπογράμμισε ο Λαβρόφ.

Ο ρόλος της Ε.Ε. - Νέα αποικιοκρατία με άλλο όνομα

Η συζήτηση περί «πολυεθνικής ευρωπαϊκής αποστολής» μετά τον πόλεμο προβάλλεται ως πράξη αλληλεγγύης. Ωστόσο η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο,

πρώην αποικιοκρατικές δυνάμεις, ετοιμάζονται να στείλουν εκατοντάδες στρατιώτες – με στόχο «την ενίσχυση των αμυντικών δυνατοτήτων της Ουκρανίας. Πρόκειται για επανάληψη του μοντέλου των προτεκτοράτων, με το Κίεβο ως νέο πεδίο εφαρμογής.

Η Ρωσία δεν μπορεί ν' αποδεχτεί μια τέτοια τάξη πραγμάτων στα σύνορά της. Στο πλαίσιο αυτό προτάσσεται και μια εναλλακτική λύση: το «μοντέλο Ταϊβάν» - δηλαδή, στρατηγική ασάφεια, χωρίς επίσημη δέσμευση για στρατιωτική επέμβαση, αλλά με ενδεχόμενη αντίδραση σε περίπτωση επίθεσης. Αυτό, ωστόσο, σημαίνει μόνιμη αστάθεια, όχι ειρήνη.

Δημιουργεί μια «γκρίζα ζώνη», όπου η Ουκρανία θα λειτουργεί ως εργαλείο γεωπολιτικής πίεσης εναντίον της Ρωσίας, υπό τη διαρκή απειλή μελλοντικής σύγκρουσης. Η Ρωσία δικαίως θεωρεί αυτό το σενάριο απαράδεκτο.

Οι κυρώσεις, η στρατιωτικοποίηση της Ανατολικής Ευρώπης, η συνεχιζόμενη στρατηγική περικύκλωση της Ρωσίας από το ΝΑΤΟ δεν υποδηλώνουν αναζήτηση ειρήνης. Αντίθετα, δείχνουν ότι η Δύση θέλει να επιβάλει μια ήττα χωρίς πόλεμο στη Ρωσία – να αποδεχτεί μια Ουκρανία στρατιωτικά εξοπλισμένη από τη Δύση, με εγγυήσεις ασφαλείας, αλλά χωρίς ρωσική συμμετοχή στις αποφάσεις. Πρόκειται για μια στρατηγική υπονόμευσης της ρωσικής επιρροής στον μετασοβιετικό χώρο και διαρκούς γεωπολιτικής πίεσης. Η Ρωσία έχει επιδείξει ευελιξία: δεν αντιτίθεται πλέον ανοιχτά στην ένταξη της Ουκρανίας στην Ε.Ε., έχει αποδεχτεί τη συζήτηση για παγίωση των γραμμών του μετώπου, και δεν απαιτεί πλέον πλήρη αποστρατιωτικοποίηση. Ωστόσο, διατηρεί αμετακίνητες κόκκινες γραμμές ως προς την παρουσία ξένων στρατευμάτων και τη Δυτική επέκταση. Για να υπάρξει πραγματική ειρήνη, πρέπει ν' αναγνωριστεί πως η ασφάλεια της Ουκρανίας δεν μπορεί να οικοδομηθεί εναντίον της ασφάλειας της Ρωσίας. Οι εγγυήσεις ασφαλείας οφείλουν να είναι πολυμερείς, ισόρροπες και με συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων - και όχι να λειτουργούν ως εργαλείο επιβολής της Δύσης. Αν οι συνομιλίες αποτύχουν και η Ρωσία νιώσει ότι οδηγείται σε στρατηγική παγίδα, τότε δεν αποκλείεται μια νέα φάση του πολέμου – πιο άμεση, πιο αποφασιστική και, ενδεχομένως, πιο φονική.

Ο χρόνος για τη διπλωματία λιγοστεύει.

Η Ρωσία έχει καταστήσει σαφές: η ειρήνη είναι εφικτή – αλλά όχι εις βάρος της κυριαρχίας και των συμφερόντων της.

Προεδρική πράξη με ουσία και κοινωνικό μήνυμα

ΑΠΟΨΗ “
ΑΝΔΡΕΑΣ
ΓΡ. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ*

Η απόφαση του Προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Χριστοδουλίδη να διαθέσει τη μηνιαία αποζημίωση που δικαιούται από τη 18ετή του υπηρεσία στο Δημόσιο σε έξι οίκους στέγασης και κέντρα φροντίδας ηλικιωμένων δεν είναι απλώς μια πράξη φιλανθρωπίας. Είναι μια κίνηση με έντονο συμβολισμό, που αγγίζει την καρδιά της κοινωνίας σε μια εποχή κατά την οποία οι πολίτες αναζητούν παραδείγματα ήθους και υπευθυνότητας από την πολιτική ηγεσία. Σε μια περίοδο κατά την οποία η πολιτική συχνά κατηγορείται για αποξένωση, διαφθορά ή ιδιοτέλεια, η επιλογή του Προέδρου ν' αποποιηθεί προσωπικό όφελος και να το μετατρέψει σε στήριξη για τους πλέον αδύναμους λειτουργεί σαν υπενθύμιση ότι η εξουσία μπορεί να υπηρετεί και όχι να υπηρετείται.

Η πράξη αυτή βρήκε ανταπόκριση στη δημόσια σφαίρα, καθώς προκάλεσε κύμα θετικών σχολίων αλλά και κάποιες επικριτικές φωνές. Από τη μια, αναγνωρίστηκε ως πρωτοβουλία που αναβαθμίζει την εικόνα του θεσμού της Προεδρίας και ενισχύει την εμπιστοσύνη των πολιτών. Από την άλλη, ακούστηκαν απόψεις που τη θεώρησαν επικοινωνιακό τέχνασμα ή καθυστηρημένη κίνηση σε σύγκριση με άλλα δημόσια πρόσωπα, που στο παρελθόν είχαν κάνει παρόμοιες προσφορές. Ωστόσο, αν αφαιρεθεί το στοιχείο της πολιτικής αντιπαράθεσης, η ουσία παραμένει: ο Πρόεδρος επιλέγει να στερηθεί προσωπικό εισόδημα για να ενισχύσει κοινωνικές δομές που αγωνίζονται καθημερινά να στηρίξουν τους ηλικιωμένους. Και αυτή η ουσία είναι που έχει σημασία για την κοινωνία.

Η συμβολική βαρύτητα της πράξης δεν βρίσκεται μόνο στο ύψος της οικονομικής ενίσχυσης, αλλά, κυρίως, στο μήνυμα που εκπέμπεται. Η Κύπρος είναι μια κοινωνία που γερνάει, με το δημογραφικό ν' αποτελεί μίαν από τις μεγαλύτερες προκλήσεις των επόμενων δεκαετιών. Οι ηλικιωμένοι συχνά βιώνουν την εγκατάλειψη είτε λόγω της αποδυνάμωσης των παραδοσιακών οικογενειακών δεσμών είτε εξαιτίας της αδυναμίας του κράτους να καλύψει επαρκώς τις ανάγκες τους. Ο Πρόεδρος, με την κίνησή του, δεν λύνει το πρόβλημα, αλλά αναδεικνύει το ζήτημα και το θέτει στο κέντρο της δημόσιας συζήτησης.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι, τέτοιες πρωτοβουλίες, μπορούν να λειτουργήσουν καταλυτικά στην αλλαγή της πολιτικής κουλτούρας. Σε μια εποχή κατά την οποία οι πολίτες δυσπιστούν απέναντι στους πολιτικούς, οι κινήσεις που αποδεικνύουν έμπρακτα την κοινωνική ευαισθησία έχουν τη δύναμη ν' αποκαθιστούν μέρος της χαμένης εμπιστοσύνης. Ο Χριστοδουλίδης

δείχνει ότι η πολιτική δεν είναι αποκλειστικά ζήτημα στρατηγικών και διαπραγματεύσεων, αλλά και ανθρωπιάς, και αυτό το μήνυμα είναι που μπορεί να ενθαρρύνει και άλλους να ακολουθήσουν.

Η σύγκριση με αντίστοιχες πράξεις άλλων ηγετών μπορεί να είναι χρήσιμη, αλλά δεν πρέπει να γίνεται με διάθεση απαξίωσης. Προσωπικότητες του δημόσιου βίου είχαν πράγματι επιδείξει αντί-

αν είναι, αρκεί για ν' απαντήσει στα διαρθρωτικά προβλήματα. Τα γηροκομεία και τα κέντρα φροντίδας αντιμετωπίζουν τεράστιες ανάγκες, που αφορούν προσωπικό, υποδομές, ιατρική παρακολούθηση και χρηματοδότηση. Η Πολιτεία οφείλει να θεσπίσει μόνιμες πολιτικές στήριξης, ώστε η αξιοπρεπής διαβίωση των ηλικιωμένων να μην εξαρτάται από μεμονωμένες πράξεις καλής θέλησης. Ωστόσο, είναι αλήθεια

για γενική υπόσχεση, αλλά για μια πράξη με συγκεκριμένο αποδέκτη και από αποτέλεσμα. Αυτό δείχνει έναν άλλο τρόπο άσκησης πολιτικής: με απτές χειρονομίες που έχουν αντίκτυπο και που μπορούν να ελεγχθούν από την κοινωνία.

Η κοινωνία έχει ανάγκη από τέτοιες κινήσεις, όχι μόνο γιατί ενισχύουν υλικά τους ευάλωτους, αλλά και γιατί καλλιεργούν ένα κλίμα αλληλεγγύης. Ο Πρόεδρος, με την απόφασή του, δείχνει ότι αντιλαμβάνεται την ανάγκη να ηγηθεί όχι μόνο θεσμικά αλλά και ηθικά. Το πολιτικό κεφάλαιο που αποκομίζει από αυτήν την κίνηση δεν πρέπει να ιδωθεί με κυνισμό, αλλά ως απόδειξη ότι η υπεύθυνη πολιτική συμπεριφορά ανταμείβεται από την κοινωνία. Αντίθετα, το επικοινωνιακό όφελος δεν αναιρεί το γεγονός ότι οι ηλικιωμένοι σε έξι ιδρύματα θα δουν πραγματική στήριξη.

Η δημόσια συζήτηση που προκλήθηκε αποδεικνύει ότι οι πολίτες αναζητούν τέτοιου είδους παραδείγματα. Ακόμη και οι επικριτές, με τον τρόπο τους, συνέβαλαν στο ν' αναδειχθεί το θέμα της φροντίδας των ηλικιωμένων. Η κοινωνία δεν μένει αδιάφορη σε τέτοιες πρωτοβουλίες· αντιθέτως, κινητοποιείται, σχολιάζει, συγκρίνει, αναλογίζεται. Αυτό ακριβώς είναι που προσφέρει υπεραξία στην πράξη του Προέδρου: ανοίγει συζήτηση, δημιουργεί προβληματισμό και ενισχύει τη συλλογική απαίτηση για καλύτερες πολιτικές

κοινωνικής πρόνοιας.

Το ερώτημα που μένει ανοικτό είναι αν η πράξη αυτή θ' αποτελέσει μεμονωμένο περιστατικό ή αν θα λειτουργήσει ως αρχή μιας νέας πολιτικής στάσης που θα χαρακτηρίζει την Προεδρία Χριστοδουλίδη. Η συνέπεια είναι το κλειδί. Εάν τέτοιες κινήσεις συνοδεύονται από θεσμικές πρωτοβουλίες και μεταρρυθμίσεις που θα ενισχύσουν ουσιαστικά τα συστήματα φροντίδας, τότε η σημερινή συμβολική πράξη θα μείνει στην ιστορία ως σημείο καμπής. Αν όμως παραμείνει μεμονωμένη, τότε ο κίνδυνος είναι να ξεχαστεί μέσα στη ροή της πολιτικής αντιπαράθεσης.

Σε κάθε περίπτωση, η αξία της δεν αναιρείται. Ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης έστειλε το μήνυμα ότι η ηγεσία οφείλει να δίνει το παράδειγμα. Η πράξη του δείχνει ότι υπάρχει χώρος για ανθρωπιά μέσα στην πολιτική, και ότι η κοινωνία μπορεί να εμπιστευθεί εκείνους που επιλέγουν να υπηρετούν με ειλικρίνεια και αφοσίωση. Σε μια εποχή κατά την οποία η πολιτική φαντάζει συχνά αποκομμένη από τις ανάγκες της κοινωνίας, τέτοιες πρωτοβουλίες φέρνουν ξανά στο προσκήνιο την αξία της προσφοράς και της αλληλεγγύης. Και αυτό, για μια χώρα που χρειάζεται επείγοντως να ξαναβρεί τον κοινωνικό της προσανατολισμό, είναι ίσως το μεγαλύτερο κέρδος.

*Καθηγητής-Ανθρωπολόγος
στο Philips University,
πρώην πρόεδρος

“
Ο Χριστοδουλίδης, επιλέγοντας να διαθέσει τα χρήματα όχι σε μίαν ανώνυμη φιλανθρωπία, αλλά σε συγκεκριμένα ιδρύματα που φροντίζουν ηλικιωμένους, στοχεύει να αναδείξει την αξία της διαφάνειας και της λογοδοσίας

στοιχ η ευαισθησία, ωστόσο αυτό δεν αναιρεί τη σημασία της συγκεκριμένης πρωτοβουλίας. Κάθε πράξη έχει τη δική της βαρύτητα στο δικό της πλαίσιο. Σήμερα, με την κοινωνία βαθιά κουρασμένη από οικονομικές και κοινωνικές κρίσεις, η κίνηση του Προέδρου αποκτά ξεχωριστή αξία. Δεν πρόκειται απλώς για συνέχεια μιας παράδοσης, αλλά για προσπάθεια επανασύνδεσης της πολιτικής με την κοινωνία σε μια κρίσιμη συγκυρία.

Βεβαίως, κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι η προσφορά μιας αποζημίωσης, όσο σημαντική κι

ότι οι κοινωνίες κινητοποιούνται συχνά μέσα από παραδείγματα. Και το παράδειγμα του Προέδρου μπορεί ν' αποτελέσει αφορμή για μια πιο ουσιαστική διεκδίκηση δομικών λύσεων από την κοινωνία των πολιτών.

Η πρωτοβουλία αυτή αποκτά ιδιαίτερη σημασία και σε επίπεδο πολιτικού μηνύματος. Ο Χριστοδουλίδης, επιλέγοντας να διαθέσει τα χρήματα όχι σε μίαν ανώνυμη φιλανθρωπία, αλλά σε συγκεκριμένα ιδρύματα που φροντίζουν ηλικιωμένους, στοχεύει να αναδείξει την αξία της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Δεν πρόκειται για

Ζελένσκι, η υποκρισία της Ευρώπης και η λήθη της Κύπρου

ΑΠΟΨΗ “
ΚΡΙΣ
ΜΙΧΑΗΛ

Πώς γίνεται ένας πρώην κωμικός ηθοποιός να μετατρέπεται σε ηγέτη που στα χέρια του διακινδυνεύει η παγκόσμια ειρήνη; Πώς μπορεί ένας πρόεδρος χώρας, που ενεπλάκη σε πόλεμο με μια υπερδύναμη, να απαιτεί από την υπόλοιπη ανθρωπότητα ν' ακολουθήσει την ολέθρια πορεία της σύγκρουσης; Ο Βολοντιμίρ Ζελένσκι, αντί να επιδιώκει τη διπλωματία και την ειρήνη, προτιμά να παίζει τον ρόλο του «ήρωα» σε ένα σκηνικό που κοστίζει χιλιάδες ζωές και τρισεκατομμύρια από τις τσέπες των φορολογουμένων.

Δεν είναι λίγες οι φωνές που προειδοποιούν: τα κονδύλια που ρέουν απ' την Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες προς την Ουκρανία δεν καταλήγουν απαραίτητα στον αμυντικό αγώνα ή στην προστασία των πολιτών. Αντιθέτως, σοβαρές καταγγελίες και διεθνή δημοσιεύματα κάνουν λόγο για ένα δίκτυο διαφθοράς, που απλώνεται στις τσέπες των συνεργατών του Ζελένσκι. Μια κατάσταση που θυμίζει όχι μια ενωμένη εθνική αντίσταση, αλλά ένα θέατρο συμφερόντων, προπαγάνδας και πολιτικής υποκρισίας.

Αντί η Ευρωπαϊκή Ένωση να προωθεί ειρηνευτικές λύσεις, ακολουθεί μια γραμμή τυφλής στήριξης στην ουκρανική ηγεσία, χρηματοδοτώντας χωρίς διαφάνεια τη συνέχιση του πολέμου. Είναι σαφές πλέον ότι με τη στάση τους υποσκάπτουν κάθε προσπάθεια επίλυσης μέσω διαλόγου - ακόμα και τις πρωτοβουλίες του Αμερικανού Προέδρου, Ντόναλντ Τραμπ, που δήλωσε ανοιχτά ότι θα διερευνήσει πού πραγματικά καταλήγει η οικονομική βοήθεια που αποστέλλεται στην Ουκρανία.

Η δήλωση Τραμπ δεν είναι τυχαία. Αντικατοπτρίζει την ανησυχία ενός μεγάλου μέρους του αμερικανικού και ευρωπαϊκού πληθυσμού, που πλέον βλέπει καθαρά πως η «υποστήριξη στην Ουκρανία» είναι πολλές φορές προπέτασμα καπνού για άλλους σκοπούς: οικονομικά συμφέροντα, πώληση όπλων, γεωπολιτικές στρατηγικές.

Όμως το πιο εξοργιστικό στην όλη υπόθεση είναι η υποκρισία των Ευρωπαίων ηγετών. Οι ίδιοι που σήμερα μιλούν για την ανάγκη «στήριξης της εδαφικής ακεραιότητας» της Ουκρανίας, είναι εκείνοι που επί δεκαετίες αγνοούν πλήρως την Κύπρο. Μια χώρα ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που από το 1974 έχει υποστεί στρατιωτική εισβολή από την Τουρκία και διατηρεί έως και σήμερα το 40% των εδαφών της υπό κατοχή.

Πού ήταν αυτή η ευαισθησία το 1974; Πού είναι σήμερα; Πώς

“Όμως το πιο εξοργιστικό είναι η υποκρισία των Ευρωπαίων ηγετών. Οι ίδιοι που σήμερα μιλούν για την ανάγκη «στήριξης της εδαφικής ακεραιότητας» της Ουκρανίας, είναι εκείνοι που επί δεκαετίες αγνοούν πλήρως την Κύπρο

τολμούν να μιλούν για παραβίαση διεθνούς δικαίου στην Ουκρανία, όταν ανέχονται καθημερινά μια κατοχή εντός των ευρωπαϊκών συνόρων;

Είναι τουλάχιστον προσβλητικό να βλέπουμε ευρωπαϊκές πρωτεύουσες να φωταγωγούνται στα χρώματα της ουκρανικής σημαίας, την ώρα που η μνήμη της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο εξοστρακίζεται από το συλλογικό ευρωπαϊκό αφήγημα.

Δεν είναι μόνο θέμα πολιτικής - είναι θέμα ηθικής.

As απαντήσουν επιτέλους: Τι ακριβώς θα κερδίσει η Ευρώπη συνεχίζοντας να ενθαρρύνει τον Ζελένσκι να πολεμά μέχρι τελικής πτώσεως; Πόσοι ακόμα Ουκρανοί πρέπει να θυσιαστούν; Πόσες ακόμα χώρες πρέπει να εξοπλιστούν για να συνεχιστεί αυτός ο καταστροφικός κύκλος;

Και το κυριότερο: Τι μήνυμα στέλνει αυτή η πολιτική στους Κυπρίους; Ότι η εισβολή είναι καταδικαστέα, μόνον όταν δεν είναι η Τουρκία ο εισβολέας; Ότι

τα ανθρώπινα δικαιώματα έχουν γεωγραφική ή γεωπολιτική σημασία;

Αν οι Τούρκοι ήρθαν στην Κύπρο το 1974, δεν ήρθαν «για σουβλάκια και λουκουμάδες». Ήρθαν με άρματα μάχης, όπλα, σφαγές και εκτοπισμούς. Οι πληγές παραμένουν ανοιχτές, τα Βαρώσια ερειπωμένα, οι αγνοούμενοι αμέτρητοι. Και, όμως, η Ευρώπη σιωπά. Ή, μάλλον, επιλέγει την αμνησία.

Η συνεχής υποστήριξη στον Ζελένσκι και τον πόλεμο δεν είναι στάση υπευθυνότητας - είναι πράξη ανευθυνότητας. Δεν προωθεί τη δικαιοσύνη, αλλά τη συνέχιση της αιματοχυσίας. Δεν φέρνει ειρήνη, αλλά παρατείνει τη δυστυχία.

Ο Ντόναλντ Τραμπ -όσο κι αν κάποιοι διαφωνούν μαζί του- είχε το θάρρος να πει την αλήθεια: η διαφθορά γύρω από τα κονδύλια βοήθειας πρέπει να ερευνηθεί. Όχι μόνο στην Ουκρανία, αλλά και στις δομές που αποφασίζουν αυτές τις βοήθειες.

Η Ευρώπη δεν μπορεί να κλεί-

νει τα μάτια. Δεν μπορεί να προ-σποείται ότι είναι υπερασπιστής των αρχών της ελευθερίας και της δημοκρατίας, όταν κάνει επιλογή των θυμάτων και των «δικαιών» πολέμων. Η περίπτωση της Κύπρου είναι η υπενθύμιση πως η αδικία, όταν αγνοείται, μετατρέπεται σε συνενοχή.

As αφυπνιστούμε. Όχι από το θέατρο των εντυπώσεων, αλλά από την πραγματικότητα που μας περιβάλλει. Δεν μπορούμε να επιτρέψουμε σε κανέναν ηθοποιό -είτε της τηλεόρασης, είτε της πολιτικής σκηνής- να μας οδηγήσει σε έναν παγκόσμιο εφιάλτη, στο όνομα της «αντίστασης».

Υ.Γ.: Στους πονηρούς καιρούς που διανύουμε, η άγνοια και η αδιαφορία μετατρέπονται σε συμμάχους όσων εργάζονται αθόρυβα -αλλά μεθοδικά- για την αλλοίωση της εθνικής μας υπόστασης. Το Κυπριακό δεν βρίσκεται σε περίοδο διαπραγματεύσεων, αλλά αυτό δεν σημαίνει πως οι εξελίξεις έχουν σταματήσει. Αντιθέτως. Είναι ακριβώς στις περιόδους «σιωπής» που οι πιο ύπουλες διεργασίες προχωρούν απρόσκοπτα, χωρίς να γίνονται αντιληπτές από το ευρύ κοινό.

Υπόγειες διαβουλεύσεις, παρασκηνιακές συμφωνίες, καλλιέργεια «ρεαλιστικών» αφηγήσεων περί συμβιβασμού και «λύσεων ανάγκης» - όλα αυτά συνθέτουν ένα σκηνικό που σπίνεται σιγά-σιγά,

ώστε, όταν έρθει η κατάλληλη στιγμή, να παρουσιαστούν τετελεσμένα. Κι όλα αυτά, τη στιγμή που η τουρκική προκλητικότητα όχι μόνο συνεχίζεται αλλά εντείνεται, και κάποιοι στην άλλη πλευρά της γραμμής κατοχής ονειρεύονται αναγνώριση και νομιμοποίηση των τετελεσμένων του 74.

Μπροστά σ' αυτήν την κατάσταση, η εγρήγορση δεν είναι απλώς επιθυμητή - είναι επιβεβλημένη. Δεν αρκεί πλέον να παρακολουθούμε παθητικά. Οφείλουμε να ερμηνεύουμε τα σημάδια, να διαβάζουμε πίσω από τις γραμμές, να κατανοούμε ποιοι και γιατί κινούν τα νήματα. Ποιοι καλλιεργούν την ηττοπάθεια. Ποιοι μας ζητούν να «προσαρμοστούμε στις νέες πραγματικότητες», προσφέροντας ως εναλλακτική ένα μέλλον χωρίς ταυτότητα και ελευθερία.

Γνωρίζουμε πολύ καλά ποιοι απεργάζονται σχέδια που αποδομούν την εθνική μας κυριαρχία. Είτε είναι ξένοι είτε δικοί μας. Δεν έχει σημασία το πρόσωπο ή η πολιτική απόχρωση - σημασία έχει η πρόθεση και η συνέπεια. Και απέναντι σε όσους εργάζονται για την εκχώρηση ή τη διάλυση, η απάντηση πρέπει να είναι σταθερή και καθαρή: Αντίσταση, συνέπεια, προσήλωση στις αρχές και τα δίκαια του λαού μας.

Διότι, σε κάθε ιστορική στιγμή, εκείνοι που μένουν άγρυπνοι είναι αυτοί που κρατούν τη φλόγα αναμμένη.

Ένας χρόνος χωρίς τον Χρήστο Γιανναρά

ΑΠΟΨΗ

ΕΙΡΗΝΗ ΠΟΓΙΑΤΖΗ*

Το παρόν άρθρο είναι προσιτάθεια για μία τολμηρή, ομολογουμένως, απόπειρα έκφρασης θαυμασμού και σεβασμού απέναντι στο πρόσωπο του αλθομόντη και ανυπέρβλητου Χρήστου Γιανναρά. Αυτού του κορυφαίου Έλληνα, συγγραφέα, καθηγητή, στοχαστή, που μόλις πριν από έναν χρόνο μάς εγκατέλειψε για την αθανασία. Όπως είχε δηλώσει σε μίαν από τις τελευταίες συνεντεύξεις που έδωσε, ο σκοπός του ανθρώπου είναι η αθανασία. Δηλαδή όταν κοινωνείται η ύπαρξη, να αγαπάς και να αγαπιέσαι.

Είναι τόσα πολλά τα γραφόμενά του, τα λεγόμενά του, είναι μεγάλος ο θαυμασμός. Οι ιδέες του, τα πιστεύω του στα όσα έχει καταγράψει δεν αφήνουν κανέναν αναγνώστη ανεπηρέαστο. Είτε συμφωνεί είτε διαφωνεί κάποιος, βρίσκονται εκεί για να σε σείσουν συθέμελα, να σε αφυπνίσουν, να σε προβληματίσουν έντονα, όπως έντονος, ειλικρινής και καυστικός είναι και ο λόγος του.

Σε αυτό το κείμενο δεν θεωρείται σκόπιμο να γίνει αναφορά στο απίστευτο συγγραφικό του έργο, αυτό άλλωστε με μίαν απλή έρευνα στο

διαδίκτυο είναι διαθέσιμο. Αλλά με ταπεινότητα και απόλυτο σεβασμό να επαναλάβει μερικά από τα πολλά γραφόμενά του, που έχουν επηρεάσει, έχουν προβληματίσει, έχουν αφυπνίσει, ή τουλάχιστον αυτά που έχει ξεχωρίσει η γράφουσα από μερικά από τα κείμενά του.

Ελευθερία - «Ελευθερία δεν είναι η δυνατότητα επιλογών. Ελευθερία είναι να μην είσαι υποταγμένος σε καμία απολύτως ανάγκη».

Ελλάδα - «Η Ελλάδα σήμερα είναι ένα καλαμπούρι. Δεν είναι ούτε Ευρώπη, ούτε Αρχαία Ελλάδα, αλλά μια Τρίτη υποανάπτυκτη κατάσταση, όπου προτεραιότητα έχουν η κατανάλωση, τα λεφτά που βγάζουμε, το πώς θα μιμηθούμε, το πώς θα αντιγράψουμε». Υπάρχει ελπίδα; Υπάρχει, γιατί όπως ο ίδιος είπε: «Στην Ιστορία δεν μπορείς να πεις ότι κάτι είναι ανέλπιδο, γιατί η Ιστορία έχει πάντα τη δυναμική της. Κανείς δεν ξέρει».

Τεχνητή νοημοσύνη - «Η τεχνητή νοημοσύνη είναι το εργαλείο το οποίο σε απαλλάσσει από το ύψιστο και το πιο ιδανικό λειτουργήμα της νόησης, που είναι το συλλο-

γίζεσθαι».

Παιδεία - «Εκατοντάδες χιλιάδες παιδιά αποκλείονται κάθε χρόνο από την Ανώτατη Εκπαίδευση επειδή (υγιέστατα) μειονεκτούν στην ψυχοκτόνο απομνημόνευση. Ο θεσμός των «φροντιστηρίων» είναι ίσως η ευστοχότερη μέθοδος «γενοκτονίας», μέθοδος για την εξαφάνιση της ιστορικής συνείδησης και της πολιτισμικής καλλιέργειας ενός λαού».

Έλληνες - «Ένας μικρός λαός, με ιλιγγιώδη πλούτο πολιτισμού αιώνων, πρωτοπόρος κάποτε στο άθλημα κατάκτησης του “αλθούς”, παραδίνεται πια, άνευ όρων, σε κάθε εφήμερη γυαλιστερή προστυχιά. Δεν είναι “μοίρα” ή “ατυχία”, είναι παρακμή».

Δημοκρατία - «Οι πραγματικότητες δημοκρατία και πελατειακό κράτος αλληλοαποκλείονται: όπου προκύψει πελατειακό κράτος, η δημοκρατία πεθαίνει, και όπου λειτουργεί δημοκρατία, πελατειακό κράτος δεν είναι δυνατό να υπάρξει. Πρόκειται για πραγματικότητες ριζικά (εξ ορισμού) αντιθετικές, ασύμβατες, ασύμβατες. Η μία αναιρεί την άλλη, είναι αδύνατο

να συνυπάρξουν».

«Μια εκπληκτική κοινωνική δυναμική θα γεννηθεί αν ο κάθε απλός πολίτης συνειδητοποιήσει ότι το πολίτευμα σήμερα στη χώρα μας δεν είναι η δημοκρατία, είναι ωμά και απερίφραστα η κομματοκρατία».

Πολιτική - «Πολιτικός λόγος γεννιέται μόνον όταν η ουσιαστική ποιότητα μιας κοινωνίας εκβάλλει (άμεσα ή έμμεσα) στην πολιτική».

«Η πολιτική έχει πάρει διαζύγιο από τη λογική. Δουλεύει για τις εντυπώσεις, γι' αυτό και δεσμεύεται στον ανορθολογισμό».

«Στον στίβο του πολιτικού ανταγωνισμού δεν αναμετρώνται ιδεολογίες ή προγράμματα, αναμετρώνται εξειδικευμένες εταιρείες “επικοινωνίας” και μεγέθη κεφαλαίων που διατίθενται για διαφήμιση».

«Ακόμα και ένας κρείντος μπορεί να εκλεγεί βουλευτής, αν ξοδέψει για την προβολή του κεφάλαια απρόσιτα στους συνυποψηφίους του».

«Το διαζύγιο της πολιτικής από τη λογική δεν είναι πρόβλημα μόνο φιλοσοφικό, πρόβλημα κοινωνιολογικής ανάλυσης. Είναι για πάμπολλους ανθρώπους μια

εμπράγματο βιοτική τραγωδία.

Κόμματα - «Τι θαυμάσιο αίσθημα ελευθερίας να μην ανήκεις σε κόμμα, να μη φοβάσαι διαγραφή! Να βρίσκεσαι στο μετερίζι του ελεύθερου πολίτη απ' όπου κανένας δεν μπορεί να σε καθαίρεσει. Και να κραυγάζεις ελεύθερα την απδία ή την οδύνη σου για το θλιβερό κομματικό παλκοσέ-νικο, που διαστρέφει σε κωμωδία την τραγωδία του τόπου».

Τα πιο πάνω είναι αποσπάσματα από ελάχιστα από τ' άπειρα κείμενα που έχει γράψει ο Χρήστος Γιανναράς. Κείμενα με βάθος, κείμενα με ουσία, κείμενα στα οποία θα πρέπει όλοι να δώσουμε βάση, ιδιαίτερα όσοι ασχολούνται με την πολιτική και ακόμη περισσότερο όσοι κατέχουν πολιτικά αξιώματα. Ίσως και να καταλάβουν κάτι. Ίσως και όχι. Μάλλον δεν θα μπουν καν στον κόπο να διαβάσουν ή έστω να ακούσουν.

Πέτυχες τον σκοπό σου ως άνθρωπος, Χρήστο Γιανναρά. Έχεις περάσει στην αθανασία. Και έχεις αφήσει σ' εμάς τεράστια παρακαταθήκη. Ευχαριστούμε.

*Πολιτικές Επιστήμες και Διεθνείς Σχέσεις

Πλάτων: Η αιτιωρησία είναι το μεγαλύτερο απ' όλα τα κακά

ΑΠΟΨΗ

ΛΟΡΙΑ ΜΑΡΚΙΔΗ*

Ο Πλάτων στον Γοργία διδάσκει ότι η δίκαιη τιμωρία είναι καλύτερη από την αιτιωρησία. Στη δε Πολιτεία, ο φιλόσοφος αποφαινεται ότι η αιτιωρησία κάνει τον κακό ακόμα χειρότερο.

Η παράνομη τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974 και η κατοχή του 36,4% του εδάφους της αποτελεί τη μεγαλύτερη συμφορά που έπληξε το Νησί μας στη μακρά ιστορία του. Το προδοτικό πραξικόπημα, το οποίο διενήργησε η χουντική κυβέρνηση των Αθηνών σε συνεργασία με την τρομοκρατική ΕΟΚΑ Β και ξένα κέντρα του εξωτερικού, τα οποία σχεδίασαν το μέλλον της Κύπρου, όπως η CIA, με τον αλήστου μνήμης Χένρι Κίσινγκερ να κατευθύνει τα νήματα, έδωσε το πρόσημο που η Άγκυρα ανέμενε για ν' ανακτήσει την Κύπρο. Οι υπαίτιοι στην Κύπρο και την Αθήνα δεν πλήρωσαν για το έγκλημά τους. Δεν απολογήθηκαν στον λαό, δεν μετανόησαν. Αντίθετα, έχουν επιδοθεί στη διαστρέβλωση των ιστορικών γεγονότων σε μια προσπάθεια παραχάραξης της Ιστορίας. Για να αποπροσανατολίσουν τον λαό φορτώνουν τις βαρύνουσες ευθύνες τους σε άλλους, φορτώνουν τα δικά τους λάθη στον Μακάριο. Σε μια προσπάθεια ν' απαλλαγούν από τις ενοχές τους

για την τραγωδία που προκάλεσαν με τις ενέργειές τους, την παράνομη δράση τους και το μίσος τους. Αισθάνονται την ανάγκη να δικαιωθούν με τον εύκολο τρόπο της απέκδυσης των ευθυνών και της απόδοσής τους σε άλλους.

Λαμπρή εξαίρεση αποτελεί ο Σπύρος Παπαγεωργίου, διακεκριμένος δημοσιογράφος και συγγραφέας, ο οποίος υπήρξε ορκισμένος κατήγορος του Μακαρίου και οφδορός πολέμιός του. Ένθερμος υποστηρικτής του Γρίβα και της ΕΟΚΑ Β, διορίστηκε στην πραξικοπηματική «κυβέρνηση» Σαμπών ως Διευθυντής Δημοσίων Πληροφοριών. Θέση από την οποία παραιτήθηκε μετά την κατάληψη της Κυρήνειας από τους Τούρκους. Υιοθετώντας τη ρήση του Ν. Πλαστήρα: «Το πλανάσθαι ανθρώπινο, αλλά το ομολογείν την πλάνην, είναι ανώτερος πολιτισμός και ευγενέστερος ανδρισμός», με πολλή οδύνη αναθεώρησε πολλές από τις αιτιάσεις του κατά του Μακαρίου, καθώς και την καταπελική κριτική του. Στο βιβλίο του «Μακάριος, πορεία διά πυρός και σιδήρου» -1976 αναγνώρισε την ορθότητα της στρατηγικής του Προέδρου Μακαρίου για εμπέδωση της Κυπριακής Δημοκρατίας στο διεθνές σύστημα και ενίσχυση της κρατικής οντότητας, εξασφαλί-

ζοντας στήριξη της ανεξαρτησίας, κυριαρχίας και εδαφικής ακεραιότητας της, χωρίς να παραλείπει ο Παπαγεωργίου να σχολιάζει και ότι θεωρεί ως λάθη του Μακαρίου. Στη σελίδα 163 του βιβλίου του αναφέρει ότι ήταν αφέλεια να πιστευτεί πως οι Τούρκοι θα έμεναν άπραγοι (σε περίπτωση πραξικοπήματος). «Η CIA», γράφει, «είχε από τότε (1973), έτοιμο τον Ατίλα απέναντι από την Κυρήνεια, στη Μερσίνα. Και περίμενε το “πράσινο φως” που θα δινόταν στην Κύπρο. Όπως ακριβώς μετά έναν χρόνο (1974). Η Τουρκία πράγματι ήταν σε στραωτική ετοιμότητα πριν από κάθε πραξικοπηματική ενέργεια που σχεδίαζαν ή γινόταν στην Κύπρο». Εξάλλου, αφού κατέθεσε για τον Φάκελο της Κύπρου, το 2007, ο Σπύρος Παπαγεωργίου προέβη μετά παρηγορίας στην ακόλουθη δήλωση: «Το πραξικόπημα υπήρξε αμερικανικό έργο. Οι Ένωτικοί χρησιμοποιήθηκαν ως χρήσιμοι κλιθιοί για την καταστροφή της Κύπρου. Από τους Ενωτικούς δεν εξαιρώ, βεβαίως, τον εαυτό μου... Η Ελλάς, δυστυχώς, και τότε ήτο συνεργός στην τραγωδία μας αλλά και μέχρι σήμερα δεν είναι καν ουδέτερη. Επί του Κυπριακού είναι σύμμαχος των Τούρκων. Το λέω με πλήρη γνώση των πραγμάτων κι ως φαίνεται βαρύ» (Πηγή: ΑΤΖ-

Cyprus, Κυπριακό πρόβλημα).

Το ότι το πραξικόπημα δεν αποσκοπούσε στην κήρυξη της Ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα κατέστη σαφές από τη δήλωση του εγκαθέρχεται των πραξικοπηματιών, Σαμπών, με την οποία αποκέρυξε την πολιτική της Ένωσης και ευθυγραμμίστηκε με την πολιτική Μακαρίου στο Κυπριακό. Οι οργανωτές του πραξικοπήματος είχαν βάλει την ταφόπλακα στην ένωση.

Τα υπολείμματα των χουντικών και των εοκαβιταζήδων δεν απολογήθηκαν για την καταστροφή που προκάλεσαν. Δεν μετανόησαν. Έγιναν ακόμη χειρότεροι. Και συνέχισαν να διατηρούν στενές σχέσεις με τη χούντα και να τυγχάνουν χειραγώγησης από τη CIA. Εν μέσω ερειπίων και καθημαγμένης γης, με ανεπούλωσης τις πληγές και τα τραύματα που η εισβολή και κατοχή προξένησαν στην πατρίδα και τις ψυχές των ανθρώπων της, προσπάθησαν να εφαρμόσουν νέο σχέδιο δολοφονίας του Μακαρίου τον Φεβρουάριο 1975 και τον Αύγουστο 1975, με τη χρήση ηλεκτρονικών μηχανημάτων. Αποτυγχάνουν και στις δυο προσπάθειες, αλλά δεν ορρωδούν προ ουδενός. Τη φορά αυτή στοχεύουν στον διασυρμό και εξουδετέρωση του Αρχιεπισκόπου με συμμετοχή

και διπλωματών κατά την περίοδο Φεβρουαρίου-Μαρτίου 1967 (Ιδ. σελ.240 «Μακάριος, πορεία διά πυρός και σιδήρου»).

Ήταν τέτοιας έκτασης η διείσδυση των χουντικών πρακτόρων στην κυπριακή κοινωνία, που η σχέση τους διατηρήθηκε χρόνια πολλά μετά την τουρκική εισβολή. Το 1998 ενεγράφη στη Βουλή θέμα παράνομης εισόδου στην Δημοκρατία του γνωστού επιτελικού της χουντικής ΚΥΠ στην ελληνική προεβία, Βασίλη Βιντζηλαίου, ο οποίος είχε ανακληθεί στην Αθήνα μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στην Ελλάδα και ανακρινόταν σχετικά με τη συμμετοχή του στο πραξικόπημα στην Κύπρο. Το όνομά του περιλαμβανόταν στη stop list (Αρχείο: Παναγιώτη Παπαδημητρίου). Ο τότε βουλευτής της ΕΔΕΚ, Τάκης Χατζηδημητρίου, σε παρέμβασή του κατά την εξέταση του θέματος, περιέγραψε τον Βιντζηλαίο ως “χαρακτηριστική έκφραση του φασισμού”, ο οποίος κατά παράβαση των νόμων της Δημοκρατίας έτυχε διευκόλυνσης στα σημεία εισόδου-εξόδου στο Αεροδρόμιο και είχε συναντήσεις στη Λευκωσία.

Οι αμετανόητοι, που δεν είναι πολλοί, συνεχίζουν με τη γραφίδα τους τον βιασμό της Ιστορίας.

*Πρέσβης ε.λ.

ΔΩΣΤΕ ΜΑΣ ΚΑΙ ΛΙΓΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΞΙΑ

Οι επιτυχίες των κυπριακών ομάδων στην Ευρώπη δείχνουν πως η αγωνιστική τους ισχύς είναι δυσανάλογη με το πόσο τιμώνται στην ποδοσφαιρική αγορά

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΥΚΑΡΙΔΗΣ

Η Πάφος έχει ανοίξει την πόρτα της κύριας φάσης (face league) του Τσάμπιονς Λιγκ. Έχει μάλιστα βάλει και την παιτούσα της εντός μετά το σπουδαίο διπλό στο Βελιγράδι. Η ΑΕΚ έχασε από την Μπραν, αλλά και ανατροπή μπορεί να πετύχει και στο Γιουρόπα Λιγκ να συνεχίσει. Από την άλλη (όπως και η Πάφος) έχει ήδη εξασφαλίσει ευρωπαϊκά παιχνίδια μέχρι τον χειμώνα. Η Ομόνοια νηττήθηκε στην Αυστρία, αλλά με την εικόνα των δύο ομάδων έχει δείξει πως μπορεί να προκριθεί και να συνεχίσει και αυτή το ευρωπαϊκό οδοιπορικό. Βάζω στην εξίσωση και τον Άρν, ο οποίος είδε την ΑΕΚ Αθηνών στα μάτια και μπορούσε να προκριθεί. Ως τώρα οι κυπριακές ομάδες έχουν κάνει 8 προκρίσεις και μπορεί να φτάσουν τις 11. Σε 12 προσπάθειες. Σε μία πολύ καλή χρονιά. Υπήρχαν και άλλες, πολλές, είναι σύννηθες φαινόμενο εδώ και σχεδόν δύο δεκαετίες να βλέπουμε κυπριακές ομάδες βαθιά στον ευρωπαϊκό χάρτη. Δεν είναι της ώρας η ιστορική αναδρομή. Απλώς κοιτάω κάποια οικονομικά μεγέθη και αναρωπιέμαι. Με βάση τη συνολική εικόνα, θα έπρεπε το κυπριακό πρωτάθλημα να τυγχάνει και καλύτερης αναγνώρισης από πλευράς χρηματιστηριακής αξίας; Και κατ' επέκτασιν οι ποδοσφαιριστές που αγωνίζονται σε αυτό; Γιατί ακριβώς γι' αυτό μιλάμε. Την αξία των παικτών που δημιουργούν την αξία της ομάδας, του ρόστερ. Όχι του συλλόγου, συνολικά, εκεί μπαίνουν πολλές άλλες παράμετροι.

Πάφος των 20 και κάτι

Λοιπόν, σύμφωνα με το transfmarkt.de, η χρηματιστηριακή αξία της Πάφου είναι στα 20,8 εκατομμύρια. Ακολουθεί ο Άρνς με 18,5, η Ομόνοια με 16, η ΑΕΚ είναι 6η στα 13 εκατομμύρια. Ας δούμε τώρα τα συγκριτικά. Η Πάφος απέκλεισε τη Μακάμπι, που έχει αξία 30 εκατομμύρια, ενώ η πρωταθλήτριά μας έχει ίδια (πάνω-κάτω) με τις Μακάμπι Χάιφα και Χαποέλ Μπερσεβά. Η Ντιναμό Κιέβου είναι αξίας 90 εκατομμυρίων, αλλά αυτό που «εντυπωσιάζει» είναι η αξία της Πολίσια. Η 3η σε αξία ουκρανική

ομάδα είναι 3 εκατομμύρια πάνω από την Πάφο. Η οποία απέχει σε αξία κατά 59 εκατομμύρια από τον Ερυθρό Αστέρα και παλεύει (πάντα σε αξία) με τις Μπάνσκα Τόπολα και Βοϊβόντινα. Κάτι δεν πάει καλά, έτσι; Πάμε και παρακάτω. Η Λέγκια Βαρσοβίας, την οποία απέκλεισε καθαρά η ΑΕΚ, είναι στα 37 εκατομμύρια. Στην Πολωνία, 5 ομάδες έχουν μεγαλύτερη χρηματιστηριακή αξία από την Πάφο (είναι πάντα το σημείο σύγκρισης). Νορβηγία. Εκεί επίσης 5 ομάδες (έχει ξεφύγει φυσικά η εκπληκτική Μπόλτο Γκλίμτ), έχουν αξία πάνω από 21 εκατομμύρια,

η 5η είναι η Μπραν με αξία 25 εκατομμυρίων.

Η Βόλφσμπουργκ Αυστρίας έχει διπλάσια αξία στο χρηματιστήριο από την Ομόνοια. Η οποία αξίζει σαφώς περισσότερο από την Τορπέντο Κουταϊσι και την Αράζ Αζερμπαϊτζάν, αλλά εδώ υπάρχει το άλλο πικάντικο. Η Αράζ είχε αποκλείσει τον Άρν Θεσσαλονίκης. Το ρόστερ του οποίου έχει, λέει, αξία 41 εκατομμύρια ευρώ.

Κάτι δεν πάει καλά

Ναι, κάτι δεν πάει καλά... Ανιληπτό, είμαστε μικρή σε έκταση χώρα, σχετικά μικρή αγορά (γε-

νικώς), αλλά οι ποδοσφαιρικές συγκρίσεις λένε κάποια άλλα πράγματα, δυσανάλογα με τους αριθμούς. Κοιτάζω τα ρόστερ και κάποια νούμερα. Είναι δυνατόν ο Πέπε να έχει αξία μόλις 2 εκατομμύρια και ο Νιράγκομιρ μόλις 1,8; Ο Ζαζά μόλις πιάνει εφιαψήφιο; Κοιτάζω και ρόστερ από τις αντίπαλες ομάδες. Από τον Ερυθρό Αστέρα μέχρι την Αράζ. Βλέπω περιπτώσεις παικτών που σίγουρα οι αξίες τους είναι υπερβολικές σε σχέση με παίκτες κυπριακών ομάδων. Και σαφέστατα αν συγκρίνουμε αξίες ομάδων από τα πρωταθλήματα τα οποία αντιμε-

τωπίσαμε ως τώρα ομάδες στην Ευρώπη, είμαστε υποτιμημένοι. Από οικονομικής άποψης πάντα. Απ' όποια πλευρά και να το δεις. Όσο και να υστερούμε σε κάποιους τομείς. Δεν είναι μόνο το μέγεθος της χώρας. Στις άλλες χώρες, υπάρχει παραγωγή ντόπιων παικτών και ταλέντων. Η Μπραν έχει έναν 20χρονο σκόπερ (Χέλαν) με αξία 3 εκατομμυρίων. Η Ντιναμό Κιέβου θα πωλήσει 3-4 παίκτες σύντομα για μπόλικά λεφτά. Πολλές ομάδες βρίσκουν ξένους νεαρούς (κυρίως Αφρικανούς) και τους εξελίσσουν.

Ενδεικτικό: Το ρόστερ της Πάφου «αξίζει» 20 εκατομμύρια, σαφώς λιγότερο από την 4η ομάδα στην Αυστρία και την 5η στη Νορβηγία. Αλλά και τέσσερις φορές λιγότερο από αυτό του Ερυθρού Αστέρα

Ο 22χρονος κεντρικός αμυντικός της Βόλφσμπουργκ, ο Νουάου (Νιγηριανός), αξίζει στο ποδοσφαιρικό χρηματιστήριο 7 εκατομμύρια. Στην Κύπρο δεν θα βρεις τέτοιες περιπτώσεις. Ένας άλλος παράγοντας, που πιθανότατα ρίχνει την αξία των ομάδων μας, είναι οι ηλικίες. Έχουμε πολλούς ξένους άνω των 30, σαφέστατα μετρά αρνητικά.

Δεν πρέπει να είμαστε υπερβολικοί, αλλά ναι, το επίπεδο των ελίτ κυπριακών ομάδων είναι υψηλό και θα έπρεπε έστω και λίγο παραπάνω να μειριέται και από οικονομικής άποψης στην Ευρώπη. Στους πίνακες του ποδοσφαιρικού χρηματιστηρίου. Κάπ καλό κάνουν οι ομάδες μας, καλύτερο από πολλούς άλλους πιο... ακριβούς.

Φυσικά να ξεκαθαρίσω κάτι. Σε αυτό δεν αλλάζω άποψη. Οι επιτυχίες των ομάδων και η ισχύς τους, δεν σημαίνει και ισχύ του κυπριακού ποδοσφαίρου. Οι ομάδες κάνουν ευρωπαϊκές πορείες με ξένους παίκτες. Εκπροσωπούν τον σύλλογο και σε δεύτερο βαθμό το πρωτάθλημα στο οποίο αγωνίζονται. Κυπριακό ποδόσφαιρο είναι πρώτα απ' όλα η Εθνική και η παραγωγή ντόπιων παικτών. Εδώ υπάρχει πολλή δουλειά να γίνει.

Πανήγυρις ιερού ναού Αγίου Φανουρίου στην Αραδίππου

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή του ιερού ναού Αγίου Φανουρίου Αραδίππου ανακοινώνει ότι και φέτος θα πανηγυρίζει με πάσα μεγαλοπρέπεια ο περικαλλής ναός του Αγίου Φανουρίου. Την Τρίτη, 26 Αυγούστου, στις 7.00 μ.μ., θα αρχίσει ο Μέγας Πανηγυρικός Εσπερινός με αρτοκλασία και λιτάνευση της Αγίας Εικόνας του Αγίου Φανουρίου. Του εσπερινού θα προστεί ο Μητροπολίτης Κιτίου, Νεκτάριος. Την κυριώνυμο ημέρα Τετάρτη, 27 Αυγούστου, στις 6.30 π.μ., θα τελεστεί ο Όρ-

θος και η Πανηγυρική Θεία Λειτουργία της εορτής του Αγίου Φανουρίου. Στις 6.30 μ.μ. θα ψαλεί ο Παρακλητικός Κανόνας στον Άγιο Φανούριο. Προτρέπονται όλοι οι φιλέοργοι χριστιανοί να προσέλθουν στην πανευφρόσυνη αυτήν πανήγυριν του Αγίου Φανουρίου στην Αραδίππου και να τιμήσουν τη μνήμη του Μεγαλομάρτυρος. Μαζί με τις εορτές οι χριστιανοί να φέρουν και τις καθιερωμένες πίτες του Αγίου Φανουρίου, τόσο στον εσπερινό όσο και στην παράκληση.

Μοναδικά δώρα με Lidl Plus

Στη Lidl Κύπρου, κάθε καλοκαίρι είναι μία ακόμη ευκαιρία να πει «ευχαριστώ» στους ανθρώπους που την εμπιστεύονται καθημερινά. Μέσα από το Lidl Plus, το πρόγραμμα πιστότητας που δημιουργήθηκε για να κάνει τις αγορές πιο έξυπνες, πιο προσωπικές και πιο ανταποδοτικές, η Lidl Κύπρου προσφέρει φέτος 10 μοναδικά καλοκαιρινά δώρα που χαρίζουν χαμόγελα και στιγμές απόλαυσης. Μέχρι και την 31η Αυγούστου, οι χρήστες με ενεργό λογαριασμό Lidl Plus μπορούν να συμμετέχουν στον διαγωνισμό συμπληρώνοντας τη σχετική φόρμα συμμετοχής που θα βρουν στο lidl.com.cy. Η διαδικασία είναι απλή, γρήγορη και ανοικτή σε όλους τους χρήστες της εφαρμογής. 10 μεγάλοι νικητές – 10 καλοκαιρινά δώρα! Οι νικητές θα αναδειχθούν μέσω κλήρωσης και θα κερδίσουν από ένα από τα παρακάτω συναρπαστικά δώρα που κάνουν τη διαφορά και το καλοκαίρι ακόμα καλύτερο: 2 Grillmeister Ψησταριές Υγραερίου - Για λατταριστά BBQ με φίλους και οικογένεια. 2 Crivit Φουσκοκίτες Σανίδες SUP - Για ατελείωτη δια-

Κάρτα Lidl Plus

Μοναδικά δώρα με Lidl Plus!

Από 01.08. έως 31.08.

10 Νικητές

Είσαι χρήστης Lidl Plus; Συμπλήρωσε τα στοιχεία σου στη φόρμα που θα βρεις στο lidl.com.cy.

Μπες στην κλήρωση για να κερδίσεις μοναδικά δώρα.

Σκάναρ & βρες τη φόρμα συμμετοχής

σκεδαση στη θάλασσα και στιγμές χαλάρωσης. 2 Silvercrest Κουζίνομηχανές - Ο απόλυτος σύμμαχος για κάθε γευστική δημιουργία. 2 Silvercrest Ανεμιστήρες Χωρίς Πτερύγια - Δροσιά κάθε στιγμή. 2 PARKSIDE Επαναφορτιζόμενα Δραπανοκατοσάβιδα 20V - Για εύκολες DIY εργασίες στο σπίτι. Το πρόγραμμα πιστότητας Lidl Plus προσφέρει καθημερινά αξία, προσωποποιημένες προσφορές

και αποκλειστικές εκπτώσεις. Μέσα από αυτήν την καλοκαιρινή πρωτοβουλία, η Lidl Κύπρου ενισχύει ακόμη περισσότερο την εμπειρία των πελατών της, προσφέροντας επιπλέον επιβραβεύσεις για την εμπιστοσύνη τους. Κατεβάστε το Lidl Plus δωρεάν από το App Store, το Google Play ή το Huawei AppGallery, κάντε γρήγορα και εύκολα εγγραφή και πάρτε μέρος στον καλοκαιρινό διαγωνισμό!

Euromoney: Καλύτερη Τράπεζα για 10η χρονιά η Τράπεζα Κύπρου

Το Euromoney, ένα από τα κορυφαία διεθνή περιοδικά που επικεντρώνεται στις τραπεζικές, χρηματοοικονομικές και χρηματοπιστωτικές αγορές, κατονόμασε την Τράπεζά μας ως την Καλύτερη Τράπεζα στην Κύπρο στα Βραβεία Αριστείας του για το 2025. Αυτή είναι η 10η χρονιά που η Τράπεζα αναγνωρίζεται από το Euromoney ως η Καλύτερη Τράπεζα της Κύπρου. Το βραβείο αυτό, για το οποίο η περίοδος αξιολόγησης διήρκεσε από την 1η Ιανουαρίου 2024 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024, αναγνωρίζει τα σημαντικά επιτεύγματα της Τράπεζας κατά το 2024. Αυτά περιλαμβάνουν: τη διανομή στους μετόχους ύψους €241 εκατ., σχεδόν διπλάσια από τη διανομή που καταβλήθηκε το 2023, την αναβάθμιση της Πολιτικής Διανομής της Τράπεζας

ΒΡΑΒΕΙΑ EUROMONEY 2025

10 ΧΡΟΝΙΑ ΚΟΡΥΦΗΣ

Η διάκριση είναι επιλογή. Η κορυφή, δέσμευση.

Τράπεζα Κύπρου

ώστε να περιλαμβάνει στόχο ποσοστού πληρωμών 50-70% από το 2025, την επιτυχή εισαγωγή των μετοχών της Τράπεζας στο ATHEX, αυξανοντας την προβολή της Τράπεζας και τη ρευστότητα των μετοχών της, την εισαγωγή αρκετών καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, όπως το ψηφιακό στεγαστικό δάνειο της Τράπεζας,

το Fleksy (buy now pay later), το Joey (τραπεζική εφαρμογή για παιδιά ηλικίας 9 έως 17 ετών), καθώς και η διαδικτυακή αγορά B2C στο Jinius και την έκδοση του εναρκτήριου πράσινου ομολόγου της ύψους €300 εκατ., το οποίο θα προσφέρει σημαντική χρηματοδότηση για βιώσιμα έργα στην Κύπρο.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Χίνη Σώτια, Αρχαγγέλου & Καληδονίων 7, μετά την υπεραγορά Σκλαβενίτη προς κυκλικό κυκλοφοριακό κόμβο Δίας/Sigma, έναντι καταστήματος Scandia, Στρόβολος, τηλ.: 22497200, 97497200. Σιαλή Ειρήνη, Στροβόλου 13, Τσέρι, απέναντι από εκκλησία Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, τηλ.: 22330332. Κιουρτσίδου Αφροδίτη, Λεωφ. Λάρνακος 24-26, κατ. Γ&Δ, πλησίον Jaguar Pilakouta, απέναντι από τον φούρνο Λαδά, τηλ.: 22760333, 99601099. Κυριακούδης Νικόλας, Προδρόμου 113, δίπλα από τη βενζίνη ΕΚΟ, Στρόβολος, τηλ.: 22542421. Σάββα Χρήστος, Λεωφ. Αθαλάσσης 146 Α, δίπλα από το κομμωτήριο "10 TO GO", Στρόβολος, τηλ.: 22514131, 22356369. Παστελλήν Ελένη, Αρχ. Μακαρίου Γ 33, Ι & Θ, δίπλα από το Coffee Island, απέναντι από CYTACOM SOLUTIONS και AELIOTIS, Λασιδιά, τηλ.: 22574573, 99375857.

ΛΕΜΕΣΟΣ

Χαραλάμπους Έλενα, Παναγίας Ευαγγελίστριας 81, έναντι εκκλησίας Παναγίας Ευαγγελίστριας και φούρνου Ζορνά, Κάτω Πολεμίδα, τηλ.: 25738560, 25736349. Κοτζιαμάνη Μόρφω, Σπύρου Κυπριανού 9, πλησίον διασταύρωσης Σ. Κυπριανού & Ν. Παττίχη (Ανατολικά), τηλ.: 25336337, 99551982. Κούρτελλου Χρυστάλλα,

Σπύρου Κυπριανού & Βασιλέως Κωνσταντίνου 84, φώτα Σπύρου Κυπριανού & δρόμος Τσιρείου Δημοτικού, τηλ.: 25870288, 25737455. Άσπρος Δημήτρης, Λεοντίου Α' 159, δρόμος Παλαιού Νοσοκομείου, τηλ.: 25342050, 25728208. Μιχαηλίδου Αγγέλα, Σπύρου Κυπριανού 58, πλησίον Smart και Melis, Γερμασόγεια, τηλ.: 25338270, 25738636.

ΛΑΡΝΑΚΑ

Κυπριανού Αλέξης, Λεωφ. Κυριάκου Μάτση 25, Αραδίππου, απέναντι από MRI Άγιος Θέρισσος, τηλ.: 24532177, 99979523. Καίμης Κύπρος, Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ 88, έναντι Peugeot, τηλ.: 24637044, 24626339. Χριστοδούλου Παύλος, Ερμού 51 Γ, τηλ.: 24652702, 24360054.

ΠΑΦΟΣ

Χατζηβασιλή Σύλια, Αρχ. Μακαρίου Γ 106, κατ. 1, δίπλα από υπεραγορά Παπαντωνίου, Γεροσκήπου, τηλ.: 26222210, 97966006. Πολάτογλου Σκεύη, Ακαμαντίδος 25, 200 μ. από περίπτερο Time Out και φούρνο Ζορνά προς Χλώρακα, τηλ.: 26955255, 99972984.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

Στυλιανού Στέλλα, Νίκου Ψαρά (Σταδίου) 76, κατ. 1, απέναντι από ταβέρνα ΡΟΠΑΣ, Παραλίμνι, τηλ.: 23822007, 97922472. Χριστοφίδου Νικολέττα, Πάνου Ιωάννου 2, Φρέναρος, τηλ.: 23742270, 95967731.

ΚΕΝΤΡΑ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ ΠΙ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 22502019, Ινποκράτειο Νοσοκομείο, 6-12 Ψαρών, 2408 Έγκωμη. **ΛΕΜΕΣΟΣ:** ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 25200194, Mediterranean Hospital, Στυγός 9, 3117 Αγία Φύλα. **ΛΑΡΝΑΚΑ:** ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 24636343, Ιατρικό Κέντρο Αγία Μαρίνα, Παύλου

Βαλδασερίδη 10, 6018 Λάρνακα. **ΠΑΦΟΣ:** ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 26848113, Ιδιωτικό Νοσοκομείο Ευαγγελισμός, Βασιλέως Κωνσταντίνου 82, 8021 Πάφος. **ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ:** ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 23849400, Πολυκλινική Λητώ, Λεωφόρος Σωτήρας 8, 5286 Παραλίμνι.

Βράβευση Γιαννάκη Ομήρου στην Παναγιά

Η Κοινότητα Παναγιάς, ο Σύνδεσμος Αποδήμων και το Ιστορικό Πολιτιστικό Κέντρο Εθνάρχη Μακαρίου διοργάνωσαν στην Παναγιά, στις 13 Αυγούστου, εκδήλωση για να τιμήσουν τα 112 χρόνια από τη γέννηση του Προέδρου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Στην εκδήλωση βραβεύτηκε ο πρώην

Πρόεδρος της Βουλής, Γιαννάκης Ομήρου, για την προσφορά του στη διατήρηση αλώβητης της μνήμης του Εθνάρχη Μακαρίου. Το βραβείο απένειμε ο πρώην Υπουργός Υγείας, Σταύρος Μαλάς. Βραβεύτηκε επίσης ο αείμνηστος Νίκος Νικολαΐδης, δημιουργός του Ελεύθερου Ραδιοσταθμού Πάφου.

Πώς θα σωθεί η Κύπρος;

Από τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922 μέχρι την Κυπριακή Καταστροφή του 1974 πέρασαν 52 χρόνια. Από το 1974 μέχρι σήμερα συμπληρώθηκαν σχεδόν άλλα 52 χρόνια. Η Ελλάδα, Εγγυήτρια και Μπτέρα, τα τελευταία αυτά 52 χρόνια μάς λέγει στην πολιτικοστρατιωτική ΠΡΑΞΗ ότι «η (κόρη) Κύπρος κείται μακράν» και δεν μπορεί να την σώσει. Μας υποβάλλει ή μας υποχρεώνει να μη μιλούμε σήμερα ούτε και για την Τουρκική Εισβολή, γιατί αυτή η ομιλία μας μπορεί να διαταράξει τις ψευδοφιλικές και σφιχταγκαλιασμένες σχέσεις Αθηνών και Άγκυρας.

Είτε η ιστορική ανεπάρκεια είτε η επιτηδευμένη δολιότητα, της μη υπερήφανης εξωτερικής πολιτικής των Αθηνών, οδήγησαν την Τουρκία να θέλει τα Νησιά του Αιγαίου. Να θέλει τη Δυτική Θράκη και να σχεδιάζει υπομονετικά και αποτελεσματικά την κατάληψη όλης της Κύπρου. Όχι μόνο γιατί το λέει η Έκθεση Νιχάτ Ερίμ με την επικεφαλίδα Recapture Cyprus, αλλά και επειδή οι Έλληνες της Κύπρου για την Τουρκία είναι εθνική μειονότητα στα 90 εκατομμύρια τουρκικού λαού. Και ως εθνική μειονότητα δεν είναι ανεκτή μετά τη σχετική έμπρακτη πολιτική φιλοσοφία του Κεμάλ Ατατούρκ.

Ποιες είναι οι βαρύτατες ευθύνες του σημερινού Κύπριου Προέδρου; Ασφαλώς δεν βαρύνεται με τα μοιραία λάθη της κυπριακής ηγεσίας προ του 1974 και τα χειρότερα λάθη μετά το 1974. Ευθύνεται, βεβαίως, για τις σχετικές πράξεις και παραλείψεις του Προέδρου Αναστασιάδη και της δεκαετίας του, στην οποία υπήρξε παρακοιμώμενος πολιτικός δουλολάροικός του... Ο Νίκος Χριστοδουλίδης ανέλαβε ασήκωτες ευθύνες, από τη στιγμή που ο Μητσοτάκης τού είπε ότι «το Κυπριακό δεν είναι ελληνοτουρκική διαφορά και συνεπώς δεν συζητείται στις

περίεργες συνομιλίες της Ελλάδος με την... Σύμμαχο Τουρκία».

Ο Χριστοδουλίδης έχει πολιτική στο Κυπριακό; Έχει στόχους; Είναι ακόμα στόχος του η Διζωνική Δικονομική Ομοσπονδία; Είναι στόχος η επάνοδος στη Ζυρίχη της Συμφωνίας του 1972, όπως την δέχθηκε ο Ντενκτάς; Είναι τα εξευτελισθέντα στις δεκαετίες που πέρασαν Ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών; Είναι τα δύο Κράτη στην Κύπρο, τα οποία σήμερα ζητά ανυποχώρητα η Τουρκία; Δεν υπάρχει στόχος. Ούτε, συνεπώς, τρόπος επίτευξης του στόχου. Κύπρος και Ελλάδα δεν γνωρίζουν τι θέλουν και πώς θα το πετύχουν στο Κυπριακό. Θέλουν μόνο να μην ερεθίζουν την Τουρκία!

Αυτή όμως η Τουρκία ξέρει τι θέλει. Πάντοτε ήξερε τι ήθελε. Δεν το έκρυβε. Το φώναζε και το επαναλάμβανε. Αθήνα και Λευκωσία δεν άκουαν ή το κορόιδευαν ή αγνοούσαν όσα η Τουρκία διεκδικούσε. Τελικά πήρε όσα ήθελε, και σχεδιάζει να πάρει όσα έμειναν στην Κύπρο και όσα κατονομάζει, ήδη, το Αιγαίο και τη Δυτική Θράκη. Αυτά που λέγει η Τουρκία τα εννοεί και εμπράκτως τα επιτυγχάνει. Δεν είναι συνθήματα και επικοινωνιακές διπλωματικές εκλάμψεις.

Σήμερα η Τουρκία θέλει δύο Κράτη στην Κύπρο και όλα τα άλλα στο Αιγαίο. Αύριο θα θέλει όλη την Κύπρο και πολύ περισσότερα από την Ελλάδα. Η Τουρκία μπορεί και παίζει ρόλους Μεγάλης Δύναμης. Από Επιθετική, Αναθεωρητική Κατακτητική Δύναμη, παριστάνει τον ειρηνοποιό. Τον παγκόσμιο υπέρμαχο της ειρήνης και του Διεθνούς Δίκαιου. Στρατιωτικά και Διπλωματικά, Οικονομικά και Πληθυσμιακά, η Τουρκία είναι σήμερα πολύ δυνατή συγκριτικά με την Ελλάδα. Είναι όμως ταυτόχρονα και η Κυρίαρχη Δύναμη στη Γεωστρατηγική περιοχή της. Έτσι την βλέπουν και αναλόγως της συμπεριφέρονται οι Αμερικανοί, οι Ρώσοι και οι Κινέζοι...

Η Ευρώπη τι λέει και τι κάνει; Λέει, και κυρίως εννοεί, ότι η ειρνο-

ποιός Τουρκία, με τη στρατιωτική δύναμη που διαθέτει, είναι ζωτικά αναγκαία για την Ευρώπη. Η Ευρώπη είναι πιο κοντά και πιο θερμά προσπλωμένη στην Αναθεωρητική και Κατακτητική Τουρκία, απ' ό,τι είναι στην Ελλάδα και την Κύπρο, που είναι μέλη της.

Αυτή η πραγματικότητα λέει ότι είναι θέμα χρόνου η Τουρκία, υπό την ανοχή, σιωπή, ευλογία, βοήθεια, αποδοχή Ευρώπης και Ρωσίας και Ηνωμένων Πολιτειών, να επιτύχει και να ολοκληρώσει τα Σχεδιά της κατά της Ελλάδος και της Κύπρου. Οι Έλληνες ηγέτες κοιμούνται. Δεν ξυπνούν. Δεν αρκεί όμως να ξυπνήσουν έστω και τώρα. Πρέπει να έχουν τη ΔΥΝΑΜΗ και να ανεύρουν τους τρόπους να αποτρέψουν την Τουρκία από τού να επιβάλει βιαίως τις επεκτατικές ορέξεις της. Για 50 χρόνια υποβάλλουμε τα ίδια. Τα γεγονότα, δυστυχώς, δικαίωσαν τις εκτιμήσεις μας. Δυστυχώς. Ο Ελληνισμός της Κύπρου κινδυνεύει απλώς πλέον από Δύο Κράτη. Κινδυνεύει από κατάκτηση ολόκληρης της Κύπρου. Ποιοι θα εμποδίσουν την Τουρκία να το επιτύχει; Ποιοι θα της υποδείξουν να το επιδιώξει;

Ούτε ο Μητσοτάκης, ούτε ο Χριστοδουλίδης έπρεπε να μπορούν να κοιμούνται βιώνοντας καθημερινές εξελίξεις στις διάφορες διπλωματικές και στρατιωτικές συναντήσεις. Ούτε βέβαια και άλλοι κομματικοί ηγέτες, οι οποίοι και αυτοί σιωπούν στη συνένοχη απραξία τους.

Ας συμφωνήσουν με τις γραμμές αυτές. Από τις παγκόσμιες εξελίξεις κινδυνεύουν πλέον ΑΜΕΣΑ Κύπρος και Ελλάδα. Ούτε ΝΑΤΟ, ούτε Ευρώπη σώζουν την κατάσταση. Η Ρωσία και ο Τραμπ εξευτέλισαν τα πάντα και τους πάντες. Μόνο η ΔΥΝΑΜΗ έμεινε ως σοβαρός τρόπος αντιμετώπισης των προβλημάτων επιβίωσης. Και των Μικρών κρατών αλλά και των... Μεγάλων. Ο Μητσοτάκης και ο Χριστοδουλίδης ν' αφήσουν τις δόλιες πλάνες πλέον που καθημερινά εκτρέφουν και να δουν τι θα πράξουν για να σώσουν τους Έλληνες.